

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA
NADZOR BANAKA

Vodič o procjenama sposobnosti i primjerenosti

BANKENTOEZICHT

prosinac 2021.

BANKTILSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sadržaj

Predgovor	4
Opća načela	5
1. Opseg primjene procjena sposobnosti i primjerenosti koje provodi ESB	6
2. Pravni okvir	7
2.1. Uredba o SSM-u i okvirna uredba o SSM-u	7
2.2. CRD i nacionalno pravo	7
2.3. ESMA-ine i EBA-ine smjernice	8
2.4. Politike, nadzorna praksa i postupci u SSM-u	8
3. Kriteriji procjene	9
3.1. Iskustvo	9
3.1.1. Praktično iskustvo i teorijsko znanje	9
3.1.2. Informacije	10
3.1.3. Pristup u procjeni	10
3.1.4. Posebni slučajevi	14
3.2. Ugled	14
3.2.1. Informacije	15
3.2.2. Pristup u procjeni	19
3.3. Sukobi interesa i neovisnost mišljenja	23
3.3.1. Informacije	25
3.3.2. Pristup u procjeni	26
3.3.3. Izjava o sukobima interesa	29
3.4. Mogućnost posvećivanja dovoljno vremena	31
3.4.1. Načelo posvećivanja dovoljno vremena	31
3.4.2. Informacije	31
3.4.3. Pristup u procjeni	33

3.5.	Kolektivna prikladnost upravljačkog tijela	41
3.5.1.	Informacije	44
3.5.2.	Pristup u procjeni	45
3.6.	Procjena pojedinačne odgovornosti članova upravljačkog tijela	46
3.6.1.	Opseg	46
3.6.2.	Nalazi	47
3.6.3.	Kriteriji sposobnosti i primjerenosti te temeljita procjena	49
3.6.4.	Postupak	50
3.6.5.	Prikupljanje informacija i razgovor o sposobnosti i primjerenosti	51
3.6.6.	Ishod procjene	51
4.	Odobrenja povezana sa sposobnošću i primjerenošću	53
4.1.	Dodatni položaj neizvršnog direktora	53
4.1.1.	Informacije	53
4.2.	Spajanje funkcija predsjednika i glavnog izvršnog direktora	54
4.2.1.	Pristup u procjeni	55
4.3.	Postupak za podnošenje zahtjeva za odobrenje dodatnog položaja neizvršnog direktora ili za spajanje funkcije predsjednika i glavnog izvršnog direktora	55
4.3.1.	Podnosi li zahtjev kreditna institucija ili odabrani kandidat?	56
4.3.2.	Kada se podnosi zahtjev?	56
4.3.3.	Usklađivanje sa zahtjevima za procjenu sposobnosti i primjerenosti koji su podneseni u isto vrijeme	56
5.	Situacije koje, uz nova početna imenovanja, dovode do procjene sposobnosti i primjerenosti	57
5.1.	Promjena uloge, obnavljanje mandata i odstupanje s dužnosti	57
5.1.1.	Općenito pravilo	57
5.1.2.	Promjene uloga	57
5.1.3.	Obnavljanja mandata	58
5.1.4.	Odstupanja s dužnosti	58

5.2.	Nove procjene	58
5.3.	Pristup u procjeni	59
5.3.1.	Nova procjena u sklopu prve faze (bonitetna procjena novih činjenica, njihove značajnosti i ozbiljnosti njihova utjecaja)	60
5.3.2.	Nova procjena u sklopu druge faze (donošenje konačne ESB-ove odluke)	62
5.3.3.	Opće upute o tome može li nova činjenica dovesti do nove procjene	63
6.	Razgovori	67
6.1.	Svrha	67
6.2.	ESB-ov pristup razgovorima	67
6.3.	Vrijeme provođenja	69
6.4.	Postupovna pitanja	70
6.4.1.	Obavijest	70
6.4.2.	Razgovor	70
7.	Obavijesti, odluke i dodatne odredbe	72
7.1.	Obavijesti o planiranim imenovanjima	72
7.2.	Vrste odluka	73
7.2.1.	Vremenski okvir	73
7.2.2.	Saslušanja	74
7.2.3.	ESB-ova odluka i obavijest	74
7.3.	Pozitivna odluka s uvjetom	75
7.3.1.	Nadzorna praksa	75
7.4.	Pozitivna odluka s obvezom	77
7.5.	Pozitivna odluka s preporukama ili očekivanjima	77
7.6.	Ostale vrste ovlasti	78
7.6.1.	Nove procjene i smjene	78
8.	Korisne poveznice	79

Predgovor

U ovom se dokumentu pojmovi „kreditna institucija” i „nadzirani subjekt”¹ upotrebljavaju kao istoznačnice, jednako kao i pojmovi „član” i „odabrani kandidat”².

Pojam „nadležno tijelo” obuhvaća i nacionalna nadležna tijela i ESB.

Definicije raznih pojmova navode se u tekstu i u bilješkama. Dodatne definicije nalaze se u [ESB-ovu središnjem pojmovniku](#).

Upravljačko tijelo kreditne institucije³ mora biti prikladno za obavljanje svojih dužnosti, a njegov sastav mora pridonositi učinkovitom upravljanju kreditnom institucijom i uravnoteženom odlučivanju. To ne utječe samo na sigurnost i stabilnost same kreditne institucije, nego i na bankarski sektor u cjelini jer se tako jača povjerenje široke javnosti u one koji upravljaju financijskim sektorom europodručja.

ESB je od 4. studenoga 2014. odgovoran za donošenje odluka o imenovanju svih članova upravljačkih tijela značajnih kreditnih institucija koje su pod njegovim izravnim nadzorom. Ovim revidiranim Vodičem o procjenama sposobnosti i primjerenosti, kojim se zamjenjuje prethodna verzija, posljednji put posuvremenjena u svibnju 2018., nastoji se detaljnije objasniti politike, nadzornu praksu i postupke koje ESB primjenjuje u procjeni prikladnosti članova upravljačkih tijela značajnih kreditnih institucija te iznijeti ESB-ova glavna očekivanja.

Politike, nadzorna praksa i postupci opisani u ovom vodiču možda će se morati prilagođavati tijekom vremena. Vodič je zamišljen kao praktičan alat koji će se redovito posuvremenjivati kako bi se njime obuhvatila nova međunarodna i europska pravna i regulatorna kretanja te iskustvo stečeno tijekom vremena u području nadzora sposobnosti i primjerenosti.

Ovaj vodič, međutim, nije pravno obvezujući dokument i njime se ni na koji način ne mogu zamijeniti odgovarajući pravni zahtjevi propisani mjerodavnim pravom EU-a ili mjerodavnim nacionalnim pravom niti se njime uvode nova pravila ili zahtjevi.

U vodiču se, u mjeri u kojoj je to moguće, upotrebljava ista terminologija kao u direktivi o kapitalnim zahtjevima (CRD)⁴, u zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti⁵ te u EBA-inim Smjernicama o internom upravljanju⁶. Na primjer, pojam „upravljačko tijelo” odnosi se na tijela svih upravljačkih struktura koja obavljaju upravljačke ili nadzorne funkcije.

U vodiču se ne zagovara nikakva određena upravljačka struktura, nego se nastoje obuhvatiti sve postojeće strukture.

¹ sve institucije koje ESB izravno nadzire (značajne institucije), bez obzira na to je li riječ o kreditnim institucijama ili (mješovitim) financijskim holdinzima

² osoba koja se predlaže za položaj u upravljačkom tijelu ili koja je već imenovana na takav položaj

³ kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki (1) Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013.) (uredba o kapitalnim zahtjevima – CRR)

⁴ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.)

⁵ [Zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija](#) prema Direktivi 2013/36/EU i Direktivi 2014/65/EU (EBA/GL/2017/12)

⁶ [EBA-ine Smjernice o internom upravljanju](#) prema Direktivi 2013/36/EU (EBA/GL/2017/11)

Opća načela

Kreditne institucije snose glavnu odgovornost za početnu i kontinuiranu procjenu prikladnosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija.

Nadzorna tijela očekuju od odabranog kandidata da ih obavijesti o svim važnim postupcima za koje zna te da bude transparentan i iskren prema ESB-u i nacionalnom nadležnom tijelu. Svaki dokument koji nadzorno tijelo zahtijeva treba dostaviti ako je ikako moguće. U suprotnom treba jasno obrazložiti zašto se tražena informacija ili dokument ne može pribaviti odnosno dostaviti.

Ovaj vodič, u kojem se opisuju politike, nadzorna praksa i postupci koje primjenjuju nadležna tijela unutar jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM), osmišljen je kao praktičan alat koji će se tijekom vremena posuvremenjivati i razvijati.

Politikama koje vodič sadržava ne dovodi se u pitanje nacionalno pravo. Međutim, kada je moguće, ESB i nacionalna nadležna tijela nastoje tumačiti nacionalne propise u skladu s tim politikama.

Procjene sposobnosti i primjerenosti provode se za svaki slučaj posebno, a ovaj vodič treba poslužiti samo kao praktičan alat. Prema tome, procjena se u svim slučajevima zasniva na analizi pojedinačne situacije i prosudbi nadzornog tijela.

Nadzornom praksom opisanom u vodiču poštuje se načelo proporcionalnosti, odnosno ona je razmjerna veličini, sistemskoj važnosti i profilu rizičnosti kreditnih institucija koje se nadziru te djelotvornoj raspodjeli ograničenih nadzornih resursa.

Procjena prikladnosti koju provode nadležna tijela bonitetnog je i preventivnog karaktera te u velikoj mjeri ovisi o dostupnim informacijama. Razlikuje se od kaznenih postupaka ili upravnih postupaka zbog povrede.

Procjena sposobnosti i primjerenosti sastavni je dio kontinuiranog nadzora upravljanja kreditnom institucijom. Odluke o sposobnosti i primjerenosti mogu sadržavati odredbe kojima se zahtijeva provedba daljnjih aktivnosti u sklopu kontinuiranog nadzora. Nadalje, kao rezultat kontinuiranog nadzora može se provesti nova procjena članova upravljačkog tijela, njime se mogu naglasiti nedostaci kada je riječ o kolektivnoj prikladnosti ili pružiti uvid u vezi s ponovnim imenovanjima.

1. Opseg primjene procjena sposobnosti i primjerenosti koje provodi ESB

Vodičem su obuhvaćene procjene sposobnosti i primjerenosti članova upravljačkog tijela, u upravljačkoj funkciji (izvršni direktori) i u nadzornoj funkciji (neizvršni direktori), u svim institucijama koje ESB izravno nadzire (značajne institucije), bez obzira na to je li riječ o kreditnim institucijama ili (mješovitim) financijskim holdinzima⁷ te u slučaju postupaka izdavanja odobrenja za rad ili stjecanja kvalificiranih udjela. U skladu s člankom 6. stavkom 4. uredbe o SSM-u⁸, nacionalna nadležna tijela odgovorna su za redovita imenovanja u manje značajnim institucijama (tj. kada nije riječ o izdavanju odobrenja za rad ili stjecanju kvalificiranih udjela).

Vodičem je obuhvaćena i procjena nositelja ključnih funkcija i rukovoditelja⁹ podružnica značajnih institucija s poslovnim nastanom u drugim državama članicama EU-a ili u trećim zemljama (u okviru područja primjene mjerodavnog nacionalnog prava) u svim državama članicama sudionicama¹⁰. Kriteriji procjene koji se odnose na nositelje ključnih funkcija i rukovoditelje podružnica ovise o nacionalnom pravu.¹¹ U skladu s člankom 9. stavkom 2. uredbe o SSM-u, ESB izvršava odgovarajuće nacionalne ovlasti.¹² Upute u nastavku mogu poslužiti i za tumačenje kriterija koji se primjenjuju u skladu s mjerodavnim odredbama nacionalnog prava.

⁷ Više informacija o (mješovitim) financijskim holdinzima nalazi se u članku 121. CRD-a.

⁸ Uredba Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 287, 29.10.2013., str. 63.)

⁹ Budući da se opseg primjene procjene u vezi s nositeljima ključnih funkcija i rukovoditeljima podružnica temelji na nacionalnom pravu, odgovarajući nazivi (nositelji ključnih funkcija i rukovoditelji podružnica) određeni su nacionalnom provedbom odgovarajućih odredbi CRD-a. U skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti, nositeljima ključnih funkcija treba smatrati barem voditelje funkcija unutarnje kontrole i glavnog financijskog direktora ako nisu članovi upravljačkog tijela. Kada je riječ o rukovoditeljima podružnica, smjernicama se od nadležnih tijela traži da procijene pojedince koji uistinu vode podružnicu, Kontekst i obrazloženje, stavak 10.

¹⁰ kako su definirane u članku 2. stavku 1. uredbe o SSM-u

¹¹ nacionalno pravo kojim se prenose članci 74. i 88. CRD-a (nositelji ključnih funkcija) te članak 91. CRD-a (rukovoditelji podružnica)

¹² Više informacija nalazi se u ESB-ovu [dopisu](#) od 31. ožujka 2017. upućenom nadziranim subjektima u kojem se iznosi „Dodatno objašnjenje u vezi s ESB-ovom nadležnošću za izvršavanje nadzornih ovlasti dodijeljenih nacionalnim pravom”.

2. Pravni okvir

2.1. Uredba o SSM-u i okvirna uredba o SSM-u

Nadzor sposobnosti i primjerenosti jedna je od zadaća dodijeljenih ESB-u koje su u njegovoj isključivoj nadležnosti. Člankom 4. stavkom 1. točkom (e) uredbe o SSM-u određuje se da su procjene sposobnosti i primjerenosti uključene u ESB-ov nadzor ukupnih sustava upravljanja kreditnih institucija.

U člancima 93. i 94. okvirne uredbe o SSM-u¹³ razrađuje se usklađenost sa zahtjevima za sposobnost i primjerenost. Okvirnom uredbom o SSM-u također se obvezuju nadzirani subjekti da dostavljaju određene informacije o prikladnosti članova svojih upravljačkih tijela odgovarajućem nacionalnom nadležnom tijelu. Članak 93. odnosi se na promjene članova upravljačkih tijela, a članak 94. obuhvaća nove činjenice ili druga pitanja koja bi mogla utjecati na kontinuiranu obvezu kreditnih institucija da članovi njihovih upravljačkih tijela budu prikladne osobe.

ESB donosi odluke o prikladnosti članova upravljačkih tijela značajnih kreditnih institucija nakon provedbe procjena sposobnosti i primjerenosti. U obavljanju svoje funkcije ESB se može služiti ovlastima koje su mu na raspolaganju u skladu s uredbom o SSM-u. Neke su od tih ovlasti prikupljanje informacija, među ostalim i u sklopu razgovora, te utvrđivanje uvjeta i obveza, davanje preporuka, iznošenje očekivanja ili upućivanje upozorenja u odlukama o sposobnosti i primjerenosti.

2.2. CRD i nacionalno pravo

Prvim podstavkom članka 4. stavka 3. uredbe o SSM-u propisano je da u provedbi svojih nadzornih zadaća ESB mora primjenjivati relevantno pravo Unije, a kada se ono sastoji od direktiva, primjenjuje nacionalno pravo kojim se prenose te direktive. Zahtjevi povezani s prikladnošću ukratko su objašnjeni u članku 91. CRD-a.

Direktivom se utvrđuju standardi sposobnosti i primjerenosti za upravljačko tijelo, ali ne razrađuju se detaljno različiti kriteriji ili određeni nadzorni postupci kojih se treba pridržavati (npr. izbor između prethodnog odobrenja nadzornog tijela za imenovanje člana upravljačkog tijela ili naknadne obavijesti nadležnom tijelu o imenovanju).

ESB će stoga pri donošenju odluka o sposobnosti i primjerenosti primjenjivati materijalnopravne zahtjeve za sposobnost i primjerenost propisane obvezujućim nacionalnim pravom kojim se provodi članak 91. CRD-a. S obzirom na to da članak 91. sadržava odredbu koja se odnosi na minimalno usklađivanje, nacionalna prava do neke se mjere razlikuju. Naime, neke države članice propisale su zahtjeve koji nadilaze one iz članka 91.

¹³ Uredba Vijeća (EU) br. 468/2014 Europske središnje banke od 16. travnja 2014. o uspostavljanju okvira za suradnju unutar jedinstvenog nadzornog mehanizma između Europske središnje banke i nacionalnih nadležnih tijela te s nacionalnim imenovanim tijelima (okvirna uredba o SSM-u) (ESB/2014/17) (SL L 141, 14.5.2014., str. 1.)

2.3. ESMA-ine i EBA-ine smjernice

Osim u skladu s nacionalnim pravom kojim se prenosi CRD, ESB postupa i u skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti i EBA-inim Smjernicama o internom upravljanju. Ovim se vodičem ne zamjenjuju upute dane u zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti i EBA-inim Smjernicama o internom upravljanju. U njemu se objašnjavaju ESB-ovi postupci i iznose ESB-ova glavna očekivanja u provedbi procjena prikladnosti.

2.4. Politike, nadzorna praksa i postupci u SSM-u

Regulatorne zahtjeve u praksi trebaju primjenjivati nadležna tijela kada procjenjuju prikladnost članova upravljačkog tijela kreditne institucije. Kako bi se osigurala dosljednost u primjeni pravnih zahtjeva, usporedno s razvojem zajedničke nadzorne prakse i postupaka potrebno je pružiti određeno objašnjenje tumačenja tih zahtjeva.

U te je svrhe ESB, zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima, izradio politike povezane s kriterijima sposobnosti i primjerenosti te s nadzornom praksom, kojima se detaljnije objašnjava kako nadležna tijela u SSM-u, za svaki slučaj posebno, primjenjuju CRD kako je prenesen nacionalnim pravom te zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti i EBA-ine Smjernice o internom upravljanju. Tim se politikama ne dovodi u pitanje nacionalno pravo i one su u skladu s objema spomenutim smjernicama. Ako ne postoji obvezujuće nacionalno pravo koje je u suprotnosti s tim politikama, ESB i nacionalna nadležna tijela pridržavaju se stajališta politika opisanih u vodiču. Ta će se stajališta preispitivati s obzirom na iskustvo stečeno tijekom vremena na području nadzora sposobnosti i primjerenosti te međunarodna i europska pravna i regulatorna kretanja kao i s obzirom na tumačenje CRD-a koje donosi Sud Europske unije.

3. Kriteriji procjene

Sposobnost i primjerenost članova upravljačkog tijela¹⁴ procjenjuje se na temelju sljedećih pet kriterija propisanih u članku 91. CRD-a: 1) iskustvo, 2) ugled, 3) sukobi interesa i neovisnost mišljenja, 4) mogućnost posvećivanja dovoljno vremena i 5) kolektivna prikladnost. Ti kriteriji opisani su u nastavku.¹⁵

3.1. Iskustvo

3.1.1. Praktično iskustvo i teorijsko znanje

Članovi upravljačkog tijela moraju imati najnovija i dostatna znanja, vještine i iskustvo za obavljanje svojih funkcija. To uključuje i odgovarajuće razumijevanje onih područja za koja pojedini član nije izravno odgovoran, ali dijeli kolektivnu odgovornost za njih s drugim članovima upravljačkog tijela. Kreditne institucije snose glavnu odgovornost za odabir i imenovanje odabranih kandidata koji ispunjavaju te minimalne zahtjeve da imaju dostatna znanja, vještine i iskustvo. Procjena se provodi, u skladu s nacionalnim pravom, prije imenovanja pojedinca, ali može se provesti *ad hoc* kad god je to potrebno (npr. u slučaju da se bitno promijeni odgovornost).

Svrha je ovog odjeljka vodiča unaprijediti zajedničko razumijevanje pojma „iskustvo” kako se upotrebljava u CRD-u u vezi s procjenom prikladnosti člana upravljačkog tijela. Vodičem se određuje raspon iskustva koje odabrani kandidat mora imati kako bi se moglo pretpostaviti da ima dostatno iskustvo za obavljanje funkcije za koju je predložen u instituciji. Iskustvo odabranog kandidata procjenjuje se prikazanim pristupom koji se sastoji od dviju faza.

U skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti pojam „iskustvo” obuhvaća praktične i teorijske aspekte te uključuje vještine i znanje. Uzima se u obzir i teorijsko znanje stečeno obrazovanjem i stručnim usavršavanjem¹⁶ i praktično iskustvo stečeno na prijašnjim položajima.

Svi članovi upravljačkog tijela moraju imati osnovno teorijsko znanje na području bankarstva koje se može steći praktičnim iskustvom ili stručnim usavršavanjem.¹⁷

¹⁴ Kriteriji procjene primjenjuju se *mutatis mutandis* na procjenu nositelja ključnih funkcija i rukovoditelja podružnica značajnih institucija s poslovnim nastanom u drugim državama članicama EU-a ili u trećim zemljama (unutar područja primjene mjerodavnog nacionalnog prava) u državama članicama sudionicama.

¹⁵ Upute o kriterijima utvrđenim u članku 91. CRD-a mogu poslužiti i za tumačenje kriterija koji se primjenjuju u skladu s mjerodavnim odredbama nacionalnog prava koje se odnose na nositelje ključnih funkcija i rukovoditelje podružnica.

¹⁶ U skladu s definicijom iz smjernica teorijsko iskustvo u osnovi je teorijsko znanje.

¹⁷ Teorijsko znanje može se steći i stručnim usavršavanjem nakon stupanja na položaj.

Ako odabrani kandidat, na primjer, obnaša i funkciju glavnog direktora nadležnog za rizike, glavnog financijskog direktora, glavnog direktora za usklađenost s propisima, voditelja funkcije unutarnje revizije, predsjednika odbora za reviziju ili predsjednika odbora za rizike, treba utvrditi raspolaže li posebnim stručnim iskustvom na odgovarajućem području.

3.1.2. Informacije

Kada podnose zahtjev za procjenu sposobnosti i primjerenosti¹⁸, kreditne institucije trebaju dostaviti informacije o iskustvu odabranog kandidata. Minimum informacija treba pribaviti iz temeljne dokumentacije (npr. iz Upitnika za procjenu sposobnosti i primjerenosti ili životopisa), u kojoj se dostavljaju potpune informacije o kvalifikacijama pojedinca te o njegovu relevantnom iskustvu i stručnom usavršavanju na području bankarstva, financija ili na drugim područjima. Informacije koje se dostavljaju trebaju uključivati potvrdu institucije da je odabrani kandidat prikladan za obavljanje svoje funkcije. Ako odabrani kandidat ne zadovoljava pretpostavku o dostatnom iskustvu (vidi pragove u nastavku), od institucije se traži da dostavi informacije o dodatnom, dopunskom (ili nadomjesnom) iskustvu.

3.1.3. Pristup u procjeni

U procjeni teorijskog znanja i praktičnog iskustva odabranog kandidata treba uzeti u obzir glavna obilježja njegove konkretne funkcije kao i institucije. Što su ta obilježja složenija, to je potrebno više iskustva. Pri procjeni teorijskog znanja i praktičnog iskustva odabranog kandidata posebna pozornost posvećuje se sljedećem nizu čimbenika:

- razmatraju se razina i vrsta obrazovanja na području bankovnih ili financijskih usluga ili drugim relevantnim područjima, kao što su ekonomija, pravo, računovodstvo, revizija, uprava, financijska regulativa, strategija, upravljanje rizicima, interna kontrola, financijska analiza, informacijska tehnologija i kvantitativne metode
- uzimaju se u obzir i programi stručnog usavršavanja koje je odabrani kandidat završio, u kojima sudjeluje ili u kojima će sudjelovati.

Praktično iskustvo procjenjuje se na temelju informacija o prethodnim položajima, kao što su radni staž, veličina subjekta¹⁹, opseg dužnosti, broj podređenih zaposlenika, vrsta djelatnosti, stvarna važnost nedavno stečenog iskustva i ostali važni čimbenici.

Iskustvo odabranog kandidata procjenjuje se u postupku koji se sastoji od dviju faza. Iskustvo se najprije procjenjuje na temelju pragova kojima se pretpostavlja dostatno iskustvo (prva faza). Ako su ti pragovi zadovoljeni, u pravilu se pretpostavlja da

¹⁸ zahtjev za procjenu sposobnosti i primjerenosti ili obavijest dostavljena u skladu s nacionalnim pravom

¹⁹ sve organizacije osim nadziranog subjekta

odabrani kandidat ima dostatno iskustvo, osim ako postoji naznaka da nije tako. Ako odabrani kandidat ne zadovoljava pragove kojima se pretpostavlja dostatna razina stručnog znanja ili ako se zbog okolnosti koje su specifične za instituciju ili funkciju zahtijeva posebno teorijsko i/ili praktično iskustvo, potrebna je temeljitija procjena (druga faza). Taj postupak procjene koji se sastoji od dviju faza ne primjenjuje se u slučaju ponovnog imenovanja za koje je ESB već ranije donio odluku o sposobnosti i primjerenosti. U tom se slučaju pretpostavlja da postoji dostatno iskustvo, osim ako postoji naznaka da nije tako.

3.1.3.1. Teorijsko znanje

Svi članovi upravljačkog tijela moraju imati osnovno teorijsko znanje iz područja bankarstva koje se odnosi na područja u nastavku. Pretpostavlja se da član koji ima praktično iskustvo na području bankarstva ima i to znanje. Nedostatak teorijskog znanja iz područja bankarstva može se nadoknaditi tako da se omogući odgovarajuće stručno usavršavanje.

Zahtjevi za osnovno znanje na području bankarstva mogu se razlikovati ovisno o određenom poslovnom modelu institucije.

Zahtijeva se da svi članovi upravljačkog tijela imaju osnovno teorijsko znanje na području bankarstva koje se odnosi na sljedeće:

1. bankarstvo i financijska tržišta
2. regulatorni okvir i pravne zahtjeve
3. strateško planiranje, razumijevanje poslovne strategije ili poslovnog plana institucije i njihovu provedbu
4. upravljanje rizicima (utvrđivanje, procjenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje glavnih vrsta rizika kojima je kreditna institucija izložena)
5. računovodstvo i reviziju
6. ocjenu učinkovitosti mehanizama kreditne institucije kojima se postižu učinkovito upravljanje i nadzor te učinkovite kontrole te
7. tumačenje financijskih podataka institucije te utvrđivanje ključnih pitanja i odgovarajućih kontrola i mjera na temelju tih podataka.²⁰

3.1.3.2. Praktično iskustvo

Praktično iskustvo procjenjuje se s obzirom na važnost iskustva, broj godina iskustva i razinu rukovodećeg iskustva. U procjeni se rabe informacije o prethodnim položajima koje se odnose na radni staž, veličinu subjekta, opseg dužnosti, broj

²⁰ zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti

podređenih zaposlenika, vrstu djelatnosti, stvarnu važnost stečenog iskustva, vrijeme stjecanja tog iskustva itd.

Zahtjevi koji se odnose na članove upravljačkog tijela u upravljačkoj (izvršnoj) funkciji razlikuju se od onih koji se odnose na članove upravljačkog tijela u nadzornoj (neizvršnoj) funkciji jer se njihove uloge i odgovornosti razlikuju.

Tablica 1.

Pragovi kojima se pretpostavlja dostatno iskustvo za upravljačko tijelo u izvršnoj funkciji

Glavni izvršni direktor	Direktor
Izvršni direktor: deset godina novijeg ²¹ praktičnog iskustva na područjima povezanim s bankovnim ili financijskim uslugama; to bi iskustvo u znatnoj mjeri trebalo biti stečeno na visokim rukovodećim položajima ²²	Izvršni direktor: pet godina novijeg praktičnog iskustva na područjima povezanim s bankovnim ili financijskim uslugama na visokim rukovodećim položajima

Napomena: Teorijsko znanje zahtijeva se u svim slučajevima.

Tablica 2.

Pragovi kojima se pretpostavlja dostatno iskustvo za upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji

Predsjednik	Direktor
Neizvršni predsjednik: deset godina novijeg, odgovarajućeg ²³ praktičnog iskustva; to bi iskustvo u znatnoj mjeri trebalo biti stečeno na visokim rukovodećim položajima i trebalo bi uključivati opsežno teorijsko znanje iz područja bankarstva ili srodnog područja važnog za položaj	Neizvršni direktor: tri godine novijeg, odgovarajućeg praktičnog iskustva na višim rukovodećim položajima ²⁴ (uključujući teorijsko znanje na području bankarstva) Ovisno o položaju o kojem je riječ, može biti važno i praktično iskustvo stečeno na upravnim ili akademskim položajima.

Napomena: Teorijsko znanje zahtijeva se u svim slučajevima.

Praktično iskustvo procjenjuje se u postupku koji se sastoji od dviju faza:

Prva faza – procjena na temelju pragova

Iskustvo odabranog kandidata procjenjuje se na temelju pragova kojima se pretpostavlja dostatno iskustvo (vidi Tablicu 1. i Tablicu 2.). Ako su ti pragovi zadovoljeni, obično se smatra da potrebno iskustvo postoji. Kako je prethodno opisano, zahtjevi koji se odnose na članove upravljačkog tijela u upravljačkoj (izvršnoj) funkciji razlikuju se od onih koji se odnose na članove upravljačkog tijela u nadzornoj (neizvršnoj) funkciji jer se njihove uloge i odgovornost razlikuju. Pragovima se ne dovodi u pitanje nacionalno pravo i ne može se automatski zaključiti da odabrani kandidati koji ih ne zadovolje nisu „sposobni i primjereni”. Nadalje, zbog posebnih okolnosti povezanih s institucijom (kao što su vrsta, veličina i složenost njezina poslovanja ili njezin tržišni položaj) ili funkcijom (kao što je posebna odgovornost za složena područja, npr. za rizike, informacijsku tehnologiju ili

²¹ Od posljednjeg praktičnog iskustva ne smije proći više od dvije godine.

²² položaji koji su jednu razinu ispod upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji

²³ Za neizvršnog predsjednika ili neizvršnog direktora može se zahtijevati širi opseg iskustva nego za izvršnog direktora.

²⁴ položaji koji su jednu ili dvije razine ispod upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji

klimatske i okolišne rizike²⁵), može se zahtijevati posebno stručno znanje koje tim pragovima nije uzeto u obzir.

Druga faza – dodatna procjena

Ako pragovi kojima se pretpostavlja dostatno iskustvo nisu zadovoljeni, odabrani kandidat ipak se može smatrati prikladnim ako institucija to može opravdati na odgovarajući način. Nadalje, kako je prethodno navedeno, zbog posebnih okolnosti povezanih s institucijom ili funkcijom može se zahtijevati posebno stručno znanje za koje se procjenom na temelju pragova ne može pretpostaviti da ga odabrani kandidat ima (prva faza). U tu svrhu provodi se dodatna procjena iskustva odabranog kandidata, pri čemu se vodi računa o potrebi za dovoljnom raznolikošću i širokim rasponom iskustva u upravljačkom tijelu te, po potrebi, o nacionalnim zahtjevima prema kojima u upravljačkom tijelu moraju biti predstavnici zaposlenika.

Moguća su opravdanja, među ostalim, program stručnog usavršavanja u slučaju djelomičnog nedostatka iskustva na određenom području, ukupna kolektivna prikladnost trenutanih članova upravljačkog tijela, imenovanje na određenu funkciju koja je vremenski ograničena (npr. u instituciji koja prestaje s radom) ili određeno teorijsko ili praktično iskustvo koje odabrani kandidat ima a potrebno je instituciji.

Član upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji koji ne zadovoljava prag za određeni položaj ipak se može smatrati prikladnim 1) ako ima iskustvo ili stručno znanje koji odgovaraju posebnim potrebama institucije (npr. iskustvo na području informacijske tehnologije ili iskustvo na području klimatskih ili okolišnih rizika); 2) ako se član i institucija obvežu da će provesti potrebno stručno usavršavanje i tako riješiti problem nedostatka osnovnog znanja na području bankarstva; te 3) ako član ispunjava sve druge zahtjeve za sposobnost i primjerenost. S obzirom na to da klimatski i okolišni rizici postaju sve važniji izvor financijskih rizika za kreditne institucije i zbog toga zahtijevaju pozornost nadzornih tijela, znanje na tom posebnom području i/ili iskustvo u vezi s tim područjem smatrat će se važnim i pridonijet će ukupnoj raznolikosti i prikladnosti upravljačkog tijela (vidi odjeljak 3.5.).

U nekim se slučajevima preostale dvojbe mogu na odgovarajući način razriješiti utvrđivanjem dodatne odredbe²⁶, kao što je odredba o potrebnom stručnom usavršavanju, kako bi se nadoknadio nedostatak praktičnog iskustva ili teorijskog znanja na području bankarstva (vidi odjeljak 7.).

²⁵ Od institucija se očekuje da odrede tko je unutar organizacijske strukture odgovoran za upravljanje klimatskim i okolišnim rizicima u skladu s modelom koji se temelji na trima linijama obrane. Očekivanje 5.4. odnosi se na upravljanje rizicima, očekivanje 5.5. na usklađenost s propisima, a očekivanje 5.6. na funkciju unutarnje revizije. [Vodič o klimatskim i okolišnim rizicima: Nadzorna očekivanja povezana s upravljanjem rizicima i objavama](#), Europska središnja banka, studeni 2020.

²⁶ odnosno utvrđivanjem uvjeta ili obveze ili davanjem preporuke

3.1.4. Posebni slučajevi

Kada je riječ o predstavnicima zaposlenika, mogu se primijeniti posebne odredbe nacionalnog prava.

Kada je riječ o malim štednim bankama i/ili zadrugama može se smatrati da je kriterij koji se odnosi na iskustvo zadovoljen ako nadzirani subjekt i/ili zadružna grupa dostave odgovarajući i pravodoban plan stručnog usavršavanja za odabranog kandidata.

U slučaju da nadzirani subjekt posluje na nekom specijaliziranom području, iskustvo stečeno na tom području smatrat će se važnim.

3.2. Ugled

Članovi upravljačkog tijela moraju u svakom trenutku imati dovoljno dobar ugled. Smatra se da odabrani kandidat ima dobar ugled ako nema objektivnih i dokazivih osnova koje upućuju na suprotno, posebno kada se uzmu u obzir važne dostupne informacije o čimbenicima i situacijama opisanim u ovom odjeljku.

Smatra se da odabrani kandidat nema dobar ugled ako njegovo privatno ili profesionalno ponašanje dovodi u značajnu sumnju njegovu sposobnost da omogući dobro i razborito upravljanje institucijom. Ne dovodeći u pitanje nijedno temeljno pravo, za procjenu dobrog ugleda, iskrenosti i poštenja uzima se u obzir relevantna kaznena ili administrativna evidencija, pri čemu se razmatraju vrsta osuđujuće presude ili optužnice, uloga osobe koja sudjeluje u postupku, izrečena kazna, faza u postupku, dokazna snaga nalaza i provedene rehabilitacijske mjere. Razmatraju se okolnosti, uključujući olakšavajuće okolnosti, ozbiljnost svakog relevantnog kaznenog djela ili upravne ili nadzorne radnje, vrijeme koje je proteklo od počinjenja kaznenog djela, ponašanje odabranog kandidata od počinjenja kaznenog djela ili provođenja radnje te važnost kaznenog djela ili radnje za funkciju odabranog kandidata. Uzima se u obzir sva relevantna kaznena ili administrativna evidencija, vodeći računa o rokovima zastare koji su na snazi u nacionalnom pravu.

Budući da osoba ima ili dobar ili loš ugled, načelo proporcionalnosti ne može se primjenjivati na zahtjev povezan s ugledom ili na procjenu tog zahtjeva, koja bi se za sve institucije trebala provoditi jednako.

ESB se često suočava sa situacijom kada se protiv odabranog kandidata ili člana upravljačkog tijela vodi ili se vodio kazneni, upravni ili parnični postupak²⁷ ili druga odgovarajuća istraga regulatornih tijela. ESB u svakom pojedinom slučaju procjenjuje značajnost tih okolnosti. Unatoč tome što se u svakom kaznenom postupku primjenjuje presumpcija nedužnosti, sama činjenica da je protiv pojedinca pokrenut kazneni progon važna je za procjenu njegove primjerenosti. Procjenom treba obuhvatiti sve postojeće informacije koje se odnose na primjerenost odabranog kandidata te fazu postupka i dokaznu snagu navodnog protupravnog postupanja.

²⁷ Pojam „postupak” u ovom se odjeljku odnosi i na postupke koji su u tijeku i na one koji su okončani.

Isto tako, važna je i činjenica da je odabrani kandidat bio osuđen ili kažnjen, pa će se spomenuti čimbenici smatrati dijelom ukupne procjene ugleda odabranog kandidata.

Svaka se procjena provodi za svaki slučaj posebno. Nadzorni pristup procjeni ugleda ne služi samo zadovoljavanju forme.

ESB nema ni nadležnosti za prikupljanje informacija ni istražne ovlasti kada je riječ o povredama povezanim sa sprječavanjem pranja novca i borbom protiv financiranja terorizma ili o kaznenim djelima pranja novca i financiranja terorizma te se u tom smislu oslanja na informacije koje dostavljaju nadležna tijela za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma odnosno kaznenopravna tijela. ESB će tražiti zaključke tijela za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma, koje smatra ključnim informacijama za procjenu prikladnosti odabranog kandidata. Te će informacije, međutim, vrednovati i provesti vlastitu procjenu s bonitetnog stajališta.

3.2.1. Informacije

Kada podnose zahtjev za procjenu sposobnosti i primjerenosti, nadzirani subjekt, odabrani kandidat i/ili sudsko/upravno tijelo trebaju dostaviti minimalan skup informacija o kaznenim postupcima ili relevantnim upravnim ili parničnim postupcima.²⁸ Informacije se mogu prikupiti i u sklopu razgovora s odabranim kandidatom. Razgovor je dio funkcije prikupljanja informacija nadležnog tijela.

U skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti²⁹, za provedbu procjene važne su barem sljedeće informacije o sudskim postupcima i kaznenim istragama koje dostavljaju odabrani kandidat, nadzirani subjekt i/ili sudsko/upravno tijelo:

1. kaznena evidencija odabranog kandidata
2. izjava odabranog kandidata ako se zahtijeva u skladu s nacionalnim pravnim okvirom
3. informacije o sljedećem:
 - istragama, ovršnim ili nadzornim postupcima ili sankcijama nadležnog tijela s kojima je odabrani kandidat povezan ili koji se odnose na pitanja za koja bi se odabrani kandidat mogao smatrati odgovornim
 - negativnoj odluci o zahtjevu za registraciju, odobrenje za rad, članstvo ili dozvolu za obavljanje trgovinske, poslovne ili profesionalne djelatnosti; ili o oduzimanju, ukidanju ili prestanku važenja registracije, odobrenja za rad, članstva ili dozvole; ili o isključenju koje je provelo regulatorno ili državno

²⁸ Možda neće uvijek biti moguće pribaviti te informacije od odgovarajućeg tijela. U takvim slučajevima informacije treba pribaviti od nadziranog subjekta i/ili od odabranog kandidata.

²⁹ Zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice posuvremenjuju se kako bi obuhvatile razmjenu informacija između tijela za bonitetni nadzor i nadležnog tijela za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma.

tijelo ili stručno tijelo ili udruga te o razlozima za negativnu odluku, oduzimanje registracije ili isključenje

- izjava o tome jesu li odabrani kandidat ili subjekt kojim upravlja uključeni ili su bili uključeni kao dužnici u postupak zbog nesolventnosti ili sličan postupak (npr. stečajni postupak), koja sadržava i detaljne informacije o postupku (koliko je vremena proteklo od datuma odluke, ako je primjenjivo; status i ishod postupka (ako nije u tijeku); sve mjere zapljene ili prethodne mjere³⁰; pojedinosti o subjektu koji je sudjelovao u postupku; je li povod za postupak dao odabrani kandidat ili subjekt koji je sudjelovao u postupku; pojedinosti o osobnom sudjelovanju odabranog kandidata, posebno ako je proglašen odgovornim za nesolventnost)
 - otkazu ugovora o radu ili smjenjivanju s odgovornog položaja, raskidu fiducijarnog odnosa ili sličnoj situaciji ili o zahtjevu za odstupanje s takva položaja (ne računajući otkaze zbog viška radne snage)
 - obustavi svake registracije, odobrenja za rad (uključujući odobrenje povezano sa sposobnošću i primjerenošću), članstva ili dozvole
 - je li neko drugo nadležno tijelo već provelo procjenu ugleda odabranog kandidata kao stjecatelja ili osobe koja vodi poslovanje institucije (uključujući identitet tog nadležnog tijela, datum procjene i dokaze o ishodu te procjene) s privolom pojedinca, prema potrebi, da se zatraže te informacije kako bi ih se moglo obraditi i upotrijebiti za procjenu prikladnosti te
 - je li neko drugo nadležno tijelo već provelo procjenu odabranog kandidata (uključujući identitet tog nadležnog tijela i dokaze o ishodu te procjene).
4. informacije o svim kaznenim postupcima ili relevantnim³¹ upravnim ili parničnim postupcima (uključujući disciplinske odluke) i istragama, postupcima izricanja sankcija ili mjerama:
- vrsti optužbe ili navoda (jesu li kaznene, parnične ili upravne naravi, uključujući disciplinske postupke (npr. zabrana obnašanja funkcije direktora društva, stečajni postupci, postupci zbog nesolventnosti ili slični postupci) ili su povezani sa zlouporabom povjerenja) ili nekog drugog postupka

³⁰ Prethodne mjere obuhvaćaju npr. pravnu mjeru za osiguranje novca/imovine od smanjenja.

³¹ U odgovarajuće parnične ili upravne postupke ubrajaju se, među ostalim, postupci povezani sa sljedećim područjima: bankarstvo, djelatnost osiguranja, investicijske usluge, tržišta vrijednosnih papira, platni instrumenti, pranje novca, mirovine, upravljanje imovinom ili bilo kojim drugim reguliranim finansijskim sektorom, uključujući svaku službenu obavijest o istrazi ili pokretanju prethodnog postupka, disciplinskim postupcima koji su u tijeku ili stečajnim postupcima te postupcima u slučaju nesolventnosti koji su u tijeku ili sličnim postupcima odnosno povreda zakonodavstva o tržišnom natjecanju. U svakom slučaju, informacije o upravnom i parničnom postupku moraju obuhvaćati postupke koji su važni za pet kriterija sposobnosti i primjerenosti u skladu s nacionalnim pravom kojim se provodi CRD.

- sankciji ili kazni izrečenoj u postupku (ili, kada je riječ o postupcima koji su u tijeku, vjerojatnoj sankciji ili kazni u slučaju osuđujuće presude)
- vremenu koje je proteklo od navodnog protupravnog postupanja ili povrede dužnosti
- osobnom sudjelovanju odabranog kandidata, posebno kada je riječ o kaznenim djelima pravnih osoba:
 - u slučaju navodnog protupravnog postupanja, postupaka, istraga ili sankcija koji su izravno povezani s odabranim kandidatom: informacije o okolnostima i uzrocima te povezanosti
 - u slučaju navodnog protupravnog postupanja, postupaka, istraga ili sankcija koji su povezani sa subjektima u kojima odabrani kandidat ima ili je imao funkciju: informacije o ulogama i odgovornosti odabranog kandidata u svakom od tih subjekata, posebno kada je riječ o poslovanju na koje su nalazi utjecali (npr. je li odabrani kandidat bio član upravljačkog tijela ili nositelj ključne funkcije u vrijeme navodnog protupravnog postupanja i/ili odgovoran za neki odjel ili liniju poslovanja na koje se postupak (uključujući izrečene sankcije ili mjere) odnosi
 - u slučaju dokazanog izravnog sudjelovanja ili osobne odgovornosti, je li na odabranog kandidata primijenjena odredba o povratu primitaka zbog navodnog protupravnog postupanja
- ponašanju odabranog kandidata od počinjenja kaznenog djela
- profesionalnoj spoznaji odabranog kandidata:
 - vlastitoj prosudbi o tome što je učinio da spriječi ili izbjegne navodno protupravno postupanje s obzirom na svoju funkciju u pojedinom subjektu
 - vlastitoj prosudbi o tome je li mogao učiniti više da izbjegne protupravno postupanje
 - vlastitoj prosudbi o poukama koje je izvukao iz navodnog protupravnog postupanja
- dosegnutoj fazi u postupku (istraga, kazneni progon, presuda, žalba)
- procjeni činjenica koju donose odabrani kandidat i institucija. Institucija treba procijeniti ugled odabranog kandidata uzimajući u obzir važne činjenice i izričito navesti razloge zbog kojih se smatra da te činjenice ne utječu na prikladnost odabranog kandidata. Upravljačko tijelo institucije treba analizirati postupke i potvrditi da ima povjerenja u odabranog kandidata. To je važno i za reputacijski rizik institucije.

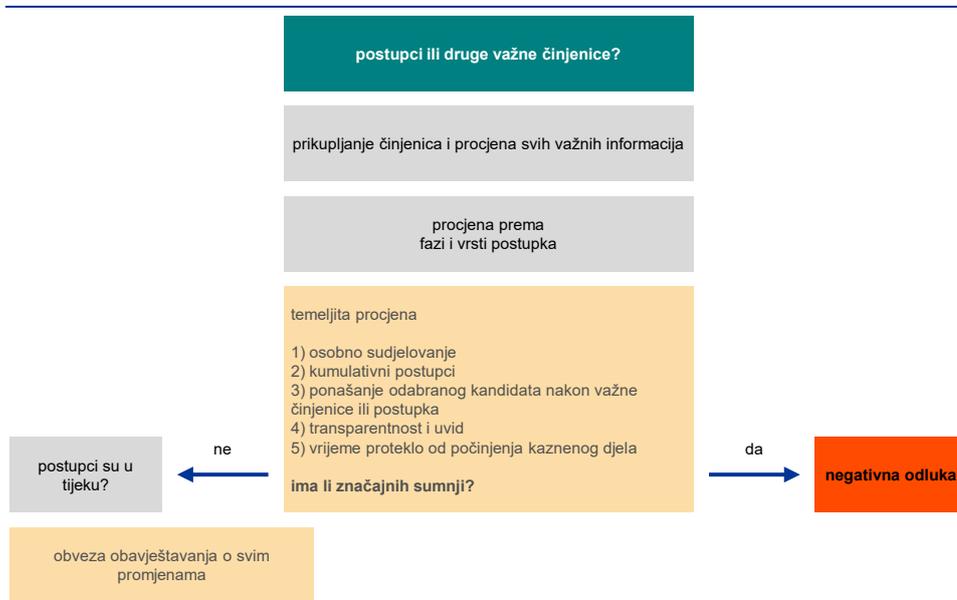
- ostalim olakšavajućim ili otežavajućim okolnostima (npr. ostale sadašnje ili prošle istrage, administrativne sankcije, otkaz ugovora o radu ili smjenjivanje s odgovornog položaja).

3.2.2. Pristup u procjeni

Na dijagramu u nastavku prikazan je pregled postupka procjene ugleda.

Slika 1.

Pregled postupka procjene ugleda

Općenito govoreći, ako je prošlo pet godina od odluke (za sve postupke) ili nalaza (ako nije donesena odluka) a da nije izrečena kazna oduzimanja slobode ili ako ne postoje druge činjenice koje bi dovele u značajnu sumnju dobar ugled odabranog kandidata, u načelu i ovisno o odredbama nacionalnog prava smatrat će se da ne postoje značajne sumnje povezane s dobrim ugledom odabranog kandidata osim ako mišljenje nadzornog tijela sadržava otežavajuće okolnosti zbog kojih se ta odluka ili nalaz i dalje smatraju važnima (razdoblje rehabilitacije).

U svakom slučaju, informacije o kaznenom, upravnom ili parničnom postupku moraju obuhvaćati samo postupke koji su važni za pet kriterija sposobnosti i primjerenosti u skladu s nacionalnim pravom kojim se provodi CRD. To se primjenjuje i na postupke, istrage i sl. koji se odnose na pravne osobe s kojima bi odabrani kandidat mogao biti povezan. ESB ne namjerava ograničiti razdoblje za koje se u samom upitniku zahtijeva objava tih podataka jer odluke ili nalazi stariji od pet godina i dalje mogu biti važni u određenim slučajevima.

U prvoj fazi prikupljaju se barem one informacije koje su navedene u odjeljku 3.2.1. i procjenjuje se jesu li te informacije potpune i točne. Ako se na temelju dostupnih informacija utvrdi da nema nikakvih postupaka ili drugih važnih činjenica, može se zaključiti da **odabrani kandidat ima dobar ugled**.

Ako se utvrdi da postoje takvi postupci ili druge važne činjenice, procjenjuje se utjecaj sljedećih dvaju elementa:

1. faze u postupku te
2. vrste i hijerarhije postupka ili drugih važnih činjenica.

Ta dva elementa moraju se procjenjivati usporedno. Time se nastoji odrediti postoji li značajna sumnja u vezi s ugledom odabranog kandidata zbog koje je potrebna temeljitija procjena.

(a) Procjenjivanje utjecaja faze u postupku na ugled odabranog kandidata –

Kako postupak napreduje, informacije postaju sve pouzdanije. Stoga se faza u postupku uzima u obzir u procjeni a njezin se utjecaj povećava kako postupak napreduje. Mogu postojati slučajevi kada neko tijelo (kazneno tijelo, upravno tijelo ili tijelo civilne vlasti) u postupcima ili istragama koje su u tijeku u dovoljnoj mjeri utvrdi

važne činjenice koje su povezane sa sudjelovanjem odabranog kandidata i stoga mogu utjecati na njegovu prikladnost, čak i ako do tada nije donesena nikakva odluka ili ako je pokrenut žalbeni postupak. Ako su te činjenice značajne i dostupne nadležnom tijelu, mogu se uzeti u obzir u procjeni prikladnosti odabranog kandidata.

(b) Procjenjivanje utjecaja vrste postupka ili drugih važnih činjenica na ugled odabranog kandidata – Usporedno s procjenjivanjem utjecaja faze u postupku mora se razmatrati i utjecaj vrste postupka ili drugih važnih činjenica. Navodno ili dokazano protupravno postupanje koje je blisko povezano s budućim dužnostima odabranog kandidata (postupci koji se vode prema zakonima kojima se uređuju financijske usluge, kao što su bankarstvo, tržišta vrijednosnih papira i osiguravateljske djelatnosti) imat će veći utjecaj na ugled odabranog kandidata nego drugi postupci.

U ovom se odjeljku razmatraju vrste postupaka ili druge važne činjenice prema sljedećim kategorijama i procjenjuje se njihov utjecaj na ugled odabranog kandidata. Popis postupaka ne sadržava sve postupke i treba ga se shvatiti kao upute. Svaki će se slučaj razmatrati posebno.

1. **Kazneni postupci** – kazneni postupci u pravilu će imati najveći utjecaj na dobar ugled odabranog kandidata. Međutim, ozbiljnost kaznenih postupaka i njihova važnost u procjeni mogu se razlikovati. Neke manje značajne vrste kaznenih dijela mogu imati veći utjecaj kada se promatraju zajedno s drugim važnim činjenicama (kumulativni učinak) ili kada se procjenjuje ponašanje odabranog kandidata u razdoblju od počinjenja prethodnog kaznenog djela.
2. **Relevantni upravni postupci ili druge istrage ili mjere regulatornih tijela** – sudjelovanje odabranog kandidata u relevantnim upravnim postupcima koji se odnose na područje financijskih usluga (npr. bankarstvo, osiguravateljske djelatnosti, investicijske usluge, tržišta vrijednosnih papira, platni instrumenti, sprječavanje pranja novca, mirovine i upravljanje imovinom ili postupci koji se vode u skladu s propisima o financijskim uslugama) i/ili postojanje relevantnih regulatornih istraga ili mjera, uključujući ovršne radnje ili nadzorne radnje nadzornih ili javnih tijela ili stručnog tijela, povezanih s odabranim kandidatom i/ili subjektom, uvijek su važni i dodatno se procjenjuju kako bi se, među ostalim, razmotrili faza u postupku ili ishod postupka, istrage ili mjere, postojanje priznanja ili prihvaćanja činjenica te razina izravnog ili osobnog sudjelovanja odabranog kandidata.

Općenito gledajući, jedan nalaz ili priznanje ili prihvaćanje činjenica koji čine (ili bi mogli činiti) samo jedan relevantan upravni postupak ili mjeru, kako su navedeni u prethodnom odlomku a koji su manje važni (npr. malen iznos sankcije), u načelu nisu dovoljni da dovedu u značajnu sumnju ugled odabranog kandidata, čak i ako je on izravno ili osobno sudjelovao u njima. U tim se slučajevima, međutim, procjenjuje postoje li druge okolnosti, prihvaćanje činjenica ili osuđujuće presude koji dovode do kumulativnog učinka. Međutim, ako su utvrđene činjenice i dokazi posebno značajni, samo se jednim relevantnim upravnim postupkom ili mjerom (ili priznanjem) može dovesti u značajnu sumnju dobar ugled odabranog kandidata. Nadležna tijela trebaju u svakom pojedinom slučaju procijeniti jesu li postupak ili mjera posebno značajni

i, po potrebi, zatražiti dodatne informacije kako bi to odredili. Posebno značajni mogu biti velik iznos financijske sankcije, izravno sudjelovanje u ozbiljnom propustu dobrog i razboritog upravljanja financijskom institucijom ili postupci koji su povezani s povredama zakona i propisa o sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma.

3. **Stečajni postupci ili postupci zbog nesolventnosti** – sudjelovanje odabranog kandidata u stečajnom postupku ili postupku zbog nesolventnosti uzima se u obzir u procjeni njegova dobrog ugleda jer može upućivati na loše financijsko upravljanje i/ili loše upravljanje rizicima koje nije u skladu s dobrim i razboritim upravljanjem nadziranim subjektom. To se odnosi i na osobnu i na poslovnu nesolventnost a posebno je važno ako je odabrani kandidat bio član upravljačkog tijela subjekta koji je postao nesolventan ili je zatražio financijsku pomoć države. U slučaju proglašenja stečaja ili nesolventnosti nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li nesolventnost ili stečaj uzrokovani neiskrenim, nepromišljenim ili kažnjivim ponašanjem odabranog kandidata, ako su informacije o tome dostupne. Ako je tako, to može dovesti u značajnu sumnju dobar ugled odabranog kandidata. Utjecaj na ugled odabranog kandidata obično traje pet godina nakon što se donese konačna odluka o stečaju ili nesolventnosti, ali to se procjenjuje za svaki slučaj posebno (ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene nacionalnim pravom).
4. **Relevantni parnični postupci** – općenito uzevši, pri procjeni dobrog ugleda odabranog kandidata uzimaju se u obzir samo relevantni parnični postupci jer mogu nepovoljno utjecati na procjenu njegove stručnosti, marljivosti, sposobnosti prosuđivanja, iskrenosti ili poštenja. Relevantni parnični postupci jesu, među ostalim, sudsko razrješenje odabranog kandidata s položaja u upravljačkom ili nadzornom tijelu i tužba za utvrđivanje građanskopravne odgovornosti za štetu koju je odabrani kandidat kao član upravljačkog tijela nanio nekom subjektu, njegovim dioničarima, vjerovnicima ili trećim stranama. Ti postupci mogu upućivati na ponašanje koje nije u skladu s dobrim i razboritim upravljanjem institucijom. Takvi se relevantni postupci stoga uvijek procjenjuju.
5. **Ostale činjenice koje su važne za procjenu dobrog ugleda odabranog kandidata (osim postupaka)** – odabrani kandidat treba se pridržavati visokih standarda poštenja i iskrenosti. Kada ne postoje postupci ili druge mjere (opisani u prethodno spomenutim točkama od 1. do 4.), na ugled odabranog kandidata mogu utjecati ostale važne činjenice. Neki su od čimbenika koji se razmatraju pri procjeni ugleda, iskrenosti i poštenja sljedeći:
 - (a) status dužnika koji ne ispunjava obveze (tj. ima negativne ocjene pouzdanog kreditnog ureda, ako su takve informacije dostupne)
 - (b) financijski i poslovni rezultati subjekata koji su u vlasništvu odabranog kandidata ili onih kojima odabrani kandidat upravlja ili onih u kojima je odabrani kandidat imao ili ima značajan udio ili utjecaj
 - (c) velika ulaganja ili izloženosti i krediti, u onoj mjeri u kojoj imaju značajan utjecaj na financijsku stabilnost odabranog kandidata

- (d) dokazi da odabrani kandidat u svojim odnosima s nadležnim tijelima nije objavljivao podatke na odgovarajući način ili da nije bio otvoren i spreman na suradnju
- (e) otkaz ugovora o radu, udaljšavanje s dužnosti ili zahtjev za ostavku na radno mjesto ili neki odgovoran položaj, raskid fiducijarnog odnosa ili slična situacija ili zahtjev za odstupanje s takva položaja nakon teške povrede dužnosti
- (f) drugi dokazi koji upućuju na to da odabrani kandidat postupao ili je postupao na način koji nije u skladu s visokim standardima ponašanja
- (g) ostale važne činjenice*, kao što su nalazi sudova, arbitražnih postupaka ili postupaka posredovanja; javno dostupne činjenice; nadzorne mjere (npr. ispitivanja povezana sa sprječavanjem pranja novca i borbom protiv financiranja terorizma); vjerodostojna i značajna izvješća (npr. interna izvješća nadziranog subjekta, revizorska izvješća, izvješća koja zatraži nadzirani subjekt ili druga izvješća trećih strana).

*S obzirom na to da važne činjenice obično nisu ni u kakvoj „fazi”, podliježu procjeni za svaki slučaj posebno u vezi s tim dovode li zbog svoje ozbiljnosti i/ili važnosti u značajnu sumnju (pojedinačno, ako su posebno značajne, ili kumulativno) ugled odabranog kandidata.

Ako se procjenom provedenom u skladu s prethodno navedenim ne utvrdi da postoji značajna sumnja, nadležnom tijelu to može biti dovoljno da zaključi da ne postoji značajna sumnja u vezi s dobrim ugledom odabranog kandidata.

Ako značajna sumnja postoji, potrebna je dodatna procjena, kako je navedeno u nastavku.

- **Osobno sudjelovanje:** Razina izravnog ili osobnog sudjelovanja u postupku ili odgovornost u postupku, posebno kada je riječ o postupcima za kaznena djela pravnih osoba, mogu se razlikovati. Što je razina osobnog sudjelovanja viša, to joj se pridaje veća važnost u procjeni. Postupci (npr. kazneni, upravni i stečajni postupci, postupci zbog nesolventnosti ili parnični postupci) i druge važne činjenice mogu se odnositi na pravnu ili na fizičku osobu. Postupci i druge važne činjenice koje se odnose na pravne osobe dovest će, u načelu, u značajnu sumnju dobar ugled odabranog kandidata ako je odabrani kandidat izravno ili osobno sudjelovao u predmetu. Takvo izravno ili osobno sudjelovanje može nastati i u slučaju kada je odabrani kandidat bio odgovoran za odjel ili poslovnu liniju i kada se na osnovi postupaka (uključujući izrečene sankcije ili mjere) ili činjenica može donijeti zaključak o njegovu propustu ili nedjelovanju ili u slučaju kada odabrani kandidat, kao nositelj ključne funkcije, viši rukovoditelj ili član upravljačkog tijela, nije u svojem djelovanju pokazao dužnu pažnju, iskrenost i poštenje. Razina odgovornosti odabranog kandidata mora se pažljivo procijeniti.

Ako je jasno da ne postoji izravno ili osobno sudjelovanje ni zabrinutost glede pojedinačne odgovornosti odabranog kandidata, nije potrebna dodatna

procjena. Primjer koji zorno pokazuje da ne postoji izravno ili osobno sudjelovanje jest slučaj kada odabrani kandidat u vrijeme protupravnog postupanja nije bio ni na kakvom položaju u instituciji (npr. nije bio član upravljačkog tijela institucije).

- **Kumulativni postupci:** Sadašnje ili prošle istrage, administrativne sankcije (koje su izrekla regulatorna tijela, stručna tijela itd.), otkaz ugovora o radu ili smjenjivanje s odgovornog položaja ili negativne ocjene (npr. uključivanje na popis nepouzdanih dužnika), iako pojedinačno ne utječu na ugled odabranog kandidata, kumulativno mogu imati značajan utjecaj i razmatraju se.
- **Ponašanje odabranog kandidata nakon postupka ili ostalih važnih činjenica:** Dobro ponašanje odabranog kandidata nakon postupka ili ostalih važnih činjenica trebalo bi imati pozitivan utjecaj. Također se uzima u obzir utjecaj rehabilitacijskih mjera.
- **Transparentnost i uvid:** Odabrani kandidati trebaju biti potpuno transparentni kada je riječ o postupcima koji su tijeku i u odnosu prema instituciji i u odnosu prema ESB-u i nacionalnom nadležnom tijelu. Svaki dokaz da odabrani kandidati nisu bili transparentni, otvoreni i spremni na suradnju u svojim odnosima s nadzornim ili regulatornim tijelima sam je po sebi važan za procjenu primjerenosti.
- **Vrijeme koje je proteklo od navodnog kaznenog djela:** Što više vremena protekne od navodnog protupravnog postupanja, to ono treba imati manji utjecaj u procjeni.

Ako se procjenom provedenom u skladu s prethodno navedenim zaključi da su značajne sumnje u dovoljnoj mjeri umanjene, nadležnom tijelu to može biti dovoljno da zaključi da odabrani kandidat ima dobar ugled. Međutim, ako su neki postupci još u tijeku, odabrani kandidat i institucija bit će dužni obavijestiti nacionalno nadležno tijelo i ESB o svim promjenama.

Ako se procjenom utvrdi da postoji značajna sumnja, to može, u skladu s nacionalnim pravom, rezultirati negativnom odlukom.

3.3. Sukobi interesa i neovisnost mišljenja

Ni CRD ni CRR ne sadržavaju ni definiciju sukoba interesa ni definiciju neovisnosti mišljenja.

U stavku 26. (glava II.) zajedničkih ESMA-inih i EBA-inih smjernica o prikladnosti navodi se da je za procjenu prikladnosti člana upravljačkog tijela važno nekoliko elemenata, među ostalim mogu li odabrani kandidati „djelovati iskreno i pošteno te imati neovisno mišljenje”.

Pojam neovisnosti mišljenja, koji se primjenjuje na sve članove upravljačkog tijela nadziranog subjekta, treba razlikovati od načela neovisnosti (formalne neovisnosti). Formalna neovisnost zahtijeva se za neke članove upravljačkog tijela nadziranog subjekta u nadzornoj funkciji samo ako je predviđena nacionalnim pravom.

Formalna neovisnost odabranog kandidata stoga se procjenjuje samo ako se u nacionalnom pravnom okviru države članice sudionice zahtijeva da član upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji bude formalno neovisan. U takvim slučajevima pri procjeni odabranog kandidata treba uzeti u obzir stavke od 88. do 93. (glava III.) zajedničkih ESMA-inih i EBA-inih smjernica o prikladnosti, kako se primjenjuju u zemlji sudionici.

Kada je riječ o neovisnosti mišljenja, u stavku 82. (glava III.) zajedničkih ESMA-inih i EBA-inih smjernica o prikladnosti navodi se da bi „prilikom procjene neovisnog mišljenja... institucije trebale procijeniti imaju li svi članovi upravljačkog tijela sljedeće odlike ili ne:

- (a) potrebne vještine ponašanja, uključujući:
 - (i) hrabrost, uvjerenje i snagu za djelotvornu procjenu i propitivanje odluka koje predlažu drugi članovi upravljačkog tijela
 - (ii) sposobnost postavljanja pitanja članovima upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji
 - (iii) sposobnost odupiranja „grupnom razmišljanju” i
- (b) sukobe interesa u mjeri koja bi utjecala na njihovu sposobnost za neovisno i objektivno obavljanje vlastitih dužnosti.”

Članovi upravljačkog tijela trebaju moći donositi vlastite razborite, objektivne i neovisne odluke. To znači da trebaju iskazati neovisno mišljenje, što je određeno njihovim karakterom i ponašanjem. Sukobi interesa mogu ugroziti neovisnost mišljenja. U te se svrhe CRD-om zahtijeva da upravljačko tijelo ima uspostavljene sustave upravljanja kojima se sprječavaju sukobi interesa i određuje da svaki član upravljačkog tijela mora djelovati neovisno (članak 91. stavak 8. CRD-a).³²

Do sukoba interesa dolazi kada ostvarenje interesa odabranog kandidata nepovoljno utječe na interese nadziranog subjekta. Stoga pravila upravljanja svakog nadziranog subjekta trebaju uključivati pisane politike o utvrđivanju i otkrivanju svih sukoba interesa, bilo da je riječ o stvarnim ili mogućim sukobima interesa (odnosno onima koji se mogu razumno predvidjeti) ili o percipiranim sukobima interesa (odnosno o

³² Iskazivanje neovisnog mišljenja jest obrazac ponašanja koji posebno dolazi do izražaja tijekom rasprava i odlučivanja u upravljačkom tijelu. Taj se zahtjev primjenjuje i kada nema sukoba interesa jer to ne znači nužno da će odabrani kandidat iskazati neovisno mišljenje. Iskazivanje „neovisnog mišljenja” na novom položaju može se posebno jasno vidjeti i procijeniti kada odabrani kandidat preuzme svoju novu funkciju.

onome što javnost tumači kao sukob interesa).³³ Takve bi politike trebale uključivati i mjere za sprječavanje i ublažavanje sukoba interesa te za upravljanje njima. Ako je odabrani kandidat u sukobu interesa, to ne znači nužno da ga se ne može smatrati prikladnim. Neprikladnim kandidatom smatrat će ga se samo ako sukob interesa stvara značajan rizik i ako na temelju pisanih politika nadziranog subjekta, mjerodavnog nacionalnog prava ili nekog drugog posebnog sporazuma između nadziranog subjekta i odabranog kandidata nije moguće na odgovarajući način ublažiti sukob interesa, upravljati njime ili ga spriječiti.

Zajednički nadzorni timovi nadziru učinkovitost pisanih politika o sukobima interesa i usklađenost s tim politikama u sklopu kontinuiranog nadzora upravljanja. Međutim, učinak potencijalnih sukoba interesa odabranog kandidata procjenjuje se i u sklopu procjene sposobnosti i primjerenosti kako bi se provjerilo ublažavaju li se učinkovito ti potencijalni sukobi interesa ili upravlja li se njima učinkovito. Stoga odabrani kandidat i nadzirani subjekt moraju dostaviti sve tražene informacije koje su im poznate.

3.3.1. Informacije

Kada podnosi zahtjev za procjenu sposobnosti i primjerenosti, nadzirani subjekt treba dostaviti informacije o svim stvarnim, mogućim ili percipiranim sukobima interesa, bez obzira na to smatra li neki sukob interesa važnim.

U skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti smatra se da je za provedbu procjene od odabranog kandidata i nadziranog subjekta potrebno dobiti barem sljedeće informacije:

1. opis svakog osobnog odnosa s drugim članovima upravljačkog tijela i/ili nositeljima ključne funkcije u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima, s dioničarima s kvalificiranim udjelom u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima ili s klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta
2. opis izravnog ili neizravnog sudjelovanja u sudskim postupcima ili izvansudskim sporovima koji se vode protiv nadziranog subjekta, matičnog društva ili njihovih društava kćeri
3. opis svakog poslovnog, profesionalnog ili komercijalnog odnosa ostvarenog u posljednjim dvjema godinama s nadziranim subjektom, matičnim društvom ili njihovim društvima kćerima ili s klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta
4. opis svih financijskih obveza koje imaju prema nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima čiji ukupan iznos premašuje

³³ Situacije u kojima odabrani kandidat i nadzirani subjekt imaju samo različite, a ne suprotstavljene, interese ili situacije u kojima suprotstavljene interese ne uzrokuju nikakav rizik niti imaju nepovoljan učinak. Na primjer, nije potrebno otkrivati informacije o uobičajenim bankarskim proizvodima za potrošače koji nemaju veliku vrijednost i koji su ugovoreni po tržišnim uvjetima.

200.000 EUR (osim privatnih hipoteka³⁴) ili kredita bilo koje vrijednosti koji nisu ugovoreni po tržišnim uvjetima ili koji nisu prihodonosni (uključujući hipoteke)

5. opis svih financijskih interesa u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima ili u klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta
6. predlaže li odabranog kandidata neki značajni dioničar
7. opis položaja s velikim političkim utjecajem (na međunarodnom, nacionalnom ili lokalnom planu) na kojima odabrani kandidat jest ili je bio tijekom posljednjih dviju godina.

Nadzirani subjekt treba procijeniti je li mogući sukob interesa značajan, a ako nije, obrazložiti zašto i izložiti predloženi način za ublažavanje mogućeg sukoba interesa ili za upravljanje njime, uključujući pritom upućivanje na odgovarajuće dijelove politike upravljanja sukobima interesa nadziranog subjekta ili drugih posebno prilagođenih mehanizama za upravljanje sukobima interesa ili njihovo ublažavanje.

Može se razmotriti mogućnost da se s odabranim kandidatom obavi razgovor kako bi se prikupile dodatne informacije o njegovu ponašanju u vezi s mogućim sukobom interesa.

Sukobi interesa odabranog kandidata procjenjuju se kako bi se provjerilo ublažavaju li se ti sukobi interesa učinkovito. Stoga mjere za ublažavanje sukoba interesa i upravljanje njima trebaju biti primjerene s obzirom na značajnost pojedinih sukoba interesa.

3.3.2. Pristup u procjeni

Nadležno tijelo procjenjuje značajnost sukoba interesa.

Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo, na popisu u nastavku opisuju se situacije kada se pretpostavlja da postoji sukob interesa i povezani pragovi. Te se situacije temeljito procjenjuju za svaki slučaj posebno i pritom se uzimaju u obzir informacije koje dostavi nadzirani subjekt o tome je li sukob interesa značajan ili nije. Međutim, taj popis ne sadržava sve takve situacije i pragove, pa nadležno tijelo može utvrditi postojanje (značajnog) sukoba interesa i u slučajevima koji nisu obuhvaćeni tim situacijama i pragovima.

U ovom odjeljku 3.3.2. pojam odabrani kandidat mora se tumačiti kao da se odnosi na odabranog kandidata osobno, ali i na članove njegove uže obitelji (bračnog druga, registriranog partnera, izvanbračnog partnera, dijete, roditelja ili drugog člana

³⁴ Nije potrebno otkrivati informacije o privatnim hipotekama bilo koje vrijednosti (ako su prihodonosne, ugovorene po tržišnim uvjetima i u skladu s internim pravilima o odobravanju kredita) ako im svrha nije komercijalna odnosno investicijska. Osim toga, nije potrebno otkrivati informacije o svim osobnim kreditima (npr. kreditnim karticama, dopuštenim prekoračenjima i kreditima za kupnju automobila) koje je odabranom kandidatu odobrio nadzirani subjekt (ako su prihodonosni, ugovoreni po tržišnim uvjetima i u skladu s internim pravilima o odobravanju kredita) ako im je ukupna vrijednost niža od praga od 200.000 EUR. Treba napomenuti da informacije o takvim hipotekama ili kreditima treba otkriti ako već jesu ili postoji vjerojatnost da će zbog nekog razloga postati neprihodonosni.

uže obitelji koji s odabranim kandidatom živi u zajedničkom kućanstvu) te na svaku pravnu osobu u kojoj odabrani kandidat jest član upravljačkog tijela ili dioničar s kvalificiranim udjelom ili je to bio u razdoblju koje je važno za procjenu.

3.3.2.1. Potencijalni osobni sukob interesa

Ako odabrani kandidat ima osobni odnos s drugim članovima upravljačkog tijela i/ili nositeljima ključne funkcije u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima ili s dioničarima s kvalificiranim udjelom u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima ili s klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta.

Ako odabrani kandidat sudjeluje u sudskim postupcima ili izvansudskim sporovima koji se vode protiv nadziranog subjekta, matičnog društva ili njihovih društava kćeri.

3.3.2.2. Potencijalni poslovni, profesionalni ili komercijalni sukob interesa

Ako odabrani kandidat ima poslovni ili profesionalni odnos (na primjer, ako je na rukovodećem ili drugom visokom položaju ili položajima) ili komercijalni odnos s nadziranim subjektom, matičnim društvom ili njihovim društvima kćerima ili s klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta ili ako je tijekom posljednjih dviju godina imao takav odnos s tim subjektima.

Značajnost tih odnosa ovisi o (financijskoj) vrijednosti koju imaju za poslove odabranog kandidata ili članova njegove uže obitelji ili tih subjekata.

3.3.2.3. Potencijalni financijski sukob interesa

Ako odabrani kandidat ima:

- značajnu financijsku obvezu prema nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima (npr. kredite ili kreditne linije)
- značajan financijski interes (na primjer vlasnički udio ili ulog) u nadziranom subjektu, matičnim društvu ili njihovim društvima kćerima ili u klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta.

Značajnost financijske obveze ili financijskog interesa ovisi o priznatom kapitalu³⁵ nadziranog subjekta te drugim okolnostima i olakšavajućim čimbenicima koji se odnose na određeni slučaj. Prihodonosni ili neprihodonosni status kredita i uvjeti po kojima je izloženost odobrena također mogu utjecati na to smatra li se kredit

³⁵ kako je definiran u CRR-u

značajnim u određenom slučaju. U načelu se značajnim smatra sljedeće: financijske obveze prema nadziranom subjektu čiji ukupan iznos premašuje 200.000 EUR (osim privatnih hipoteka³⁶) ili krediti bilo koje vrijednosti koji nisu ugovoreni po tržišnim uvjetima ili koji su neprihodonosni (uključujući hipoteke) te postojeći vlasnički udjeli koji su veći od 1 % ili druga ulaganja jednake vrijednosti.

3.3.2.4. Potencijalni politički sukob interesa

Kada odabrani kandidat osobno jest ili je tijekom posljednjih dviju godina bio na položaju s velikim političkim utjecajem, ako je taj položaj takav da neprimjereno utječe na odabranog kandidata ili ako se čini da tako utječe.

Položaj s velikim političkim utjecajem može biti položaj na bilo kojoj razini, uključujući položaj lokalnog političara (npr. gradonačelnika), zaposlenika u javnim službama (npr. u državnoj službi), predsjednika političke stranke, člana vlade ili člana tijela regionalne ili nacionalne uprave.

Značajnost sukoba interesa ovisi o posebnim ovlastima ili obvezama povezanim s političkom funkcijom koje bi mogle spriječiti odabranog kandidata da postupa u interesu nadziranog subjekta (npr. sudjelovanje u donošenju javnih odluka koje se odnose na nadzirani subjekt, matično društvo ili njihova društva kćeri).

Ako je nadzirani subjekt u državnom vlasništvu, sudjelovanje u upravljačkom tijelu političkog člana koji predstavlja državu kao dioničara smatra se potencijalnim sukobom interesa. U takvim okolnostima postoji sukob interesa jer politički predstavnik zastupa suprotstavljene interese, odnosno interese svoje stranke i birača s jedne strane i interese nadziranog subjekta s druge strane.

Bez obzira na to, predstavnici npr. dioničara mogu postati članovi upravljačkih tijela. Međutim, ako nastane značajan sukob interesa, nadzirani subjekt mora ga na odgovarajući način riješiti.

³⁶ u smislu bilješke 34.

Tablica 3.
Potencijalni značajni sukobi interesa

Kategorija sukoba	Razdoblje	Stupanj i vrsta povezanosti te, ako je primjenjivo, prag
osobni	sada	<p>Odabrani kandidat ima osobni odnos:</p> <p>s drugim članovima upravljačkog tijela i/ili nositeljima ključnih funkcija u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima, s dioničarima s kvalificiranim udjelom u nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima ili s klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta.</p> <p>Ako odabrani kandidat sudjeluje u sudskim postupcima ili izvansudskim sporovima koji se vode protiv nadziranog subjekta, matičnog društva ili njihovih društava kćeri.</p>
poslovni, profesionalni ili komercijalni sukob interesa	sada ili u posljednjim dvjema godinama	<p>Ako odabrani kandidat ima poslovni, profesionalni (na primjer, ako je na rukovodećem ili drugom visokom položaju ili položajima) ili komercijalni odnos s nadziranim subjektom, matičnim društvom ili njihovim društvima kćerima ili s klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta ili ako je tijekom posljednjih dviju godina imao takav odnos s tim subjektima.</p> <p>Značajnost tih odnosa ovisi o (financijskoj) vrijednosti koju imaju za poslove odabranog kandidata ili članova njegove uže obitelji ili tih subjekata.</p>
financijski	sada	<p>Ako odabrani kandidat ima:</p> <p>značajnu financijsku obvezu prema nadziranom subjektu, matičnom društvu ili njihovim društvima kćerima (npr. kredite ili kreditne linije)</p> <p>značajan financijski interes (na primjer vlasnički udio ili ulog) u nadziranom subjektu, matičnim društvu ili njihovim društvima kćerima ili u klijentima, dobavljačima ili konkurentima nadziranog subjekta, matičnog društva ili društava kćeri nadziranog subjekta.</p> <p>Značajnost financijske obveze ili financijskog interesa ovisi o priznatom kapitalu³⁷ nadziranog subjekta te drugim okolnostima i olakšavajućim čimbenicima koji se odnose na određeni slučaj. Prihodonosni ili neprihodonosni status kredita i uvjeti po kojima je izloženost odobrena također mogu utjecati na to smatra li se kredit značajnim u određenom slučaju.</p> <p>U načelu će se smatrati da su sljedeći interesi ili obveze značajni:</p> <p>– financijske obveze prema nadziranom subjektu čiji je ukupni iznos veći od 200.000 EUR (bez privatnih hipoteka³⁸) ili krediti bilo koje vrijednosti koji nisu dogovoreni prema tržišnim uvjetima ili nisu prihodonosni (uključujući hipoteke)</p> <p>– i sadašnji vlasnički udjeli veći od 1 % ili druga ulaganja jednake vrijednosti.</p>
politički	sada ili u posljednjim dvjema godinama	<p>Kada odabrani kandidat osobno jest ili je u posljednjim dvjema godinama bio na položaju s velikim političkim utjecajem, ako je taj položaj takav da neprimjereno utječe na odabranog kandidata ili ako se čini da tako utječe.</p> <p>Položaj s velikim političkim utjecajem može biti položaj na bilo kojoj razini, uključujući položaj lokalnog političara (npr. gradonačelnika), zaposlenika u javnim službama (npr. u državnoj službi), predsjednika političke stranke, člana vlade ili člana tijela regionalne ili nacionalne uprave.</p> <p>Značajnost sukoba interesa ovisi o posebnim ovlastima ili obvezama povezanim s političkom funkcijom koje bi mogle spriječiti odabranog kandidata da postupa u interesu nadziranog subjekta (npr. sudjelovanje u donošenju javnih odluka koje se odnose na nadzirani subjekt, matično društvo ili njihova društva kćeri).</p>

3.3.3. Izjava o sukobima interesa

Ako se utvrdi da postoji značajan sukob interesa, od nadziranog se subjekta zahtijeva da poduzme odgovarajuće mjere. Nadzirani subjekt treba učiniti sljedeće:

- temeljito procijeniti situaciju
- odlučiti koje će mjere za ublažavanje provesti na osnovi svoje interne politike upravljanja sukobima interesa ili posebno prilagođenih mehanizama za

³⁷ kako je definiran u CRR-u

³⁸ u smislu bilješke 34.

upravljanje sukobima interesa ili njihovo ublažavanje, osim ako je nacionalnim pravom već propisano koje se mjere moraju poduzeti

- odlučiti koje će mjere poduzeti radi sprječavanja sukoba interesa ako ne može na odgovarajući način ublažiti sukob interesa ili njime upravljati.

Od nadziranog subjekta zahtijevat će se da objasni nadležnom tijelu kako ublažava sukob interesa ili kako njime upravlja. U okviru procjene sposobnosti i primjerenosti donosi se zaključak o adekvatnosti poduzetih mjera.

U slučaju da i dalje postoje dvojbe, ESB može u odluci o sposobnosti i primjerenosti utvrditi dodatne odredbe koje su posebno prilagođene konkretnoj situaciji.

Preporuke, obveze ili uvjeti mogu uključivati sljedeće:

- zabranu sudjelovanja na sastancima ili donošenja odluka u vezi s određenim otkrivenim interesom
- ostavku na određeni položaj
- prodaju
- posebno praćenje koje provodi nadzirani subjekt
- posebno izvješćivanje nadležnog tijela o određenoj situaciji
- razdoblje mirovanja za odabranog kandidata
- obvezu nadziranog tijela da objavi sukob interesa
- primjenu načela „tržišnih uvjeta”
- posebna odobrenja cijelog upravljačkog tijela da se određena situacija nastavi
- svaki sporazum koji se odnosi na raznolikost sastava upravljačkog tijela ili izbjegavanje dominantnog odlučivanja (na temelju odredaba prava trgovačkih društava, ugovora o osnivanju nadziranog subjekta itd.), na primjer, zastupanje manjinskih dioničara ili osiguranje dovoljnog broja neovisnih članova u upravljačkom tijelu koji djeluju kao protuteža.

Dodatna odredba može biti usmjerena na politiku nadziranog subjekta koja se odnosi na upravljanje sukobima interesa, i to u slučaju kada taj dokument treba ojačati kako bi se na odgovarajući način ostvarili interesi nadziranog subjekta ili kada nadzirani subjekt ili nadležna tijela trebaju bolje pratiti njegovu usklađenost.

3.4. Mogućnost posvećivanja dovoljno vremena

3.4.1. Načelo posvećivanja dovoljno vremena

Svi članovi upravljačkog tijela moraju moći posvetiti dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija u instituciji.³⁹

Mogućnost posvećivanja dovoljno vremena procjenjuje se za svaki slučaj posebno, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti.

Na mogućnost člana upravljačkog tijela da posveti dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija može utjecati više čimbenika, uključujući broj direktorskih položaja, veličinu i stanje subjekata u kojima član ima direktorski položaj te vrstu, opseg i složenost njihovih poslova, mjesto ili državu u kojoj ti subjekti imaju sjedište te druge poslovne ili privatne obveze i okolnosti.

Budući da je činjenica da član ima više direktorskih položaja važna jer može utjecati na mogućnost posvećivanja dovoljno vremena, CRD-om je ograničen broj direktorskih položaja⁴⁰ koje član upravljačkog tijela može imati u značajnoj instituciji („značajna institucija prema CRD-u“⁴¹).⁴² Stoga članovi upravljačkog tijela značajne institucije prema CRD-u, osim što moraju ispuniti zahtjev za posvećivanje dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija, moraju i poštovati ograničenje broja direktorskih položaja propisano člankom 91. stavkom 3. CRD-a. Ukupna procjena mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena ponekad se naziva kvalitativnom procjenom, a formalnije brojanje direktorskih položaja predviđeno CRD-om naziva se kvantitativnom procjenom. U procjeni mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena članova upravljačkog tijela treba uzeti u obzir oba aspekta. Metodologija za brojanje direktorskih položaja, koja je razvijena na osnovi pravila propisanih u CRD-u, obuhvaćena je odjeljkom 3.4.3.1.

Osim toga, CRD-om je predviđena mogućnost da nadležna tijela članovima upravljačkog tijela odobre jedan dodatni položaj neizrvnog direktora (vidi odjeljak 4.1.).

3.4.2. Informacije

Kada podnosi zahtjev za procjenu sposobnosti i primjerenosti, kreditna institucija treba dostaviti sve važne i potrebne informacije koje nadležnim tijelima omogućuju da procijene može li odabrani kandidat posvetiti dovoljno vremena svojoj funkciji. U

³⁹ članak 91. stavak 2. CRD-a

⁴⁰ položaj člana upravljačkog tijela subjekta

⁴¹ kreditna institucija koja se u skladu s nacionalnim pravom definira kao značajna institucija prema CRD-u na osnovi kombinacije kvalitativnih i kvantitativnih kriterija (npr. iznosa imovine, izračunatog na pojedinačnoj ili konsolidiranoj osnovi)

⁴² Različito tumačenje onoga što se smatra „direktorskim položajem“ i „značajnom institucijom prema CRD-u“ u državama članicama sudionicama dovodi do različitih ishoda procjena sposobnosti i primjerenosti.

temeljnoj dokumentaciji (npr. u Upitniku za procjenu sposobnosti i primjerenosti) treba dostaviti barem sljedeće informacije:

- procjenu kreditne institucije i odabranog kandidata o tome koliko je vremena po njihovu mišljenju potrebno posvetiti funkciji o kojoj je riječ
- iscrpan popis funkcija ili položaja (položaja izvršnog i neizvršnog direktora i drugih (profesionalnih) aktivnosti) kojima odabrani kandidat mora posvetiti vrijeme i (očekivano) vrijeme koje će posvetiti svakoj funkciji ili svakom položaju, uključujući broj sastanaka godišnje za svaku funkciju i informaciju o tome primjenjuju li se pravila o povlaštenom brojanju
- informaciju o tome podrazumijeva li neka od tih funkcija dodatne odgovornosti, npr. članstvo u odborima ili predsjedničke funkcije
- informaciju o tome hoće li zbog karaktera, vrste i veličine subjekta biti potrebno više vremena (npr. je li subjekt uređen, kotira li na burzi itd.)
- informaciju o trajanju funkcije
- potvrdu da je predviđeno vrijeme za kontinuirano učenje i profesionalni razvoj te vrijeme za razdoblja posebno pojačane aktivnosti
- informaciju o sinergijama među direktorskim položajima (npr. kada je odabrani kandidat član upravljačkog tijela u više društava kćeri).

Osim toga, za temeljitu procjenu mogu biti potrebne dodatne informacije koje se zahtijevaju ovisno o okolnostima pojedinog subjekta i na temelju proporcionalnog pristupa, npr.

- bi li odabrani kandidat zbog svojeg iskustva, općenitog ili onog povezanog s kreditnom institucijom, mogao informiranije i stoga učinkovitije obavljati svoje dužnosti
- opis (i) ciljeva i (ii) nekomercijalnih ili komercijalnih aktivnosti organizacije ako su funkcije ili položaji povezani s tom organizacijom isključeni iz brojanja jer ona nema pretežno komercijalne ciljeve, osim ako je iz javno dostupnih informacija jasno koji su to ciljevi i aktivnosti⁴³
- statuti ili ostala dokumentacija organizacije u kojoj se opisuju njezini ciljevi i aktivnosti (npr. godišnje izvješće ako je dostupno).

⁴³ Neke države članice sudionice sastavile su popise nekomercijalnih organizacija (npr. poduzeća od javnog interesa, neprofitnih organizacija, sveučilišta, gospodarskih komora, kulturnih, umjetničkih i sportskih udruga, zaklada, sindikata i crkvi). ESB potiče izradu takvih popisa. Iako se uzima u obzir da takve nekomercijalne organizacije nisu obuhvaćene pravilima o brojanju (kvantitativna ograničenja), sudjelovanje u upravljačkim tijelima takvih organizacija ipak može imati utjecaj na ukupnu mogućnost posvećivanja dovoljno vremena i treba ga navesti u zahtjevu za procjenu sposobnosti i primjerenosti.

3.4.3. Pristup u procjeni

Temeljne su pretpostavke za svaku procjenu mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena u nastavku.

- Od članova upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji očekuje se da „stvarno upravljaju poslovanjem kreditne institucije”. Od člana koji obavlja takvu funkciju u pravilu se očekuje da je obavlja u punom radnom vremenu. Mogu se napraviti iznimke od tog pravila, i to u grupama ako postoje sinergije između dvaju ili više položaja. U takvim slučajevima te sinergije treba objasniti.⁴⁴
- Od članova upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji očekuje se da učinkovito procjenjuju i preispituju odluke upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji kao i da učinkovito nadziru i prate odlučivanje upravljačkog tijela i djeluju kao protuteža izvršnim članovima. Zbog toga članovi upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji trebaju sudjelovati na sastancima upravljačkog tijela i njegovih odbora (ako je to primjenjivo) te odvojiti dovoljno vremena da se za te sastanke pripreme i da na njih otputuju. Osim toga, od tih se članova očekuje da posvete dovoljno vremena tome da budu u toku s važnim informacijama i znanjem o kreditnoj instituciji.
- Članovi upravljačkog tijela i u upravljačkoj funkciji i u nadzornoj funkciji moraju razumjeti poslovanje kreditne institucije. To se među ostalim odnosi na razumijevanje rizika i izloženosti rizicima poslovanja te strategije upravljanja rizicima. Od članova se očekuje da u odgovarajućoj mjeri razumiju područja poslovanja za koja pojedini član dijeli kolektivnu odgovornost s drugim članovima upravljačkog tijela. Za to je potrebno razumijevanje pravila upravljanja i strukture institucije zbog čega će član možda morati posvetiti vrijeme kontinuiranom učenju i razvoju.

Članovi upravljačkog tijela i u upravljačkoj funkciji i u nadzornoj funkciji trebaju moći obavljati svoje dužnosti i u razdobljima posebno pojačane aktivnosti zbog, među ostalim, restrukturiranja ili premještanja kreditne institucije, stjecanja, spajanja, preuzimanja ili krizne situacije te velikih poteškoća s nekom operacijom kreditne institucije ili s više njih, s obzirom na to da u takvim razdobljima treba posvetiti više vremena nego u razdobljima uobičajene aktivnosti.

3.4.3.1. Kvantitativna procjena: višestruki direktorski položaji

Ograničenja broja direktorskih položaja

U skladu s člankom 91. stavkom 3. CRD-a broj direktorskih položaja koje može imati član upravljačkog tijela u značajnoj instituciji prema CRD-u ograničen je na:

⁴⁴ U nekim državama članicama sudionicama direktor se naziva „izvršnim direktorom” jer obavlja izvršne funkcije u grupi unatoč tome što je funkcija u instituciji za koju se provodi procjena zapravo neizvršna.

- jedan položaj izvršnog direktora i dva položaja neizvršnog direktora
- četiri položaja neizvršnog direktora.

Međutim, direktorski položaji u organizacijama koje nemaju pretežno komercijalne ciljeve ne uzimaju se u obzir za prethodno spomenuta ograničenja. Bez obzira na to, sudjelovanje u upravljačkim tijelima takvih organizacija može utjecati na ukupnu mogućnost posvećivanja dovoljno vremena i treba ga prijaviti u zahtjevu za procjenu sposobnosti i primjerenosti.

U nekim se slučajevima više direktorskih položaja računa kao jedan direktorski položaj („povlašteno brojanje”):⁴⁵

- direktorski položaji unutar iste grupe
- direktorski položaji u institucijama koje su članice istog institucionalnog sustava zaštite
- direktorski položaji u subjektima u kojima institucija ima kvalificirani udio.

Dodatne upute o tome kako tumačiti ta načela i kako primjenjivati pravila o brojanju sadržana su u nacionalnom pravu kojim se prenosi CRD.

Primjena povlaštenog brojanja

Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo, ESB-ovim pristupom brojanju okolnosti grupe procjenjuju se uzimajući u obzir konsolidirani položaj (koji se temelji na opsegu računovodstvene konsolidacije).⁴⁶

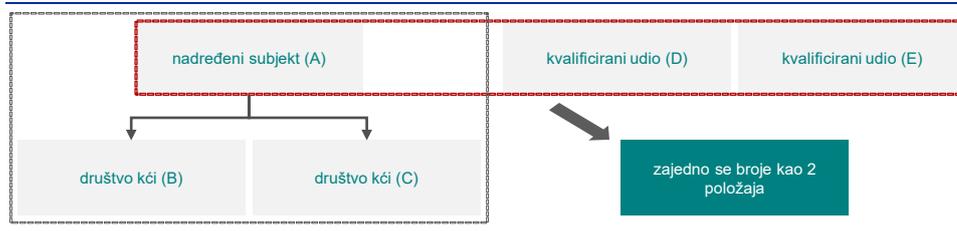
Direktorski položaji koje odabrani kandidat ima u svakom od subjekata od A do E u primjeru u nastavku broje se kao dva direktorska položaja. (Direktorski položaji odabranog kandidata u subjektima A, B i C broje se kao jedan direktorski položaj. Direktorski položaji odabranog kandidata u subjektima D i E također se broje kao jedan direktorski položaj zato što se kvalificirani udjeli koje institucija ima u subjektima iste grupe računaju kao jedan položaj).

⁴⁵ članak 91. stavak 4. CRD-a

⁴⁶ U nacionalnom zakonodavstvu ponekad se primjenjuje restriktivniji pristup, prema kojemu se grupa u smislu CRD-a definira tako da se ograničava na subjekte koji podliježu bonitetnom nadzoru na konsolidiranoj osnovi.

Slika 2.

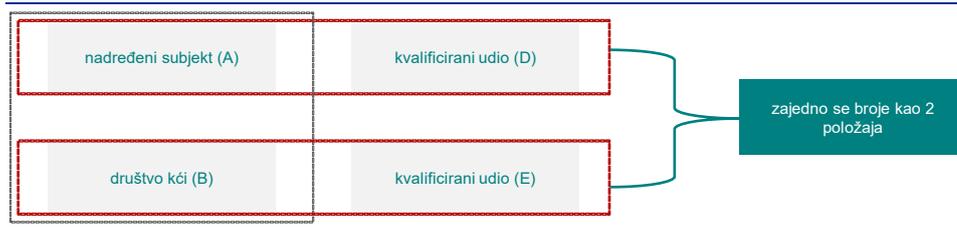
Brojanje višestrukih direktorskih položaja

Ako odabrani kandidat nema direktorski položaj u subjektu A, ipak se primjenjuje povlašteno brojanje za subjekte u kojima institucija ima kvalificirane udjele. Na primjer, na Slici 3. u nastavku direktorski položaji koje odabrani kandidat ima u subjektima B, D i E broje se kao dva direktorska položaja. (Direktorski položaj koji kandidat ima u subjektu B, koji pripada grupi, i direktorski položaj koji se broji za direktorske položaje u subjektima iz iste grupe u kojima institucija ima kvalificirane udjele (D i E) broje se zajedno kao dva direktorska položaja.)

Slika 3.

Brojanje višestrukih direktorskih položaja

Ako odabrani kandidat ima i izvršnu i neizvršnu funkciju u istoj grupi, treba se uzeti u obzir izvršna funkcija i smatra se da kandidat ima jednu izvršnu funkciju.

Uzimaju se u obzir svi direktorski položaji u svim subjektima, bez obzira na to je li odabrani kandidat za njih plaćen.

Kako je prethodno navedeno, svi direktorski položaji u istom institucionalnom sustavu zaštite računaju se kao jedan direktorski položaj. Kada se primjenom ovog pravila dobije veći broj pojedinačnih direktorskih položaja nego primjenom pravila prema kojemu se broje direktorski položaji u grupama, treba primijeniti dobiveni manji broj pojedinačnih direktorskih položaja. (Na primjer, ako su direktorski položaji u dvjema grupama, u oba slučaja, odnosno u društvima koja jesu i u onima koja nisu u istom institucionalnom sustavu zaštite, treba brojati samo dva pojedinačna direktorska položaja.)

Osim toga, CRD-om se predviđa i mogućnost da nadležna tijela članovima upravljačkog tijela odobre jedan dodatni položaj neizvršnog direktora.⁴⁷

⁴⁷ članak 91. stavak 6. CRD-a

Direktorski položaji u organizacijama koje nemaju pretežno komercijalne ciljeve

Te se funkcije ne broje za potrebe utvrđivanja broja direktorskih položaja člana upravljačkog tijela (vidi prethodno objašnjena pravila o brojanju). Kako bi se utvrdilo da organizacija⁴⁸ nema pretežno komercijalne ciljeve, moraju se procijeniti dva elementa: 1) vrsta ciljeva (jesu li komercijalni ili ne) i 2) ako se zaključi da organizacija ima komercijalne ciljeve, jesu li ti ciljevi „pretežni”.

Organizacije koje nemaju pretežno komercijalne ciljeve u smislu članka 91. stavka 5. CRD-a uključuju: 1) neprofitne sportske ili kulturne udruge, 2) humanitarne organizacije, 3) crkve, 4) gospodarske komore / sindikate / strukovne udruge, 5) organizacije koje služe isključivo upravljanju privatnim ekonomskim interesima članova upravljačkog tijela i one kojima članovi upravljačkog tijela ne moraju svakodnevno upravljati i 6) organizacije za koje se, u skladu s odredbama nacionalnih propisa, smatra da imaju pretežno nekomercijalne aktivnosti. Može se smatrati i da druge organizacije nemaju pretežno komercijalne ciljeve ako nadležno tijelo na temelju procjene informacija koje kreditna institucija dostavi o vrsti organizacije zaključi da su njezine aktivnosti pretežno nekomercijalne.

3.4.3.2. Kvalitativna procjena: postupak procjene koji se sastoji od dviju faza

ESB očekuje od odabranih kandidata da posvete dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija u nadziranom subjektu. Međutim, ono što se podrazumijeva pod „dovoljnim vremenom” razlikovat će se ovisno o veličini i aktivnostima nadziranog subjekta, položaju odabranog kandidata u nadziranom subjektu te njegovu znanju i iskustvu.

Procjena o tome može li odabrani kandidat posvetiti dovoljno vremena svojoj funkciji sastoji se od dviju faza.

- **Prva faza** sastoji se od „standardne procjene”. Na temelju dostavljenih informacija ESB određuje je li prijavljeno vrijeme koje se može posvetiti zaista dovoljno ili postoje sumnje u to da je dovoljno, što znači da je potrebna temeljita procjena.
- **Druga faza** sastoji se od „temeljite procjene”. Ako i nakon standardne procjene i dalje postoje sumnje, provodi se temeljita procjena i mogu se zatražiti dodatne informacije.

Pristup koji se sastoji od dviju faza ne služi samo zadovoljavanju forme, već se njime analiziraju svi važni čimbenici i razmatraju specifičnosti za svaki slučaj posebno. Ti su pokazatelji samo indikativni i ne rezultiraju automatskim donošenjem negativne odluke.

⁴⁸ „Organizacija” je neutralan pojam kojim se ne precizira određena pravna struktura ili definicija prema pravu trgovačkih društava, poreznom pravu ili nekom drugom pravu. Zato pravni oblik organizacije nije važan u smislu članka 91. stavka 5. CRD-a.

Prva faza – „standardna procjena”

Standardna procjena mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena obuhvaća procjenu informacija dostavljenih u Upitniku za procjenu sposobnosti i primjerenosti prema kvalitativnim čimbenicima u nastavku.

Ako nakon razmatranja tih kvalitativnih čimbenika nema više dvojbi, u načelu se zaključuje da je procjena pozitivna i nije potrebna temeljita procjena.

Nasuprot tome, ako i dalje ima dvojbi, provodi se temeljita procjena (kako je prikazano u nastavku). Izvješće o mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena iz izjava neizvršnih direktora u SSM-u⁴⁹ također se uzima u obzir kako bi se procijenilo treba li provesti temeljitu procjenu.

Kvalitativni čimbenici za određivanje vremena koje član upravljačkog tijela može posvetiti svojoj funkciji uključuju sljedeće:

1. **Odabranom kandidatu pogoduje povlašteno brojanje ili izostavljanje iz brojanja direktorskih položaja.**
2. **Prijavljeno radno opterećenje izaziva sumnje zbog sljedećih razloga:**
 - (a) Smatra se da je prijavljeno ukupno godišnje radno opterećenje veliko.
 - (b) Radno opterećenje predviđeno za kreditnu instituciju manje je od onoga koje je iskazano za usporedive institucije u prijašnjim procjenama sposobnosti i primjerenosti koje je ESB proveo.⁵⁰
 - (c) Međusobnom usporedbom⁵¹ mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena različitih članova upravljačkog tijela iste institucije otkrivene su nedosljednosti, npr. jedan odabrani kandidat bez opravdanih razloga izdvaja znatno manje vremena nego drugi odabrani kandidati (koji obavljaju sličnu funkciju).
 - (d) Provjerom vjerodostojnosti otkrivene su neke od sljedećih nedosljednosti:
 - (i) Predsjednik izdvaja manje vremena nego neizvršni članovi.
 - (ii) Predviđeno radno opterećenje posvećeno kreditnoj instituciji smatra se izuzetno malim.
 - (iii) Napomena: Broj dana koji prijavi odabrani kandidat u pravilu treba izračunati uzimajući u obzir broj sastanaka upravljačkog tijela kojima treba prisustvovati, uključujući vrijeme za pripreme i putovanje, te vrijeme potrebno za razumijevanje poslovanja kreditne institucije, uključujući svako stručno usavršavanje tijekom godine. U skladu s

⁴⁹ Izvješće o mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena iz izjava neizvršnih direktora u SSM-u, kolovoz 2019.

⁵⁰ Predviđeno radno opterećenje može se usporediti s posebnim referentnim vrijednostima prikazanim u Izvješću o mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena iz izjava neizvršnih direktora u SSM-u.

⁵¹ Vidi bilješku 49.

načelom proporcionalnosti, potrebni broj dana ovisit će o složenosti, vrsti i veličini institucije (vidi kvalitativne čimbenike). U slučaju kada odabrani kandidat (određene kreditne institucije) ima funkciju i u matičnom društvu ili u udruzi koja se bavi poslovanjem institucije, institucija treba u izjavi o mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena uključiti vrijeme koje se provodi u matičnom društvu ili u udruzi koja se bavi poslovanjem institucije ili upućivanje na vrijeme koje je za to odredio odabrani kandidat. Kada je to moguće, takvim upućivanjem treba obuhvatiti posebna pitanja kojima se bavi matično društvo ili udruga. Od kreditne institucije može se zatražiti da dostavi tu informaciju ako ona nije iskazana u Upitniku za procjenu sposobnosti i primjerenosti.

(iv) Radno opterećenje nije u skladu s onim koje je za istog odabranog kandidata naznačeno u istim ili prijašnjim zahtjevima za procjenu sposobnosti i primjerenosti, odnosno postoje znatna odstupanja između radnih opterećenja navedenih za isti subjekt ili usporedive subjekte.

(v) Sve druge važne nedosljednosti.

3. **Primjenjuju se drugi čimbenici (na osnovi informacija dostupnih nacionalnim nadležnim tijelima ili ESB-u), od kojih su neki navedeni u nastavku:**

(a) Stopa sudjelovanja u sastancima je niska (ako je ta informacija dostupna).

(b) Odabrani kandidat ima dodatno radno opterećenje, na primjer dodatne dužnosti, kao što su članstva u odborima ili direktorski položaji, kojima pogoduju izuzeća od brojanja (u skladu s člankom 91. stavcima 4. i 5. CRD-a).

(c) Ostale važne informacije dostavlja zajednički nadzorni tim.

Druga faza – „temeljita procjena”

Ako nakon provedbe standardne procjene i dalje postoje sumnje, u procjeni sposobnosti kandidata da posveti dovoljno vremena položaju mogu se uzeti u obzir sljedeći čimbenici (prema potrebi).

Temeljita procjena uvijek se provodi za svaki slučaj posebno i popis u nastavku ne sadržava sve čimbenike koje treba uzeti u obzir.

1. **Čimbenici koji se odnose na instituciju.** Ti se čimbenici odnose na značajke nadziranog subjekta u kojemu se imenovanje obavlja.

(a) **Veličina bilance i složenost poslovanja**

Može biti potrebno posvetiti više vremena ako je riječ o sljedećem:

- (i) velikim i/ili složenim institucijama, posebno onima koje imaju konsolidirajuću funkciju na razini grupe ili na razini podgrupe
- (ii) institucijama koje imaju obilježje „prijelazne banke” ili „loše banke” ako je to povezano s provedbom složenih sanacijskih mjera, na primjer s prodajom ili otpisom portfelja neprihodonosnih kredita.

Može biti potrebno posvetiti manje vremena ako je riječ o sljedećem:

- (i) kreditnoj instituciji s malom bilancom i jednostavnim poslovnim modelom, kao što je zadružna banka, ili manjem društvu kćeri ili instituciji koja ima manji ukupan značaj u grupi
- (ii) kreditnoj instituciji koja je u grupi specijalizirani upravitelj jedne poslovne linije (na primjer financijskog najma ili otkupa potraživanja)
- (iii) kreditnoj instituciji u kojoj se neke funkcije ili operacije (na primjer upravljanje rizicima, revizija, IT) provode za grupu.

(b) **Posebna faza u „životnom ciklusu”**

Može biti potrebno posvetiti više vremena ako je riječ o kreditnoj instituciji koja je u fazi povećanog radnog intenziteta u svojem poslovnom ciklusu, što uključuje sljedeće:

- (i) početnu uspostavu bankovnog poslovanja, u slučaju dobivanja novog odobrenja za rad kao institucije, ili nakon što je institucija pretvorena u nadzirani subjekt iz, na primjer, institucije za platni promet
- (ii) opsežnu prilagodbu poslovnog modela kreditne institucije nakon, na primjer, stjecanja u kojemu je kreditna institucija bila stjecatelj ili predmet stjecanja
- (iii) provedbu plana oporavka ili sanacijskog plana, posebno kada su izrečene mjere povezane s državnom pomoći i/ili kada su predmet sudskog spora
- (iv) ostale posebne situacije koje utječu na uobičajeno poslovanje kreditne institucije, na primjer potreba za upravljanjem reputacijskom krizom ili situacija kada nadležna tijela provode mjere rane intervencije.

Može biti potrebno posvetiti manje vremena ako je riječ o kreditnoj instituciji koja se nekoliko godina ne bavi „novim” bankarskim aktivnostima, odnosno posluje u „fazi smanjenja imovine” do isteka postojećih ugovora. Međutim, ako postupak smanjenja imovine uključuje državnu pomoć i/ili značajan sudski spor, to može povećati složenost položaja člana pa tako može biti potrebna i njegova veća mogućnost posvećivanja dovoljno vremena.

2. **Čimbenici koji se odnose na položaj.** Ti se čimbenici odnose na značajke posebnog položaja u kreditnoj instituciji u kojoj se imenovanje obavlja.

Može biti potrebno posvetiti **više** vremena kada je riječ o položajima koji podrazumijevaju posebne dužnosti, ako su one već poznate u vrijeme provođenja procjene, kao što su:

- (a) položaji koji su po naravi izvršni (za razliku od neizvršnih)
- (b) položaji koji uključuju predsjedničke funkcije (izvršne ili neizvršne), položaji koji su povezani s predsjedanjem odborima na razini upravljačkog tijela ili sa sudjelovanjem u takvim odborima (npr. odbori za imenovanje, odbori za naknade, odbori za reviziju ili odbori za upravljanje rizicima), položaji koji su povezani s nadzorom posebnih neovisnih područja (npr. revizija)
- (c) položaji koji su povezani s ostalim posebnim funkcijama (npr. položaji s dodatnim odgovornostima koji zahtijevaju stalno dodatno radno opterećenje).

Može biti potrebno posvetiti manje vremena ako određenom položaju pogoduju posebne sinergije s istodobnim položajima odabranog kandidata u istoj grupi. To posebno može biti slučaj:

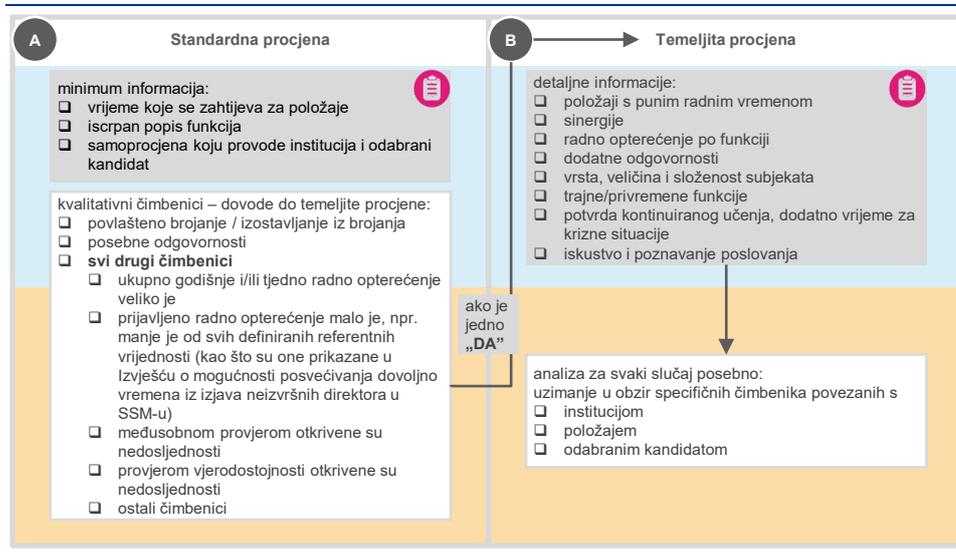
- (a) ako kandidat obavlja istu funkciju (npr. neizvršni član upravljačkog tijela) u nekoliko društava kćeri koja imaju slične poslovne modele i/ili koja su koncentrirana na istom geografskom području („horizontalne” sinergije)
- (b) ako odabrani kandidat obavlja funkcije na nekoliko razina u grupi, a opseg dužnosti odabranog kandidata na višoj razini (npr. kao izvršnog člana upravljačkog tijela subjekta koji je na višoj razini) usko nadopunjuje dužnosti odabranog kandidata na nižoj razini (npr. kao neizvršnog člana upravljačkog tijela subjekta na nižoj razini) („vertikalne” sinergije)
- (c) ako je odabrani kandidat član upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji kao predstavnik zaposlenika i ima položaj (s punim radnim vremenom) u instituciji.

3. **Čimbenici koji se odnose na odabranog kandidata.** Ti se čimbenici odnose na kvalifikacije, iskustvo i okolnosti odabranog kandidata.

- (a) Može biti potrebno posvetiti **više** vremena ako je riječ o odabranom kandidatu kojemu je potrebno stručno usavršavanje zbog nedostataka u teorijskom znanju i/ili praktičnom iskustvu.
- (b) Ako je odabranom kandidatu potrebno stručno usavršavanje u nekom razdoblju, to vrijeme treba oduzeti od mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena prema prijedlogu kandidata, posebno u prvoj godini.
- (c) Može biti potrebno posvetiti manje vremena ako odabranom kandidatu pogoduje dugogodišnje iskustvo izravno povezano s položajem i/ili poznavanje poslovanja kreditne institucije i/ili grupe.

Slika 4.

Procjena mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena

3.5. Kolektivna prikladnost upravljačkog tijela

Upravljačko tijelo kao cjelina mora imati adekvatno kolektivno znanje, vještine i iskustvo za razumijevanje aktivnosti i glavnih rizika institucije.⁵²

U ovom se odjeljku vodiča navode koraci koji se poduzimaju za procjenu kolektivne prikladnosti u sklopu procjena sposobnosti i primjerenosti. Važno je napomenuti da je pri predlaganju odabranog kandidata za procjenu sposobnosti i primjerenosti kreditna institucija dužna provesti i procjenu kolektivne prikladnosti upravljačkog tijela. To je dodatna provjera koja se provodi uz kontinuirani nadzor kolektivne prikladnosti koju provode zajednički nadzorni timovi.

Zahtjev za kolektivnu prikladnost znači da je kreditna institucija odgovorna za imenovanje prikladnog upravljačkog tijela koje posjeduje adekvatno kolektivno znanje, vještine i iskustvo koji su potrebni za razborito i učinkovito upravljanje institucijom. Treba imati dovoljan broj članova koji posjeduju znanje na svakom od područja kako bi se omogućile učinkovite rasprave i preispitivanja te donijele dobre odluke.

Članovi upravljačkog tijela trebaju kolektivno imati vještine za predstavljanje svojih stajališta i utjecanje na postupak odlučivanja u upravljačkom tijelu. To zahtijeva od kreditne institucije da osigura i pojedinačnu prikladnost članova upravljačkih tijela i njihovu kolektivnu prikladnost kroz sastav upravljačkog tijela kao cjeline.

Relevantno kolektivno znanje, vještine i iskustvo upravljačkog tijela ovise o ključnim karakteristikama institucije. Pri utvrđivanju sastava upravljačkog tijela kao cjeline, kreditna institucija treba uzeti u obzir svoj poslovni model odnosno svoje poslovne

⁵² članak 91. stavak 7. CRD-a

modele i strategiju, svoju sklonost preuzimanju rizika i stvarni profil rizičnosti, te vrstu, opseg i lokaciju svojeg poslovanja i svojih aktivnosti.

Učinkovita kolektivna prikladnost općenito uključuje odgovarajuće razumijevanje sljedećih područja:

- poslovanja kreditne institucije i glavnih rizika povezanih s njime
- svih pojedinih značajnih aktivnosti institucije
- upravljanja institucijom
- važnih područja sektorske i financijske nadležnosti, uključujući financijska tržišta i tržišta kapitala, solventnost i modele
- rukovodećih vještina i iskustva
- financijskog računovodstva i izvještavanja
- strateškog planiranja
- upravljanja rizicima, usklađenosti s propisima i interne revizije
- informacijske tehnologije i sigurnosti
- klimatskih i okolišnih rizika⁵³
- lokalnih, regionalnih i globalnih tržišta ako je primjenjivo
- pravnog i regulatornog okružja
- upravljanja međunarodnim i nacionalnim grupama i rizicima povezanim sa strukturama grupe ako je primjenjivo.

Kreditna institucija može provesti procjenu tih područja primjenom matrice prikladnosti⁵⁴ a tu procjenu može poduprijeti i kontinuirani nadzor koji provode zajednički nadzorni timovi. EBA i ESMA utvrdile su u zajedničkim smjernicama o prikladnosti da je matrica prikladnosti najbolji alat za samoprocjenu, s čime se slaže i ESB.

Klimatski i okolišni rizici i kolektivna prikladnost upravljačkog tijela

Klimatski i okolišni rizici široko su prepoznati kao izvor značajnih financijskih rizika. Stoga je odgovarajuće znanje o klimatskim i okolišnim rizicima ključan uvjet za donošenje zaključka o dostatnoj kolektivnoj prikladnosti upravljačkog tijela. Nekoliko je inicijativa pokrenuto na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini kako bi se

⁵³ Od upravljačkog se tijela očekuje da u procjeni kolektivne prikladnosti uzme u obzir znanje, vještine i iskustvo svojih članova na području klimatskih i okolišnih rizika. [Vodič o klimatskim i okolišnim rizicima: Nadzorna očekivanja povezana s upravljanjem rizicima i objavama](#), Europska središnja banka, studeni 2020.

⁵⁴ [Prilog I. – Predložak za procjenu kolektivne prikladnosti](#)

pridonijelo otpornosti financijskog sustava sa stajališta bonitetnog nadzora.⁵⁵ Upravljačko tijelo kreditne institucije može najbolje omogućiti da se klimatski i okolišni rizici uzimaju u obzir u izradi ukupne poslovne strategije, poslovnih ciljeva i okvira za upravljanje rizicima te za provođenje učinkovitog nadzora klimatskih i okolišnih rizika.⁵⁶ Na tom specifičnom području odgovarajuće kolektivno znanje, vještine i iskustvo članova upravljačkog tijela potrebni su za postizanje dobrog i učinkovitog upravljanja rizicima kojima je institucija izložena ili može biti izložena. Za učinkovit nadzor potrebno je da upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji u odgovarajućoj mjeri razumije klimatske i okolišne rizike.⁵⁷

Raznolikost kolektivne prikladnosti upravljačkog tijela

ESB potiče raznolikost i promicanje raznolikosti unutar upravljačkih tijela nadziranih subjekata.⁵⁸ Na proces odlučivanja o strategijama i preuzimanju rizika može se povoljno utjecati promicanjem raznolikosti članova upravljačkih tijela kada je riječ o obrazovanju, profesionalnom iskustvu, vrijednostima, mišljenjima i stajalištima. Svi aspekti raznolikosti pridonose radu tijela institucija nadležnih za odlučivanje.⁵⁹ Promicanje raznolikosti unutar upravljačkih tijela ugrađeno je u CRD. CRD-om se od institucija zahtijeva da primjenjuju načelo raznolikosti kao jedan od kriterija za sastav upravljačkih tijela kako bi poboljšale nadzor rizika i otpornost te se očekuje da raznolikost uključe u svoje politike zapošljavanja. Prema CRD-u rodna ravnoteža posebno je važna kako bi se postigla odgovarajuća zastupljenost populacije u odborima banaka⁶⁰ i njime se propisuju zahtjevi povezani s politikom zapošljavanja te određivanje i postizanje cilja za premalo zastupljen rod.⁶¹ Raznolikost može imati

⁵⁵ Za stajalište bonitetnog nadzora vidi posebice sljedeća regulatorna kretanja i publikacije: Komunikacija Komisije, *Akcijski plan o financiranju održivog rasta*, COM(2018) 97 final, ožujak 2018.; Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.); Uredba (EU) 2019/2089 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu referentnih vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom te objavama u vezi s održivošću za referentne vrijednosti (SL L 317, 9.12.2019., str. 17.); Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.); *Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks into prudential supervision*, Mreža za ozelenjavanje financijskog sustava, svibanj 2020.; *Discussion paper on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms* (EBA/DP/2020/03), Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, 30. listopada 2020.; *Vodič o klimatskim i okolišnim rizicima: Nadzorna očekivanja povezana s upravljanjem rizicima i objavama*, Europska središnja banka, studeni 2020.

⁵⁶ Očekivanje 3., *Vodič ESB-a o klimatskim i okolišnim rizicima: Nadzorna očekivanja povezana s upravljanjem rizicima i objavama*, Europska središnja banka, studeni 2020.

⁵⁷ Očekivanja 3.2., 3.3. i 3.4., *Vodič ESB-a o klimatskim i okolišnim rizicima: Nadzorna očekivanja povezana s upravljanjem rizicima i objavama*, Europska središnja banka, studeni 2020.

⁵⁸ Vidi, na primjer, *uvodnu izjavu* Franka Eldersona pred Odborom Europskog parlamenta za ekonomsku i monetarnu politiku od 9. studenoga 2020.; *članak iz Biltena* od 14. veljače 2018. pod naslovom *Fit and proper for better governance*; *govor* Elisabeth McCaul od 3. prosinca 2020. pod naslovom *Bank boards and supervisory expectations* i *blog o nadzoru banaka* od 15. lipnja 2021. pod naslovom *ECB Banking Supervision seeking greater diversity within banks*.

⁵⁹ *EBA-ino izvješće o utvrđivanju referentnih praksi vezanih uz raznolikost*, 8. srpnja 2016.

⁶⁰ CRD, uvodna izjava (60) – pojava „grupnog mišljenja”

⁶¹ Politikom zapošljavanja institucije treba poticati instituciju da odabire kandidate iz užeg kruga odabranih kandidata koji uključuje oba roda. Odbor za imenovanja institucija „značajnih prema CRD-u” dužan je, među ostalim, ocijeniti raznolikost upravljačkog tijela, odlučiti o ciljanoj zastupljenosti premalo zastupljenog roda u upravljačkom tijelu i izraditi politiku o načinu povećanja broja pripadnika premalo zastupljenog roda kako bi se postigla ciljana zastupljenost. Ciljana zastupljenost, politika i njezina provedba moraju biti javno objavljeni. Vidi CRD, uvodnu izjavu (60), članak 88. stavak 2. i članak 91. stavak 10.

nekoliko dimenzija važnih za bolje funkcioniranje upravljačkog tijela. Te dimenzije osim rodne raznolikosti uključuju različito obrazovanje i profesionalno iskustvo, geografsko podrijetlo⁶² i dob, čime se podupire bolje funkcioniranje upravljačkog tijela.⁶³ Radi daljnjeg poticanja neovisnog mišljenja i kritičkog preispitivanja, ti drugi aspekti raznolikosti uzimat će se u obzir ako je to moguće prema nacionalnom pravu.⁶⁴

U tom smislu ESB procjenjuje rodnu raznolikost kao sastavni dio kolektivne prikladnosti kad god je to moguće prema nacionalnom pravu. U procjenama osim toga uzima u obzir raznolikost obrazovanja i profesionalnih iskustava. U državama članicama u kojima su institucije dužne u skladu s nacionalnim pravom provoditi imenovanja u skladu sa svojim internim politikama ili su dužne imati fiksni postotak članova upravljačkog tijela iz premalo zastupljenog roda, ESB daje preporuku ili zadaje obvezu u odluci o sposobnosti i primjerenosti o poštovanju rodnih kvota u trenutačnim ili budućim imenovanjima. Važno je napomenuti i da je procjena sposobnosti i primjerenosti u dijelu koji se odnosi na raznolikost povezana sa svakodnevnim nadzorom: u sklopu kontinuiranog nadzora, nadzirani subjekt obavješćuje se o svakom utvrđenom propustu u poštovanju rodnih kvota. U svojim odlukama o sposobnosti i primjerenosti ESB također upućuje na važne nalaze o raznolikosti u procjenama upravljanja.⁶⁵ Radi daljnjeg jačanja i pojednostavnjenja procjene raznolikosti kao sastavnog dijela kolektivne prikladnosti, ESB će i nadalje izrađivati politike s tim u vezi kroz svoju mrežu s nacionalnim nadležnim tijelima.

3.5.1. Informacije

U skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti, pri podnošenju zahtjeva za procjenu sposobnosti i primjerenosti od kreditne institucije potrebno je dobiti barem sljedeće informacije o kolektivnoj prikladnosti upravljačkog tijela kako bi se mogla provesti procjena:

- popis imena članova upravljačkog tijela, njihovih uloga, vještina i glavnih područja stručnosti
- izjavu o ukupnoj procjeni institucije kolektivne prikladnosti upravljačkog tijela kao cjeline, uključujući i izjavu o položaju odabranog kandidata u odnosu na opću prikladnost upravljačkog tijela (nakon procjene s pomoću matrice prikladnosti ili neke druge metode prema odabiru nadziranog subjekta ili u skladu sa zahtjevom relevantnog nacionalnog nadležnog tijela); to uključuje i utvrđivanje eventualnih nedostataka ili slabosti, mjere donesene za njihovo

⁶² Zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti utvrđuje se da je geografsko podrijetlo regija u kojoj je osoba stekla kulturno podrijetlo, obrazovanje ili profesionalno iskustvo, Predmet, područje primjene i definicije, stavak 15.

⁶³ zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti, glava V. stavak 105.

⁶⁴ zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti, Kontekst i obrazloženje, stavci 42. i 43.

⁶⁵ na primjer, iz ishoda tematskih provjera ili iz informacija prikupljenih u sklopu postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP)

rješavanje i mjeru u kojoj odabrani kandidat pridonosi rješavanju svih ili nekih od tih slabosti

- informacije o prethodno navedenom prikupljaju se u temeljnoj dokumentaciji (npr. Upitnik za procjenu sposobnosti i primjerenosti).

3.5.2. Pristup u procjeni

Procjenom kolektivne prikladnosti uzimaju se u obzir informacije iz temeljne dokumentacije (npr. Upitnik za procjenu sposobnosti i primjerenosti). Na temelju tih informacija nadležno tijelo procjenjuje u kojoj mjeri odabrani kandidat pridonosi kolektivnoj prikladnosti i rješavanju utvrđenih slabosti. Nadalje, ako je primjenjivo, uzima se u obzir i usklađenost s nacionalnim zahtjevima o rodnoj raznolikosti.

3.5.2.1. Praktični primjeri

1. Ako je odabrani kandidat predložen za zamjenu direktora koji se umirovljuje i koji je imao posebna znanja koja kreditna institucija zaista treba na kolektivnoj razini upravljačkog tijela jer su ona utvrđena kao kritično područje, primjerice prethodnim samoprocjenama (npr. znanje o određenom visokospecijaliziranom poslovnom području institucije), izjavom se može objasniti kako odabrani kandidat popunjava tu prazninu.
2. Kada su posljednjom samoprocjenom utvrđene određene slabosti u kolektivnoj prikladnosti, o kojima se raspravljalo i koje su uključene u akcijski plan dogovoren između zajedničkog nadzornog tima i institucije, u takvim slučajevima izjavom se može objasniti na koji način predmetno imenovanje pridonosi postizanju ciljeva akcijskog plana.
3. U slučajevima promjene u orijentaciji poslovanja kreditne institucije (zbog spajanja, prodaje ili širenja) i kada je posljednjom samoprocjenom predviđena potreba za drugim vrstama znanja i iskustva upravljačkog tijela kao posljedica tih novih aktivnosti, u izjavi se može navesti koju od tih drugih vrsta znanja i iskustva posjeduje odabrani kandidat.

3.5.2.2. Ispravljanje nedostataka

Kreditna institucija snosi glavnu odgovornost za utvrđivanje nedostataka u kolektivnoj prikladnosti kroz procjenu upravljačkog tijela. Budući da se nadzor kolektivne prikladnosti upravljačkog tijela provodi u sklopu kontinuiranog nadzora upravljanja, kreditna institucija treba prijaviti nedostatke zajedničkom nadzornom timu radi rasprave o tim nedostacima. Zajednički nadzorni tim može zatražiti primjerak samoprocjene kolektivne prikladnosti upravljačkog tijela ako postoje sumnje u primjerenost kolektivnog znanja, vještina i iskustva. Zajednički nadzorni tim može zatražiti i popratnu dokumentaciju povezanu sa samoprocjenom.

3.6. Procjena pojedinačne odgovornosti članova upravljačkog tijela

Od članova upravljačkog tijela institucije (i u upravljačkoj i u nadzornoj funkciji) očekuje se da u odgovarajućoj mjeri razumiju područja poslovanja za koja su svi članovi kolektivno odgovorni zajedno s drugim članovima upravljačkog tijela, i da pridonose tim područjima poslovanja, čak i kada su određena područja isključiva odgovornost jednog člana.

Prethodno navedeno zahtijeva i razumijevanje pravila upravljanja i strukture institucije, poslovanja institucije te rizika i strategije upravljanja rizicima. U tom smislu, članovi upravljačkog tijela moraju biti u cijelosti upoznati sa svim relevantnim pitanjima kako bi mogli aktivno i kontinuirano pridonositi strategijama upravljanja i odlukama o upravljanju, preispitivati ih i raspravljati o njima.

Sama činjenica da pojedini član upravljačkog tijela nema posebnu ulogu ili nije isključivo odgovoran za određeno područje ne izuzima ga od obveze da razumije i priprema se za rasprave i odluke odbora i sudjeluje u njima na informiran i aktivan način.

Iz toga proizlazi da član upravljačkog tijela koji jest ili je bio na položaju u instituciji u vrijeme nastupanja činjenica na kojima se temelje pojedini nalazi (npr. pranje novca, prijevara ili drugi nalazi koji proizlaze iz nadzora na licu mjesta ili sudskih postupaka) može biti odgovoran za te nalaze iako **ne postoji povezanost** između njegovih pojedinačnih uloga i odgovornosti u upravljačkom tijelu i predmetnih nalaza.

Ne dovodeći u pitanje druge posebne okolnosti koje mogu biti važne u određenom slučaju, činjenice koje upućuju na to da bi odabrani kandidat mogao biti **pojedinačno odgovoran** za neispunjavanje svojih kolektivnih odgovornosti za pravilno rješavanje pitanja koja su dovela do nalaza, mogle bi utjecati na njegovu prikladnost za položaj u vezi s kojim se provodi procjena.

Vrijeme, važnost i ozbiljnost predmetnih nalaza uzet će se u obzir u procjeni pojedinačne odgovornosti.

Prethodno izneseni pristup primjenjuje se u vezi s kriterijima za procjenu sposobnosti i primjerenosti iz odjeljaka od 3.1. do 3.3. ovog vodiča.

3.6.1. Opseg

Procjena pojedinačne odgovornosti provodi se u sklopu procjene sposobnosti i primjerenosti kada su ispunjeni sljedeći kumulativni kriteriji:

1. odabrani kandidat jest⁶⁶ ili je bio član upravljačkog tijela u jednom od sljedećih subjekata u vrijeme kad su nastupile činjenice na kojima se temelje nalazi („subjekt iz kojeg odabrani kandidat dolazi”):
 - (a) u kreditnoj instituciji uključujući sva društva kćeri, podružnice i holdinge u Europskom gospodarskom području ili
 - (b) u reguliranom subjektu financijskog sektora, kako je definiran CRR-om⁶⁷ i
2. kada se odabrani kandidat natječe za imenovanje ili ponovno imenovanje na položaj predsjednika, glavnog izvršnog direktora i/ili izvršnog člana upravljačkog tijela u jednom od sljedećih subjekata („subjekt u kojemu se odabrani kandidat natječe za imenovanje”):
 - (a) u nadziranom subjektu na najvišoj razini konsolidacije značajne nadzirane grupe
 - (b) u kreditnoj instituciji s najvećom ukupnom vrijednošću imovine u značajnoj nadziranoj grupi ako je taj subjekt različit od onog iz prethodne točke (a)
 - (c) u značajnom nadziranom subjektu koji nije dio značajne nadzirane grupe ili
 - (d) u nadziranom subjektu čija ukupna imovina iznosi 30 mlrd. EUR ili više.

3.6.2. Nalazi

Nalazi za koje nadzorno tijelo utvrdi da su najnoviji, važni i ozbiljni uzimaju se u obzir u razmatranju pojedinačne odgovornosti odabranog kandidata. Nalazi mogu biti nadzornog, regulatornog ili pravosudnog karaktera i odnositi se na kršenje zakona ili propisa ili na nedostatke u poslovanju institucije.

Smatra se da su nalazi dovoljno utemeljene činjenice koje je utvrdilo tijelo nadležno za nadzor i postizanje usklađenosti s pravilima i propisima i/ili za izricanje mjera⁶⁸ u slučaju njihova kršenja ili nedostataka.

Uzimaju se u razmatranje nalazi sljedećih tijela:

- (a) nadležnog tijela⁶⁹, nadležnog sudskog tijela ili tijela nadležnog za kazneni progon

⁶⁶ Možda se odabrani kandidat koji je predmet procjene natječe za novi položaj u istom subjektu, kao na primjer za interno unaprjeđenje ili promjenu položaja.

⁶⁷ članak 4. točka (27) CRR-a

⁶⁸ Mjere su definirane u skladu s odredbama nacionalnog prava kojim se provode članci od 64. do 67. i od 102. do 104. CRD-a.

⁶⁹ Uključena su, među ostalim, nacionalna tijela za sprječavanje pranja novca / nadzor tržišta, ESB, ostala nacionalna nadležna tijela, regulatorna tijela iz trećih zemalja (npr. Američka komisija za vrijednosne papire i burze (*US Securities and Exchange Commission*, SEC), Tijelo za nadzor financijskog poslovanja u Ujedinjenoj Kraljevini (*UK Financial Conduct Authority*, FCA), Švicarsko tijelo za nadzor financijskog tržišta (*Swiss Financial Market Supervisory Authority*, FINMA)).

- (b) poreznog tijela, tijela za zaštitu tržišnog natjecanja ili tijela za zaštitu podataka ili
- (c) tijela nadležnih za nadzor nebankovnih financijskih institucija.

Neke od informacija koje se mogu uzeti u obzir u vezi s prethodno spomenutim tijelima su sljedeće:

- (a) nadzorne mjere (upozorenje, uputa, novčane kazne, sankcije, itd.)
- (b) sporazumi o nagodbi⁷⁰
- (c) pravomoćne sudske odluke čak i kada je pokrenut žalbeni postupak i/ili
- (d) izvješća o nadzoru na licu mjesta i dopisi u sklopu postupka SREP-a⁷¹ ako imaju za posljedicu poduzimanje nadzornih mjera.

3.6.2.1. Najnoviji i važni nalazi

Nalazi su važni u sljedećim situacijama:

- odnose se na kršenje zakona i propisa (kojima se, primjerice, uređuje bankarstvo, financijske usluge, tržište vrijednosnih papira, osiguravateljska djelatnost, sprječavanje pranja novca i borba protiv financiranja terorizma, korupcija, manipuliranje tržištem, tržišno natjecanje, zaštita podataka ili trgovanje na temelju povlaštenih informacija) i
- upravljačko tijelo upoznato je s kršenjima.

Uzima se u obzir i vrijeme koje je proteklo od trenutka kada su utvrđeni nalazi.

3.6.2.2. Ozbiljni nalazi

Za provođenje procjene pojedinačne odgovornosti u sklopu procjene sposobnosti i primjerenosti nalazi moraju biti i ozbiljni. Nalazi se smatraju ozbiljnima kada imaju značajan utjecaj na subjekt, tržište ili potrošače.

Neki od pokazatelja koje treba uzeti u razmatranje su sljedeći:

- (a) nadležni sud ili nadležno tijelo utvrdilo je strukturne glavne uzroke ili sistemske nedostatke
- (b) riječ je o povredi trajnije prirode (odnosno nije riječ o jednokratnom događaju)

⁷⁰ ako je moguće, u skladu s nacionalnim pravom

⁷¹ postupak nadzorne provjere i ocjene

- (c) nalazi otkrivaju postojanje kriminalne aktivnosti, prijevare, negativnog utjecaja na pouzdanje potrošača ili sistemskog financijskog rizika
- (d) nalazi su doveli do likvidacije institucije, njezina spašavanja javnim sredstvima ili postupka restrukturiranja, oporavka ili sanacije
- (e) razina ozbiljnosti kazne ili mjere izrečene kao rezultat nalaza, u skladu s nacionalnim pravnim okvirom.

Tablica 4.

Opći sažetak procjene najnovijih, važnih i ozbiljnih nalaza

Elementi nalaza	Pokazatelj	Primjeri
Nalazi	Činjenice utvrđuje tijelo nadležno za nadzor i postizanje usklađenosti s pravilima i propisima i za djelovanje u skladu s utvrđenim nedostacima ili kršenjima (npr. izricanje sankcija, nadzornih mjera).	<i>nadležno tijelo; nadležno sudsko tijelo ili tijelo nadležno za kazneni progon; porezno tijelo, tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja ili tijelo za zaštitu podataka; i tijela za nadzor nebankovnih financijskih institucija</i> <i>nadzorne mjere (upozorenje, uputa, novčana kazna, sankcije itd.), sporazumi o nagodbi, pravomoćne sudske odluke čak i kada je pokrenut žalbeni postupak, i/ili izvješća o nadzoru na licu mjesta i dopisi u sklopu SREP-a ako imaju za posljedicu poduzimanje nadzornih mjera</i>
Najnoviji	Uzima se u obzir vrijeme koje je proteklo od trenutka kada su utvrđeni nalazi.	<i>Što je više vremena proteklo od trenutka utvrđivanja nalaza, to nalazi trebaju imati manji utjecaj na procjenu.</i>
Važni	nalazi povezani s kršenjem zakona i propisa	<i>financijske usluge, tržište vrijednosnih papira, osiguravateljska djelatnost, sprječavanje pranja novca i borba protiv financiranja terorizma, korupcija, manipuliranje tržištem, tržišno natjecanje, zaštita podataka ili trgovanje na temelju povlaštenih informacija</i>
Ozbiljni	nalazi koji imaju značajan utjecaj na subjekt, tržište ili potrošače	<i>strukturni glavni uzroci ili sistemski nedostaci</i> <i>Utvrđeno je postojanje kriminalne aktivnosti, prijevare, propusta u očuvanju pouzdanja potrošača ili sistemskog financijskog rizika.</i> <i>Došlo je do likvidacije institucije, njezina spašavanja javnim sredstvima ili postupka restrukturiranja, oporavka ili sanacije.</i>

3.6.3. Kriteriji sposobnosti i primjerenosti te temeljita procjena

Treba procijeniti dobivene informacije koje su povezane s nalazima radi utvrđivanja može li se odabrani kandidat smatrati pojedinačno odgovornim za njih. Ishod te procjene može utjecati na prikladnost odabranog kandidata za dotični položaj, na temelju jednog ili više sljedećih kriterija sposobnosti i primjerenosti.

1. **Ugled:**⁷² Kada je odabrani kandidat na utjecajnom položaju ili je bio na takvom položaju a propustio je preispitati, nadzirati probleme ili poduzeti korake za njihovo sprječavanje, što je dovelo do nalaza, unatoč činjenici da on nije bio pojedinačno odgovoran za dotično područje ili više tih područja. Moguće je da je odabrani kandidat svojim ponašanjem pridonio problemima, zbog čega se postavlja pitanje je li on djelovao u skladu s visokim standardima ponašanja, iskrenosti i poštenja. Ta situacija još je teža kada nalazi utječu i na ugled subjekta.

⁷² Vidi odjeljak 3.2. o ugledu.

2. **Neovisnost mišljenja:** Nedjelovanje odabranog kandidata u vezi s nalazima može upućivati na obrazac ponašanja u kojemu odabrani kandidat ne djeluje aktivno u obavljanju svojih dužnosti, ne procjenjuje i aktivno ne preispituje predložene odluke ili na nesposobnost donošenja dobrih, objektivnih i neovisnih odluka i prosudbe u obavljanju funkcija i zadaća.⁷³ To dovodi u pitanje sposobnost odabranog kandidata da pokaže hrabrost, uvjerenost i sposobnost odupiranja grupnom mišljenju i njegova preispitivanja.
3. **Znanje, iskustvo i vještine:**⁷⁴ Nedjelovanje odabranog kandidata u vezi s činjenicama na kojima se temelje nalazi može dovesti u pitanje njegovo znanje, iskustvo i vještine za položaj predsjednika, glavnog izvršnog direktora ili izvršnog člana upravljačkog tijela, bez obzira na njegove izravne prethodne odgovornosti. To može uključivati, među ostalim:
 - poznavanje strategije, profila rizičnosti, pravila upravljanja i odgovornosti subjekta, strukture grupe i/ili
 - aktivno promicanje odgovarajuće kulture, korporativnih vrijednosti i ponašanja svih članova upravljačkog tijela.

Provodi se temeljita procjena svih važnih činjenica i okolnosti povezanih s pojmom pojedinačne odgovornosti, među ostalim razmatranjem sljedećih elemenata u danom trenutku:

- (a) razine upoznatosti odabranog kandidata (npr. nije upoznat, djelomično je upoznat ili u potpunosti je upoznat)
- (b) vrste uloga i odgovornosti odabranog kandidata (npr. prva linija, druga linija ili treća linija obrane)
- (c) vrste ponašanja koju pokazuje odabrani kandidat (npr. nemaran, pasivan ili aktivan)
- (d) ostalih otežavajućih ili olakšavajućih okolnosti (npr. upravljačke strukture, malo upravljačko tijelo, niska ocjena upravljanja u sklopu postupka nadzorne provjere i ocjene, upravljačka pitanja povezana s funkcijom upravljačkog tijela).

3.6.4. Postupak

Pristup pojedinačnoj odgovornosti može se primijeniti u sljedećim situacijama:

- (a) kada se nalazi odnose na isti subjekt za koji se provodi procjena sposobnosti i primjerenosti odabranog kandidata ili nova procjena njegove sposobnosti i primjerenosti

⁷³ zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti, glava III. stavak 82.

⁷⁴ zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti, glava III. stavci 58. – 61.

- (b) kada se nalazi ne odnose na subjekt za koji se provodi procjena sposobnosti i primjerenosti odabranog kandidata ili nova procjena njegove sposobnosti i primjerenosti.

Situacije opisane u prethodno navedenim točkama (a) i (b) podrazumijevaju ponešto različit pristup u smislu postupka. Mogući su sljedeći scenariji:

- (a) odabrani kandidat A unapređuje se, mijenja ulogu ili se ponovno imenuje za predsjednika, glavnog izvršnog direktora ili za izvršni položaj u subjektu na koji se nalazi
- (b) odabrani kandidat B imenuje se za predsjednika, glavnog izvršnog direktora ili za izvršni položaj u novom subjektu, no nalazi se odnose na subjekt u kojemu je odabrani kandidat prethodno imao direktorski položaj
- (c) odabrani kandidat C već je predsjednik, glavni izvršni direktor ili ima izvršni položaj u novom subjektu, a nova procjena provodi se na temelju ozbiljnih nalaza utvrđenih u subjektu u kojemu je odabrani kandidat prethodno imao direktorski položaj
- (d) odabrani kandidat D predsjednik je, glavni izvršni direktor ili je na izvršnom položaju u istom subjektu u kojemu su utvrđeni ozbiljni nalazi, a novu procjenu provodi ESB.

3.6.5. Prikupljanje informacija i razgovor o sposobnosti i primjerenosti

Za procjenu može li se odabrani kandidat smatrati pojedinačno odgovornim za probleme u subjektu iz kojeg dolazi ili subjektu u kojemu se odabrani kandidat natječe za imenovanje, činjenične informacije dobivaju se od subjekta iz kojeg dolazi, subjekta u kojem se natječe, odabranog kandidata i/ili nadležnog tijela subjekta na koji se odnose činjenice na kojima se temelje nalazi.

Pri procjeni pojedinačne odgovornosti, provodi se poseban razgovor o sposobnosti i primjerenosti, osim ako postoje opravdani razlozi za njegovo neprovođenje (odjeljak 6.). Cilj je razgovora prikupiti informacije od odabranog kandidata o temeljnim činjenicama i u konačnici, u sklopu procjene sposobnosti i primjerenosti, donijeti informiranu odluku o prikladnosti odabranog kandidata za dotični položaj.

Za nove procjene vidi odjeljak 5.2.

3.6.6. Ishod procjene

Temeljita procjena pojedinačne odgovornosti dovodi do jednog od sljedećih ishoda:

- pozitivne odluke bez dodatnih odredaba, kada je moguće potvrditi prikladnost unatoč određenim dvojabama

- pozitivne odluke s dodatnim odredbama, ili pozitivne odluke kojom se definiraju nadzorna očekivanja povezana s nadziranom subjektom i/ili nadzorna očekivanja povezana s ponašanjem odabranog kandidata u budućnosti ili
- negativnog ishoda, u slučaju kada nije moguće potvrditi prikladnost zbog ozbiljnosti pojedinačne odgovornosti i nedostatka dovoljnih olakšavajućih čimbenika.

Ti mogući ishodi ne sprječavaju nadležna tijela da pažljivo prate prikladnost odabranog kandidata i poduzimaju daljnje mjere u sklopu kontinuiranog nadzora upravljanja nadziranog subjekta.

4. Odobrenja povezana sa sposobnošću i primjerenošću

4.1. Dodatni položaj neizvršnog direktora

Nadležna tijela članovima upravljačkog tijela mogu dati odobrenje za jedan dodatni položaj neizvršnog direktora u skladu s člankom 91. stavkom 6. CRD-a. ESB mora redovito obavješćivati EBA-u o takvim odobrenjima.

Institucija treba pokazati opravdanost dodatne funkcije s obzirom na mogućnost posvećivanja dovoljno vremena. Međutim, takav dodatan direktorski položaj treba biti iznimka a ne pravilo i svaki zahtjev za odobrenje razmatrat će se pojedinačno. Stoga podnositelj zahtjeva treba dokazati opravdanost dodatne funkcije.

Informacije koje se kao minimum traže od institucije i čimbenici koji se uzimaju u obzir navedeni su u nastavku.⁷⁵

4.1.1. Informacije

Potrebno je dostaviti barem sljedeće informacije:

- (a) iscrpan popis direktorskih položaja, ostalih položaja i posebnih dužnosti koji zahtijevaju mogućnost posvećivanja dovoljno vremena
- (b) broj dana posvećenih svakom direktorskom položaju, ostalim položajima i posebnim dužnostima te pregled glavnih zadaća
- (c) izjavu odabranog kandidata koju potvrđuje institucija da može posvetiti dovoljno vremena dodatnoj funkciji
- (d) razloge koji opravdavaju dodatnu funkciju (iznimne okolnosti).

Pristup u procjeni

U procjeni se uzimaju u obzir sljedeći čimbenici:

- (a) radi li ta osoba puno radno vrijeme ili ima izvršnu funkciju
- (b) ima li ta osoba dodatne odgovornosti, kao što je članstvo u odborima (npr. ta je osoba predsjednik odbora za reviziju, rizike, remuneraciju ili imenovanja u instituciji)

⁷⁵ Ti su zahtjevi u skladu s uvjetima za primjenu članka 91. stavka 6. CRD-a iznesenim u [Vodiču ESB-a o mogućnostima i diskrecijskim pravima dostupnima u pravu Europske unije](#), konsolidirana verzija, studeni 2016.

- (c) je li riječ o uređenom subjektu ili subjektu koji kotira na burzi; vrsta njegovih poslovnih aktivnosti ili prekograničnih poslovnih aktivnosti, interne grupne strukture i postojanje sinergija
- (d) ima li ta osoba već koristi od povlaštenog brojanja direktorskih položaja
- (e) je li riječ samo o privremenoj funkciji, odnosno o funkciji koja traje kraće od cijelog mandata
- (f) bi li ta osoba zbog iskustva u upravljačkom tijelu ili subjektu mogla informiranije i stoga učinkovitije obavljati svoje dužnosti.

4.2. Spajanje funkcija predsjednika i glavnog izvršnog direktora

U skladu s člankom 88. stavkom 1. točkom (e) CRD-a, predsjednik upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji u kreditnoj instituciji ne smije istodobno obnašati funkciju glavnog izvršnog direktora u istoj instituciji, osim ako to opravda institucija i odobre nadležna tijela.⁷⁶

Kako bi se omogućilo neometano upravljanje institucijom, ESB smatra da odobrenje treba izdati isključivo za razdoblje tijekom kojeg postoje okolnosti koje opravdavaju spajanje funkcija i koje je institucija predočila u zahtjevu. Nakon isteka razdoblja od šest mjeseci od donošenja ESB-ove odluke kojom se odobrava spajanje tih dviju funkcija, kreditna institucija treba procijeniti postoje li i dalje okolnosti koje opravdavaju spajanje i o tome obavijestiti ESB. ESB može oduzeti odobrenje ako utvrdi da ishod procjene o kontinuiranom postojanju iznimnih okolnosti nije zadovoljavajući. Ako predsjednik smije imati i izvršne dužnosti, institucija treba imati uspostavljene mjere za ublažavanje eventualnog nepovoljnog učinka na sustav provjera i ravnoteže nadziranog subjekta.⁷⁷

Institucija treba dostaviti informacije o razlozima koji opravdavaju spajanje funkcija (npr. iznimne okolnosti, privremena situacija) i pojasniti način na koji planira omogućiti neometano upravljanje upravljačkog tijela.

Odobrenje se ne izdaje ako se nacionalnim pravom isključuje mogućnost da predsjednik obnaša bilo kakvu izvršnu funkciju. Pri procjeni upravljanja upravljačkog tijela i iznimnih razloga za spajanje funkcija uzimaju se u obzir čimbenici opisani u nastavku.

Ako su iznimne okolnosti dovoljno opravdane, no i nadalje postoje dvojbe o upravljanju upravljačkog tijela, moguće je uvjetovati spajanje, primjerice njegovim dopuštanjem samo u kratkom razdoblju.

⁷⁶ Nacionalno pravo kojim se provodi CRD može ići korak dalje i jednostavno isključiti mogućnost spajanja funkcija predsjednika i glavnog izvršnog direktora.

⁷⁷ na primjer, imenovanjem člana upravljačkog tijela ili neovisnog člana upravljačkog tijela na visokom rukovodećem položaju na položaj glavnog člana upravljačkog tijela ili postavljanjem većeg broja neizvršnih članova u upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji

4.2.1. Pristup u procjeni

ESB će procijeniti sljedeće čimbenike:⁷⁸

- točne razloge zbog kojih je riječ o iznimnoj situaciji, pri čemu ESB neće smatrati dovoljnom činjenicu da je spajanje funkcija dopušteno prema nacionalnom pravu
- učinak na sustav provjera i ravnoteže u okviru kreditne institucije za korporativno upravljanje i načine na koji će se taj učinak ublažiti, pri čemu će se uzeti u obzir:
 - vrsta, opseg, složenost i raznovrsnost aktivnosti, posebnost upravljačkog okvira u odnosu na mjerodavno pravo trgovačkih društava ili specifične značajke ugovora o osnivanju institucije; te način na koji se njima omogućuje ili sprječava razdvajanje upravljačke od nadzorne funkcije
 - postojanje i opseg prekograničnih aktivnosti
 - broj, kvaliteta i vrsta dioničara: u pravilu, diversificirana struktura dioničara ili kotiranje na uređenom tržištu ne moraju ići u prilog davanju takvog odobrenja, dok činjenica da je subjekt pod 100-postotnom kontrolom matičnog društva koje je u cijelosti usklađeno s razdvajanjem funkcije predsjednika upravljačkog tijela od funkcije glavnog izvršnog direktora te pomno prati svoje društvo kći može ići u prilog davanju takvog odobrenja.

Jasno je da je kreditna institucija dužna dokazati ESB-u da će uspostaviti učinkovite mjere koje su usklađene s mjerodavnim nacionalnim pravom kako bi se ublažio eventualni nepovoljan učinak na sustav provjera i ravnoteže okvira kreditne institucije za korporativno upravljanje.

4.3. Postupak za podnošenje zahtjeva za odobrenje dodatnog položaja neizvršnog direktora ili za spajanje funkcije predsjednika i glavnog izvršnog direktora

Okvirnom uredbom o SSM-u ne predviđa se poseban postupak za podnošenje zahtjeva člana upravljačkog tijela za odobrenje jednog dodatnog položaja neizvršnog direktora (odjeljak 4.1.) ili za istodobno obnašanje funkcije predsjednika i glavnog izvršnog direktora (odjeljak 4.2.). Stoga se primjenjuje članak 95. okvirne uredbe o SSM-u i za obje vrste zahtjeva uzimaju se u obzir sljedeća postupovna pitanja.

⁷⁸ Ti su čimbenici u skladu s uvjetima za primjenu članka 88. CRD-a koje je odobrio Nadzorni odbor na svojem sastanku 16. srpnja 2015. u sklopu odluka o politikama i mogućnostima i diskrecijskim pravima dostupnima nacionalnim tijelima. [Vodič ESB-a o mogućnostima i diskrecijskim pravima dostupnima u pravu Europske unije](#), konsolidirana verzija, studeni 2016.

4.3.1. Podnosi li zahtjev kreditna institucija ili odabrani kandidat?

Ni člankom 91. stavkom 6. ni člankom 88. stavkom 1. točkom (e) CRD-a nije određeno tko podnosi zahtjev za ta odobrenja. Člankom 95. stavkom 1. okvirne uredbe o SSM-u izričito se određuje da zahtjeve podnosi kreditna institucija. Ovisno o nacionalnom pravu, kreditna institucija može podnijeti zahtjev u svoje ime ili u ime odabranog kandidata.

4.3.2. Kada se podnosi zahtjev?

Zahtjev za odobrenje podnosi se unaprijed, odnosno prije nego što član upravljačkog tijela preuzme dodatni položaj neizvršnog direktora ili funkciju predsjednika i glavnog izvršnog direktora.

4.3.3. Usklađivanje sa zahtjevima za procjenu sposobnosti i primjerenosti koji su podneseni u isto vrijeme

Kada je zahtjev za odobrenje člana upravljačkog tijela za jedan dodatni položaj neizvršnog direktora ili za spajanje funkcija predsjednika i glavnog izvršnog direktora podnesen u isto vrijeme kad i zahtjev za početnu procjenu prikladnosti (ili obnavljanje mandata) (članak 93. okvirne uredbe o SSM-u) ili novu procjenu (članak 94. okvirne uredbe o SSM-u), procjene se mogu objediniti radi jednostavnosti i učinkovitosti.

Kreditna institucija dužna je osigurati ESB-u i nacionalnom nadležnom tijelu sve informacije potrebne kako bi ESB donio odluku o svim tim pitanjima (odnosno o procjeni sposobnosti i primjerenosti, postupku za dodatni položaj neizvršnog direktora i postupku za spajanje funkcija predsjednika i glavnog izvršnog direktora).

5. Situacije koje, uz nova početna imenovanja, dovode do procjene sposobnosti i primjerenosti

5.1. Promjena uloge, obnavljanje mandata i odstupanje s dužnosti

Sastav upravljačkog tijela nije statičan. Sva dinamika unutar upravljačkog tijela obuhvaćena je širokim pojmom „promjene” iz članka 93. okvirne uredbe o SSM-u. Taj se pojam može odnositi na:

- novo početno imenovanje, odnosno ulazak novog člana u upravljačko tijelo bilo u upravljačkoj ili nadzornoj funkciji (to znači zahtjev za procjenu sposobnosti i primjerenosti i početnu procjenu)
- promjenu uloge postojećeg člana u upravljačkom tijelu
- obnavljanje mandata postojećeg člana
- odstupanje s dužnosti člana, što znači njegov odlazak iz upravljačkog tijela, bez obzira na to o kakvim se okolnostima radi (smjena, umirovljenje, neobnavljanje mandata, itd.).

Ovim su odjeljkom obuhvaćene posljednje tri vrste promjene u upravljačkom tijelu.

5.1.1. Općenito pravilo

Način na koji kreditna institucija obavješćuje nacionalno nadležno tijelo o promjeni utvrđen je u skladu s nacionalnim pravom⁷⁹ (npr. obrazac zahtjeva, dopis).

5.1.2. Promjene uloga

Za potrebe zahtjeva „promjena uloge” znači:

1. predlaže se imenovanje neizvršnog člana za izvršnog direktora ili obratno
2. predlaže se imenovanje člana za predsjednika, predsjednika jednog od specijaliziranih odbora upravljačkog tijela ili glavnog izvršnog direktora.

Nacionalnim pravom može se odrediti da je za druge promjene uloga potrebno provesti novu procjenu sposobnosti i primjerenosti.

⁷⁹ ESB radi na skorom usklađenju načina obavješćivanja u državama članicama sudionicama.

Najvažniji kriteriji za promjenu uloge jesu pojedinačno znanje i iskustvo člana te njegove pojedinačne vještine, ali i mogućnost posvećivanja dovoljno vremena, sukobi interesa⁸⁰ i kolektivna prikladnost. Promjena uloge obično ne utječe na ugled.

5.1.3. Obnavljanja mandata

Ako je nacionalnim pravom određeno da je potrebna odluka o sposobnosti i primjerenosti, takvu odluku donosi ESB. Osim kada je prema nacionalnom pravu potrebno provesti potpunu i temeljitu novu procjenu svih pet kriterija sposobnosti i primjerenosti, odabrani kandidat smatrat će se prikladnim ako se od posljednje procjene njegove prikladnosti nisu pojavile nove činjenice.

5.1.4. Odstupanja s dužnosti

Odstupanja s dužnosti također dovode do promjena u upravljačkom tijelu. ESB ne donosi odluku u slučaju odstupanja s dužnosti, no ESB (zajednički nadzorni tim) može održati izlazni razgovor s osobom koja odstupa s dužnosti kako bi bolje razumio okolnosti u kojima ona napušta upravljačko tijelo jer bi te informacije mogle biti korisne za kontinuirani nadzor kreditne institucije.

5.2. Nove procjene

Članovi upravljačkog tijela moraju i nadalje u svakom trenutku biti prikladni za ulogu za koju su imenovani. Pojava novih činjenica (odnosno činjenica koje nadležnim tijelima nisu bile poznate u vrijeme početne procjene, kao i druga pitanja koja mogu utjecati na početnu procjenu prikladnosti) može biti povod za novu procjenu člana upravljačkog tijela⁸¹ koju provodi ESB. U ozbiljnim slučajevima to može dovesti do smjene nekog člana upravljačkog tijela (članak 16. stavak 2. točka (m) uredbe o SSM-u). Nove činjenice mogu dolaziti iz različitih izvora (vidi odjeljak 5.3.1.).

Nove procjene oblik su učinkovitog nadzora no one se obično provode iznimno, u ozbiljnim situacijama, pri čemu trebaju postojati posebne okolnosti i zasebna postupovna jamstva.

Uvjet prikladnosti mora biti ispunjen na kontinuiranoj osnovi. Nova procjena sposobnosti i primjerenosti pojedinca može se provesti u bilo kojem trenutku.

Nove procjene razlikuju se od primjene administrativnih sankcija ili mjera, kao što su administrativne novčane kazne ili privremene zabrane obavljanja funkcija, protiv člana upravljačkog tijela koji je, u skladu s uvjetima nacionalnog prava, odgovoran za kršenje bonitetnih zahtjeva (članak 65. stavak 2. CRD-a u vezi s člankom 67.

⁸⁰ Sukobi interesa mogu biti problem u slučaju kada član ima i druge uloge unutar iste grupe u kojoj je i nadzirani subjekt. Na primjer, može doći do novog sukoba interesa ako se pojedinac predlaže za položaj neizršnog direktora u matičnom društvu, a ostaje izvršni direktor u društvu kćeri.

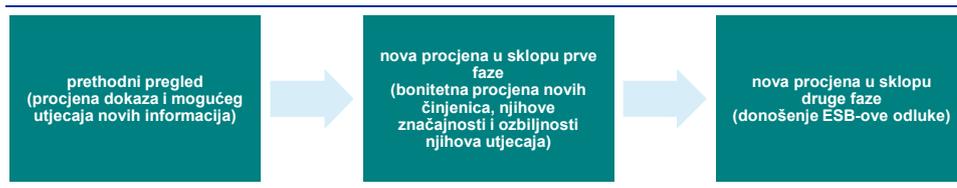
⁸¹ kada se procjena nositelja ključnih funkcija provodi u državi članici sudionici i nacionalnim je pravom određena obveza provođenja nove procjene nositelja ključnih funkcija

stavkom 2. točkama (d) i (f) CRD-a). Za razliku od administrativnih sankcija ili mjera, nove procjene koje pokreće nadležno tijelo uključuju bonitetnu procjenu koja se zasniva na dostupnim dokazima i one nužno ne zahtijevaju kršenje bonitetnih zahtjeva.

5.3. Pristup u procjeni

Slika 5.

Pristup u procjeni

Po primitku novih informacija, ESB procjenjuje (ako je potrebno u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelom): (i) sadržavaju li te informacije činjenice⁸² koje se smatraju novima (uključujući činjenice koje nisu bile poznate u trenutku provođenja početne procjene) i (ii) imaju li te nove činjenice dovoljnu dokaznu vrijednost te mogu li one utjecati na prikladnost člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije, što može dovesti do nove procjene (to se naziva **prethodni pregled**). Ako ESB prethodnim pregledom utvrdi da su nove činjenice važne i da mogu utjecati na prikladnost člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije, on pokreće postupak nove procjene (prva faza⁸³ te po potrebi druga faza⁸⁴). U drugim okolnostima ne smije se pokretati prva faza. Zajednički nadzorni tim u svakom trenutku u sklopu kontinuiranog nadzora može s institucijom pokrenuti nadzorni dijalog o novim činjenicama.

Ne dovodeći u pitanje prethodno navedeno, nalazi ili činjenice povezani sa sprječavanjem pranja novca koji mogu utjecati na prikladnost članova upravljačkog tijela trebali bi podlijevati provedbi prve faze.

Postupak nove procjene uvijek se zasniva na svim novim činjenicama ili pitanjima koji mogu utjecati na početnu procjenu prikladnosti te stoga mogu utjecati na prikladnost člana upravljačkog tijela (članak 94. stavak 2. okvirne uredbe o SSM-u). U **prvoj fazi** ESB u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima provodi bonitetnu procjenu novih činjenica, njihove značajnosti i mjere u kojoj one ozbiljno utječu na prikladnost pojedinca. Ako ESB zaključi da su nove činjenice značajne i da mogu ozbiljno utjecati na početnu procjenu, on može izdati novu odluku (**druga faza**).⁸⁵

⁸² To treba tumačiti tako da uključuje i bilo koje drugo pitanje koje može utjecati na početnu procjenu prikladnosti (članak 94. okvirne uredbe o SSM-u)

⁸³ Postupak nove procjene počinje u prvoj fazi.

⁸⁴ Druga faza provodi se samo kada je potrebna ESB-ova odluka.

⁸⁵ Drugom fazom ne dovode se u pitanje metodologije kojima se služe nacionalna nadležna tijela u postupcima nove procjene za koje su ona nadležna i koji se temelje na njihovu nacionalnom pravu.

Postupak nove procjene ne uključuje uvijek obje faze jer može završiti nakon prethodnog pregleda ili prve faze. To će biti slučaj ako činjenice nisu dovoljno značajne, ako se utjecaj tih činjenica na prikladnost ne smatra dovoljno ozbiljnim, ako se nove činjenice ne mogu povezati ni s kojim članom upravljačkog tijela ili nositeljem ključne funkcije ili ako se ostalim mjerama može završiti postupak (na primjer ostavkom ili drugim mjerama koje poduzima ESB ili kreditna institucija kao rezultat nadzornog dijaloga). Postupak nove procjene može završiti i s drugom fazom, ali bez konačne ESB-ove odluke (npr. ako član upravljačkog tijela ili nositelj ključne funkcije podnese ostavku za vrijeme druge faze).

5.3.1. Nova procjena u sklopu prve faze (bonitetna procjena novih činjenica, njihove značajnosti i ozbiljnosti njihova utjecaja)

Prva faza dio je ukupnog postupka nove procjene. On **obuhvaća** punu **bonitetnu procjenu** novih činjenica, njihove značajnosti i ozbiljnosti njihova utjecaja, a provodi je ESB u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima. Prva faza uvijek se provodi prije druge faze.

Prva faza uključuje: 1) prikupljanje informacija, 2) analizu informacija i 3) zaključak o značajnosti činjenica i ozbiljnosti njihova utjecaja te o daljnjem postupanju.

1. Prikupljanje informacija

Nove činjenice sve su činjenice koje nadležnim tijelima nisu poznate u vrijeme početne procjene. Neki od izvora iz kojih se mogu pojaviti nove činjenice su sljedeći:

- (a) nadzirani subjekt, članovi njegova upravljačkog tijela, nositelji ključnih funkcija
- (b) nadležno tijelo: u sklopu kontinuiranog nadzora ili nadzora na licu mjesta, nadležno tijelo prati prikladnost članova upravljačkog tijela; ako nadležno tijelo pronade dokaze o bilo kojim promjenama (npr. novoizrečene nadzorne mjere ili pokrenuti postupci izricanja sankcija) koje mogu utjecati na prikladnost člana, to može dovesti do nove procjene koju provodi nadležno tijelo
- (c) ostali izvori: informacije dobivene od javnosti (npr. tisak, zviždači, javna istraga, ostala javna tijela (npr. nacionalna nadležna tijela, ostala tijela nadležna za nadzor tržišta), ostala ESB-ova poslovna područja i ostala vjerodostojna i značajna izvješća (npr. interna izvješća nadzornog tijela, revizorska izvješća, izvješća koje zatraži nadzirani subjekt ili ostala izvješća trećih strana).

Nadzirani subjekt dužan je obavijestiti nacionalno nadležno tijelo o svim novim činjenicama koje mogu utjecati na početnu procjenu prikladnosti člana prema

jednom ili više od četiriju kriterija sposobnosti i primjerenosti⁸⁶ ili o svakom drugom pitanju koje može utjecati na prikladnost člana upravljačkog tijela bez nepotrebnog odlaganja kada nadzirani subjekt ili odgovarajući član upravljačkog tijela sazna za te činjenice ili pitanja (članak 94. stavak 1. okvirne uredbe o SSM-u). S druge strane, nacionalno nadležno tijelo obvezno je bez nepotrebnog odlaganja obavijestiti ESB o takvim novim činjenicama ili pitanjima.

Kreditne institucije snose glavnu odgovornost za početnu i kontinuiranu procjenu prikladnosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija.⁸⁷ Stoga nadzirani subjekt i sam treba provoditi nove procjene prikladnosti članova upravljačkog tijela ili nositelja ključnih funkcija na koje mogu utjecati nove činjenice ili nova pitanja. Nadzirani subjekt treba na vlastitu inicijativu ili na zahtjev nadležnih tijela podnijeti svoju novu procjenu nacionalnom nadležnom tijelu ili ESB-u.

Opseg informacija

ESB može zahtijevati od pojedinaca da dostave sve informacije potrebne za točnu procjenu novih činjenica i provesti sve potrebne istrage koje se odnose na pojedince. ESB s tim ciljem ima pravo zatražiti važne informacije u razgovorima ili na drugi način (članak 10. stavak 1. točka (e) uredbe o SSM-u).

Primjeri važnih informacija uključuju:

- internu novu procjenu nadziranog subjekta
- razgovore i saslušanja članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija te ostalih relevantnih osoba (ako je primjenjivo)
- informacije koje pružaju uvid u nove činjenice, detaljni opisi novih činjenica, vremenski slijed događaja (npr. odluke suda, nalazi nadzora na licu mjesta, nalazi tužitelja, odluke nadzornih ili drugih javnih tijela, zapisnici odbora, revizorska izvješća itd.)
- informacije koje se odnose na glavne uzroke, kada se nove činjenice odnose na nedostatke u nadziranom subjektu
- informacije koje se odnose na dotične osobe i njihove položaje (npr. položaji koje imaju u svojstvu članova upravljačkog tijela, nositelja ključnih funkcija, članstva u relevantnim odborima)
- informacije koje se odnose na povijest nadzora nadziranog subjekta (nalazi zajedničkih nadzornih timova o nadzoru, dubinska analiza, postupak nadzorne provjere i ocjene, nalazi nacionalnih nadležnih tijela o nadzoru, kao na primjer

⁸⁶ Nije uključena kolektivna prikladnost s obzirom na to da utječe na upravljačko tijelo u cjelini, a ne na pojedinca.

⁸⁷ ne dovodeći u pitanje procjenu koju nadležna tijela provode za potrebe nadzora (glava II. stavak 25. zajedničkih ESMA-inih i EBA-inih smjernica o prikladnosti)

prethodne kazne, administrativne mjere; dokumenti nadziranog subjekta kao na primjer samoprocjene upravljačkih tijela, njihovih odbora, zapisnici odbora)

- informacije koje upućuju na vezu između novih činjenica i uloga i odgovornosti dotičnog člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije (dokumenti kojima se utvrđuju linije izvješćivanja ili opisuju uloge i odgovornosti, kao što su priručnici za upravljanje, interne organizacijske sheme, ugovori o osnivanju društva, dopisi o imenovanju ili opisi radnih mjesta, pravilnici o korporativnom upravljanju, prethodni zahtjevi za procjenu sposobnosti i primjerenosti, interni propisi, izvješća o javnom upravljanju).

2. Analiza informacija

Odluka o tome je li činjenica dovoljno značajna ovisi o: (1) njezinoj ozbiljnosti uzimajući u obzir sve važne otežavajuće ili olakšavajuće okolnosti i (2) vrsti predmetne činjenice (neki od primjera navedeni su u Tablici 5.; upute o čimbenicima koje treba uzeti u obzir prikazane su na Slici 6.). Nadalje, predmetna činjenica mora utjecati na početnu procjenu prikladnosti člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije prema jednom ili više od četiriju kriterija sposobnosti i primjerenosti iz članka 91. CRD-a (kolektivna prikladnost nije uključena s obzirom na njezin utjecaj na upravljačko tijelo kao cjelinu, a ne na pojedinca). Ta se procjena uvijek temelji na prosudbi nadzornog tijela.

Pri provođenju bonitetne procjene novih činjenica i njihove značajnosti, ESB u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelom razmatra sljedeće:

1. mapiranje važnih uloga i odgovornosti članova upravljačkog tijela ili nositelja ključnih funkcija u trenutku pojave novih činjenica
2. mjeru u kojoj je to utjecalo na prikladnost pojedinca i kriterije sposobnosti i primjerenosti koje je potrebno ponovno procijeniti.

3. Dovršetak prve faze nove procjene

Ako su nove činjenice toliko značajne i utjecaj na prikladnost dotičnog člana toliko ozbiljan da zahtijevaju donošenje ESB-ove odluke (bilo negativne ili pozitivne odluke o nalazima nadzora), **ESB prelazi u drugu fazu**.

Ako nisu, ESB će dovršiti postupak nakon prve faze.

5.3.2. Nova procjena u sklopu druge faze (donošenje konačne ESB-ove odluke)

Kada su činjenice značajne a njihov utjecaj ozbiljan te se traži ESB-ova odluka, ESB prelazi u drugu fazu. Pokretanje druge faze ne dovodi automatski do negativne odluke ili smjene pojedinca. Druga faza može dovesti do negativne odluke, pozitivne

odluke s dodatnim odredbama ili pozitivne odluke s drugim nadzornim očekivanjima ili upozorenjima, ovisno o situaciji.

Ako je nije dostavio u sklopu prve faze, nadzirani subjekt treba dostaviti ESB-u svoju internu novu procjenu prikladnosti provedenu u sklopu druge faze i može se održati razgovor s dotičnim pojedincima.

5.3.3. Opće upute o tome može li nova činjenica dovesti do nove procjene

Nije moguće navesti sve nove činjenice koje mogu utjecati na početnu procjenu prikladnosti pojedinca. Bonitetna procjena važnih pokazatelja u sklopu prve faze uvijek se provodi posebno za svaki pojedinačni slučaj, u skladu sa svim kriterijima za procjenu utvrđenim u odjeljcima ovog vodiča. No, sljedeći elementi mogu poslužiti kao upute.

Kvaliteta i uvjerljivost izvora informacija ključni su u ocjenjivanju značajnosti novih činjenica u novoj procjeni. U tom smislu, moguća važnost sljedećih izvora ovisi o njihovoj razini uvjerljivosti:

- Smatra se da izvori kao što su tisak/mediji, pritužbe, informacije dobivene od zviždača, vanjska izvješća (npr. odvjetničkih ureda i konzultanata) nemaju sami po sebi dovoljnu dokaznu težinu koja bi dovela do nove procjene.
- U slučaju značajnih nalaza, može se smatrati da će sljedeći izvori informacija vrlo vjerojatno dovesti do nove procjene: (i) nadzorne mjere sa značajnim nalazima, na primjer ako je utvrđena izravna veza s dotičnim pojedincem (što uključuje i nadzor na licu mjesta); (ii) kazneni i upravni postupci povezani sa značajnim činjenicama (u slučaju kojih se već može utvrditi izravna odgovornost) ili kada se smatra da su činjenice dovoljno dobro utvrđene, čak i kada je uložena žalba i (iii) vanjska izvješća s važnim nalazima koji utječu na prikladnost dotičnog pojedinca ili više njih. Što se tiče sprječavanja pranja novca, ishod nadzora na licu mjesta i mjera kojima se koriste tijela za sprječavanje pranja novca ili tijela nadležna za bonitetni nadzor ili postojanje sudskih odluka ili odluka upravnih tijela povezanih sa sprječavanjem pranja novca uvijek će dovesti do nove procjene u sklopu prve faze.
- Pravomoćne sudske i/ili upravne odluke, kada nije pokrenut žalbeni postupak, i nagodbe, uključujući one povezane s prethodno spomenutim pitanjima sprječavanja pranja novca, trebaju dovesti do nove procjene.

Kružni dijagram za odlučivanje na Slici 6. prikazuje sve čimbenike koji se uzimaju u obzir u procjeni značajnosti ili ozbiljnosti.

5.3.3.1. Značajnost novih činjenica povezanih s ugledom i vještinama, znanjem i iskustvom

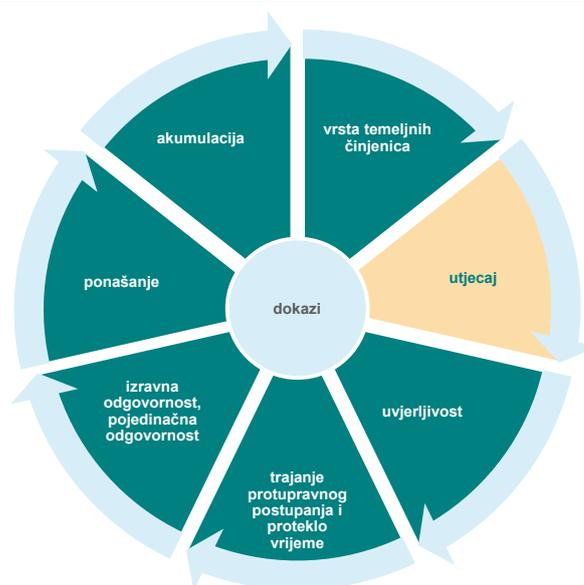
U sljedećim pododjeljcima opisan je način na koji se procjenjuje značajnost novih činjenica u sklopu prve faze u odnosu na kriterije za procjenu sposobnosti i primjerenosti.

Ugled

Novе činjenice mogu utjecati na ugled odabranog kandidata. Čimbenici koji se obično razmatraju u procjeni na pojedinačnoj osnovi opisani su u odjeljku 3.2. o ugledu i uključuju olakšavajuće okolnosti.

Slika 6.

Kružni dijagram za odlučivanje

Kada je riječ o kaznenim ili upravnim postupcima koji su u tijeku, što su oni dalje odmakli i primiču se kraju, to je njihova dokazna težina veća i to je vjerojatnije da bi značajna činjenica mogla dovesti do nove procjene. Bez obzira na to, za postupke koji su u tijeku ESB može razmatrati pokretanje nove procjene u sklopu prve faze. Vjerojatno je da će, između ostalog, značajni biti kazneni ili upravni postupci koji su u tijeku i provedba nadzornih mjera u skladu sa zakonima kojima se uređuje bankovno tržište te tržište finansijskih usluga, vrijednosnih papira i osiguravateljskih djelatnosti, uključujući na primjer zakone o sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma, sprječavanju korupcije (u kaznenim postupcima), manipuliranja tržištem ili trgovanja na temelju povlaštenih informacija. Ostali kazneni ili upravni postupci koji nisu povezani ili su manje povezani s ulogom i odgovornostima dotičnog pojedinca ili dotičnih pojedinaca obično nisu povod za provođenje nove procjene osim kada je to opravdano zbog posebnih okolnosti. Pravomoćne sudske i/ili upravne odluke i

nagodbe, uključujući one koje se odnose na pitanja sprječavanja pranja novca, imaju najveću dokaznu vrijednost te su kao takve povod za provođenje nove procjene.

Mogu postojati slučajevi kada neko tijelo u postupcima ili istragama koje su u tijeku u dovoljnoj mjeri utvrdi važne činjenice koje su povezane sa sudjelovanjem dotičnog pojedinca ili dotičnih pojedinaca i stoga mogu utjecati na njihovu prikladnost, čak i ako do tada nije donesena nikakva sudska odluka niti je pokrenut žalbeni postupak. Ako su te činjenice značajne i dostupne nadležnom tijelu, u ovoj se fazi provodi bonitetna nova procjena prikladnosti dotičnog pojedinca odnosno dotičnih pojedinaca.

Vještine, znanje i iskustvo (uključujući sposobnost neovisnog preispitivanja)

U drugim slučajevima karakter novih činjenica može biti povezan s lošim rezultatima, što može dovesti u pitanje vještine dotičnog pojedinca kao i njegovu sposobnost izbjegavanja grupnog mišljenja i neovisnog preispitivanja predloženih odluka upravljačkog tijela.⁸⁸

Kada je riječ o **vještinama, znanju i iskustvu**, nalazi utemeljeni na rezultatima mogu dovesti u pitanje sposobnost pojedinca da omogući dobro i razborito upravljanje nadziranom subjektom, što može imati za posljedicu novu procjenu tog kriterija. Da bi pitanje povezano s rezultatima negativno utjecalo na ispunjenje kriterija ono treba biti značajno ili se ponavljati tako da negativno utječe na dobro i razborito upravljanje nadziranom subjektom. Rezultati člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije mogu utjecati i na sprječavanje kršenja, na primjer bonitetnih zahtjeva, internih pravila nadziranog subjekta, uvjeta ili obveza koje je prethodno izreklo nadležno tijelo ili pravila o sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma. Gubitci ili posljedice mogu biti znatni te su stoga važni sa stajališta značajnosti. Dugo razdoblje loših rezultata važan je pokazatelj značajnosti. Isto tako, važan je pokazatelj značajnosti i odsutnost ili nedostatak provedbe daljnjih aktivnosti povezanih s upozorenjima ili očekivanjima nadležnog tijela kada su propisane aktivnosti u djelokrugu ovlasti dotičnog pojedinca. Uzima se u obzir i razina suradnje između dotičnog pojedinca i nadležnog tijela.

5.3.3.2. Težište na sprječavanju pranja novca

S obzirom na ključnu ulogu koju nadzor upravljanja ima u borbi protiv pranja novca, kao što je navedeno i u akcijskom planu Europske komisije o sprječavanju pranja novca iz 2020.⁸⁹, nove činjenice koje se odnose na sprječavanje pranja novca a koje

⁸⁸ U skladu sa zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti, članovi upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji trebaju biti sposobni konstruktivno preispitivati odluke i učinkovito nadzirati upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji te imati sposobnost odupiranja grupnom mišljenju (glava III. stavci 66. i 82.).

⁸⁹ Komunikacija Komisije o [akcijskom planu za sveobuhvatnu politiku Unije o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma](#), 7. svibnja 2020.

moгу utjecati na prikladnost člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije uvijek podliježu novoj procjeni u sklopu prve faze.

Tablica 5.

Neki od primjera novih činjenica

Nove činjenice koje mogu utjecati na prikladnost člana upravljačkog tijela ili nositelja ključne funkcije
okončanje ili pokretanje kaznenih postupaka ili važnih parničnih ili upravnih postupaka (uključujući osuđujuće presude protiv kojih je pokrenut žalbeni postupak te stečajne postupke i postupke u slučaju nesolventnosti ili slične postupke)
okončanje ili pokretanje disciplinskih mjera (uključujući zabranu obnašanja funkcije direktora društva, smjenjivanje s odgovornog položaja)
negativna odluka o zahtjevu za registraciju, odobrenje za rad, članstvo ili dozvolu za obavljanje trgovinske, poslovne ili profesionalne djelatnosti; ili o prestanku važenja, oduzimanju, ukidanju registracije, odobrenja za rad, članstva ili dozvole
okončanje ili pokretanje postupaka izricanja sankcija koje provode tijela javne vlasti ili strukovna tijela ili istraga koje su u tijeku ili proteklih istraga ili postupaka provedbe pravila o nadzoru
razmatranja upravljačkog tijela nadziranog subjekta o ugledu člana upravljačkog tijela (ili nositelja ključne funkcije) u slučaju značajnih zaključaka
pitanja povezana s rezultatima koji su bili povod za odstupanje s dužnosti u subjektima koji nisu nadzirani subjekt
nalazi koji pokazuju da je dotični pojedinac namjerno pružio pogrešne informacije nadležnom tijelu i/ili da nije postupao transparentno
nalazi koji pokazuju da je dotični pojedinac značajno prekršio pravila nadziranog subjekta o unutarnjem upravljanju, kao na primjer internu politiku o sukobu interesa
nalazi koji pokazuju da dotični pojedinac namjerno nije poduzeo daljnje aktivnosti povezane sa značajnim nadzornim preporukama, posebno onima u sklopu postupka nadzorne provjere i ocjene, što bi moglo utjecati na dobro i razborito upravljanje nadziranim subjektom
nalazi koji pokazuju da je član upravljačkog tijela u svojem radu kršio svoje fiducijarne dužnosti pozornosti i/ili lojalnosti i da nije djelovao u skladu s načinom ponašanja za koje se očekuje da će osigurati dobro i razborito upravljanje nadziranim subjektom u skladu s visokim standardima ponašanja
značajni nalazi nadzora kako su definirani gore u dokumentu i mjere (npr. ishod nadzora bonitetnog ili nadležnog tijela za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma, mjere koje primjenjuje bonitetno ili nadležno tijelo za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma)
vanjska izvješća (npr. odvjetničkih ureda ili konzultanata) s relevantnim nalazima koji utječu na prikladnost dotičnog pojedinca
administrativne mjere ili sankcije koje izriče nadležno tijelo za sprječavanje pranja novca ili bonitetno nadležno tijelo u vezi s nedostacima povezanim sa sprječavanjem pranja novca
pokretanje kaznenih postupaka ili osuđujuće presude za kaznena djela na temelju značajnih nalaza tijela za sprječavanje pranja novca ili bonitetnih tijela
promjena uloge ili preuzimanje dodatnih odgovornosti koje ne zahtijevaju automatski novu procjenu
nalazi (ili višestruki nalazi) koji pokazuju da dotični pojedinac nije mogao spriječiti ozbiljna kršenja ili propuste koji se odnose na njegova područja odgovornosti u nadziranom subjektu
nalazi (ili višestruki nalazi) koji pokazuju da se dotični pojedinac nije pridržavao uvjeta izrečenog ranije u sklopu povezane procjene prikladnosti, a koji se mogu povezati s rezultatima (npr. probni rad)
nalazi (ili višestruki nalazi) koji pokazuju da dotični pojedinac donosi odluke koje negativno utječu na dobro i razborito upravljanje nadziranim subjektom
novo zaduženje ili nova funkcija (interna ili eksterna) koji utječu na sposobnost dotičnog pojedinca da posveti dovoljno vremena nadziranom subjektu
novo zaduženje ili nova funkcija koji utječu na mogućnost posvećivanja dovoljno vremena, kada je od nadziranog subjekta već zatraženo da prati i preispita mogućnost posvećivanja dovoljno vremena u sklopu početnog odobrenja
znatno interno preslagivanje podjele rada među članovima upravljačkog tijela
pojava krizne situacije u nadziranom subjektu
opetovano nesudjelovanje u sastancima upravljačkog tijela uzrokovano nedostatnom dostupnošću ili opetovani loši rezultati
novo zaduženje, funkcija, interes ili izloženost bilo koje vrste koji potencijalno mogu dovesti do značajnog sukoba interesa

6. Razgovori

6.1. Svrha

Razgovori su jedan od načina prikupljanja informacija o odabranom kandidatu kojima se dopunjuju pisane informacije koje su dostavili kreditna institucija i odabrani kandidat i sve informacije iz bilo kojeg drugog izvora. Oni omogućuju detaljnije ispitivanje praktičnog iskustva odabranog kandidata ili provjeru je li kandidat dobro upoznat s kreditnom institucijom i relevantnim tržišnim kretanjima. Razgovori mogu poslužiti i za bavljenje pitanjima poštenja i primjerenosti ili za provjeru činjenica kako bi se pojasnili pojedini elementi sposobnosti i primjerenosti odabranog kandidata.

Razgovor također omogućuje predstavnicima nadležnog tijela susret s odabranim kandidatom i određivanje očekivanja povezanih s odnosom između odabranog kandidata, kreditne institucije i nadležnog tijela.

6.2. ESB-ov pristup razgovorima

Cilj je razgovora **dopuna i/ili provjera** (i) dokumentacije koju su dostavili odabrani kandidat i/ili kreditna institucija ili (ii) informacija koje je nadležno tijelo pribavilo na druge načine. Stoga su razgovori jedan od alata koji se upotrebljavaju u fazi prikupljanja informacija u sklopu procjene sposobnosti i primjerenosti za utvrđivanje važnih činjenica.⁹⁰

U ovom se odjeljku određuje opseg razgovora i pristup razgovorima kao **alatu za početnu procjenu sposobnosti i primjerenosti**. Njime nije obuhvaćen kontinuirani nadzor upravljanja povezan sa zahtjevima za sposobnost i primjerenost.

ESB-ov pristup primjeni razgovora u procjenama sposobnosti i primjerenosti razmjernan je i prilagođen riziku.

Razgovori su **obvezatni** za **nova imenovanja** na položaj glavnog izvršnog direktora i predsjednika upravljačkog tijela⁹¹ u samostalnim bankama⁹² i nadređenim bankama u grupi banaka⁹³. Ako je nadređeni subjekt grupe holding, obvezatni razgovori trebaju se provoditi za takva nova imenovanja u najvećoj banci u grupi. U slučaju zadruga razgovori su obvezatni za takva nova imenovanja u središnjem tijelu ili središnjoj udruzi. ESB može odlučiti da razgovor nije potreban kada za to postoje opravdani razlozi, kao na primjer u slučaju kada je odabrani kandidat za položaj

⁹⁰ u skladu s člankom 9. uredbe o SSM-u

⁹¹ U državama članicama postoji cijeli niz upravljačkih struktura. EBA to prepoznaje u svojim Smjernicama o internom upravljanju i u njima objašnjava način primjene Smjernica u različitim strukturama (vidi glavu II. odjeljak 4. u kojem se opisuje uloga predsjednika upravljačkog tijela). Stoga pojam „predsjednik upravljačkog tijela” treba tumačiti na način kojim se najbolje postiže cilj vodiča i koji je najprikladniji za specifičnu upravljačku strukturu institucije.

⁹² značajan nadzirani subjekt koji nije dio značajne nadzirane grupe

⁹³ nadzirani subjekt najviše razine konsolidacije u državi članici sudionici značajne grupe

glavnog izvršnog direktora već jedan od članova upravljačkog tijela ili kada je s njim nedavno obavljen razgovor.

U svim ostalim slučajevima razgovori se mogu provoditi i na **diskrecijskoj osnovi** kao alat za procjene sposobnosti i primjerenosti (npr. u slučaju posebnih dvojbi u vezi sa sposobnošću, poštenjem ili primjerenošću odabranog kandidata).

Informativnim razgovorom obuhvaćeni su svi elementi prikladnosti uključujući među ostalim:

- (a) dužnosti i odgovornosti odabranog kandidata
- (b) znanje, vještine i iskustvo koje odabrani kandidat donosi na položaj, uzimajući u obzir akademske kvalifikacije, iskustvo u rukovođenju i profesionalno iskustvo
- (c) sljedeće elemente koji se odnose na odabranog kandidata:
 - njegova stajališta o glavnim rizicima i izazovima s kojima se suočava kreditna institucija te predložena i trenutna uloga odabranog kandidata u rješavanju takvih pitanja
 - njegova sposobnost tumačenja finansijskih podataka kreditne institucije i utvrđivanja ključnih pitanja na temelju tih informacija te uspostavljanja odgovarajućih kontrola i mjera
 - njegova sposobnost procjene učinkovitosti mehanizama kreditne institucije za, među ostalim, provođenje učinkovitog upravljanja, nadzora i kontrola poslovanja, te prema potrebi, nadziranja promjena na tim područjima
 - njegovo znanje o klimatskim i okolišnim rizicima⁹⁴
 - njegovo poznavanje tržišta (poznavanje i razumijevanje šireg okruženja u kojemu kreditna institucija posluje)
 - njegovo poznavanje i razumijevanje regulatornog okvira u kojemu kreditna institucija posluje
 - upoznatost odabranog kandidata s time što od njega očekuju nacionalno nadležno tijelo i ESB te razumijevanje tih očekivanja
 - istodobne dužnosti odabranog kandidata koje mogu utjecati na njegovu sposobnost obnašanja uloge u upravljačkom tijelu.

⁹⁴ S obzirom na sve veću važnost klimatskih i okolišnih rizika u sklopu nadzora i općeprihvaćenu ulogu upravljačkog tijela i funkcije upravljanja rizicima, funkcije usklađenosti i funkcije interne revizije u vezi s tim rizicima, u razgovorima treba posebno uzeti u obzir iskustvo odabranog kandidata na području tih rizika. Ako je primjenjivo, razgovorima treba obuhvatiti i mogući doprinos odabranog kandidata kolektivnoj prikladnosti upravljačkog tijela (vidi i odjeljak 3.5.).

Ako i nakon tog razgovora preostanu određene dvojbe, može se provesti **drugi, posebni razgovor** s težištem na činjenicama na kojima se zasnivaju te dvojbe. Te činjenice mogu uključivati:

- (a) (okončane kaznene ili relevantne upravne ili parnične postupke ili takve postupke koji su u tijeku (vidi odjeljak 3.2.)
- (b) svaki dokaz koji pokazuje da odabrani kandidat nije bio transparentan, otvoren i nije surađivao u svom radu s nadzornim ili regulatornim tijelima
- (c) negativnu odluku o zahtjevu za registraciju, odobrenje za rad, članstvo ili dozvolu za obavljanje trgovinske, poslovne ili profesionalne djelatnosti; ili o ukidanju, oduzimanju ili prestanku važenja registracije, odobrenja za rad, članstva ili dozvole; ili isključenje koje provodi regulatorno ili državno tijelo ili stručno tijelo ili udruga
- (d) (otkaz ugovora o radu ili smjenjivanje s odgovornog položaja, raskid fiducijarnog odnosa ili sličnu situaciju ili zahtjev za odstupanje s takva položaja
- (e) zabranu obnašanja funkcije vođenja poslovanja institucije koju je donijelo nadležno tijelo i
- (f) prethodnu zabranu obnašanja funkcije člana upravljačkog tijela.

ESB može odlučiti obaviti samo posebni razgovor, na primjer ako već iz pisane dokumentacije proizlaze određene dvojbe u odnosu na sposobnost i primjerenost odabranog kandidata.

ESB može tražiti od pojedinaca da dostave sve informacije koje su ESB-u potrebne za obavljanje njegovih zadaća. Može provoditi sve potrebne istrage koje se tiču bilo kojeg pojedinca i, u te svrhe, ESB ima pravo tražiti usmena objašnjenja od bilo koje osobe (članak 10. stavak 1. točka (e) uredbe o SSM-u). Ako se nacionalnim pravom kojim se prenosi CRD nacionalnim nadležnim tijelima daju posebne ovlasti za provođenje razgovora, ESB se može tim ovlastima izravno koristiti.⁹⁵

6.3. Vrijeme provođenja

Vrijeme provođenja procjene sposobnosti i primjerenosti određuje se nacionalnim pravom. Vrijeme provođenja razgovora mora se razmatrati u sklopu vremenskog okvira ukupne procjene, neovisno o tome je li riječ o prethodnom odobrenju imenovanja ili naknadnoj obavijesti. U slučaju prethodnog odobrenja imenovanja razgovori se moraju provoditi prije odobrenja odabranog kandidata.

⁹⁵ članak 9. uredbe o SSM-u

U slučaju naknadnog preispitivanja razgovor treba provesti u vremenskom okviru provođenja procjene sposobnosti i primjerenosti i, kada je to moguće, prije nego što odabrani kandidat preuzme položaj.

6.4. Postupovna pitanja

Razgovori se provode transparentno, otvoreno i objektivno. Budući da se prikupljene informacije rabe za odluku o sposobnosti i primjerenosti, razgovori se provode u skladu s načelima pravičnog postupka u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom.

6.4.1. Obavijest

Odabrani kandidat i kreditna institucija pravodobno će biti obaviješteni pisanim putem o datumu, vremenu i mjestu razgovora. Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo, članovi komisije mogu odlučiti da odabranom kandidatu unaprijed dostave određene dokumente ili informacije.

Odabrani kandidat ima pravo na pravnog savjetnika za vrijeme razgovora. Međutim, to nije uobičajeno i ne očekuje se u normalnim okolnostima.

Članovi komisije

Članovi komisije koja provodi razgovor, a posebno predsjednik komisije, odabiru se na temelju odgovarajućeg visokog položaja i uzimanjem u obzir potencijalnog ili prividnog sukoba interesa.

6.4.2. Razgovor

Razgovori se moraju provoditi na uredan i strukturiran način te pravodobno kako bi se jamčila objektivnost i kvaliteta procjene. ESB se s odabranim kandidatom dogovara o jeziku na kojem će se voditi razgovor. Ako se engleski već rabi kao jezik komunikacije između kreditne institucije i ESB-a, razgovori se obično provode na engleskom jeziku. Međutim, primijenit će se fleksibilan pristup kad god situacija opravdava uporabu drugog jezika.

U slučaju kreditnih institucija koje nisu izabrale engleski jezik kao jezik komunikacije s ESB-om, odabrani kandidat može se složiti da se razgovor provodi na engleskom. U protivnom će se ESB s odabranim kandidatom dogovoriti o jeziku na kojem će se voditi razgovor.

Kada je to primjereno⁹⁶, razgovor se može bilježiti⁹⁷ ili se može sastaviti zapisnik nakon razgovora koji zatim u znak suglasnosti potpisuje odabrani kandidat.⁹⁸

⁹⁶ U načelu, posebni se razgovor treba bilježiti te poslati na odobrenje odabranom kandidatu.

⁹⁷ Ovisno o odredbama nacionalnog prava, razgovori se mogu bilježiti pisanim putem, audiovizualnim uređajima ili ih bilježi stenograf.

⁹⁸ Treba poštovati pravila o zaštiti podataka, uključujući Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

7. Obavijesti, odluke i dodatne odredbe

7.1. Obavijesti o planiranim imenovanjima

U zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti⁹⁹ ističe se da je poželjno postići višu razinu usklađenosti postojećih nacionalnih okvira s obzirom na vrijeme provođenja procjene sposobnosti i primjerenosti. Nacionalnim pravom propisana je obveza institucija da obavijeste nacionalna nadležna tijela prije planiranog imenovanja ili nakon imenovanja člana upravljačkog tijela. U nekim državama članicama sudionicama odabrani kandidati mogu stupiti na položaj tek nakon dobivanja ESB-ova odobrenja dok u drugima oni mogu stupiti na položaj i prije odobrenja. To je dovelo do rascjepkanosti pravnih okvira u državama članicama.

Usklađivanjem vremena provođenja procjene postigla bi se viša razina dosljednosti u sklopu SSM-a, što bi pak pridonijelo boljoj predvidivosti rezultata nadzora, čime bi se spriječio mogući reputacijski rizik za odabrane kandidate i kreditne institucije.

U takvoj situaciji ESB potiče ranu suradnju sa zajedničkim nadzornim timovima te poziva kreditne institucije da dostave ESB-u svoje procjene prikladnosti izvršnih članova upravljačkog tijela prije imenovanja kako bi se ranije provele nadzorne procjene i ESB-u omogućilo da pruža informacije povezane s nadzorom na samom početku postupka. Time bi se trebala poboljšati predvidivost nadzornih mjera, budući da će nadzorne odluke biti, kada je to moguće, dostavljene institucijama prije nego što odabrani kandidati preuzmu svoje položaje ili netom nakon toga.

Nadzorna praksa

Ovaj poziv ograničen je na imenovanja (glavnog izvršnog direktora i/ili drugih izvršnih članova upravljačkog tijela) i institucije spomenute u nastavku (proporcionalnost i opseg).

ESB poziva sve kreditne institucije u državama članicama sudionicama koje prema nacionalnom pravu nisu dužne obavijestiti nadležna tijela prije planiranog imenovanja člana da:

- dostave upitnik za procjenu sposobnosti i primjerenosti i životopis za novopredložene članove upravljačkog tijela čim postane jasna namjera¹⁰⁰ njihova imenovanja
- navedu datum imenovanja i datum stvarnog preuzimanja dužnosti

⁹⁹ zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti, Kontekst i obrazloženje, stavak 49. i glava VIII. stavak 174.

¹⁰⁰ Takav je slučaj, primjerice, kada relevantno tijelo ili odbor kreditne institucije donesu odluku u tom smislu, čak i kada ta odluka ovisi o odobrenju drugih tijela ili povratnoj informaciji nadležnih tijela.

- dostave sve druge dokumente propisane nacionalnim pravom čim budu dostupni.

Takva je praksa već prisutna u većini velikih kreditnih institucija u državama članicama sudionicama i ona omogućuje ESB-u da ranije provede procjenu i, kada je to moguće, priopći svoju odluku prije nego što odabrani kandidati preuzmu svoje dužnosti ili netom nakon toga. No svrha te nadzorne prakse nije odstupanje od mjerodavnog nacionalnog prava, već se njome određuju praktični mehanizmi koji uključuju institucije, ESB i nacionalna nadležna tijela.

Proporcionalnost i opseg

Radi proporcionalnosti, prethodno iznesen poziv ograničen je na sljedeće:

- predložena nova imenovanja glavnog izvršnog direktora i/ili drugih izvršnih članova upravljačkog tijela i
- najveće kreditne institucije u državama članicama sudionicama, odnosno:
 - nadzirani subjekt na najvišoj razini konsolidacije značajne nadzirane grupe ili
 - kreditnu instituciju s najvećom ukupnom vrijednošću imovine u značajnoj nadziranoj grupi ako je taj subjekt različit od onog iz prethodne točke ili
 - značajni nadzirani subjekt koji nije dio značajne nadzirane grupe.

7.2. Vrste odluka

Odabrani kandidat smatra se sposobnim i primjerenim ili se odbija. No ESB je ovlašten u pozitivne odluke uključiti preporuke, uvjete i/ili obveze radi rješavanja određenih dvojbi. Ako se dodatnim odredbama ne mogu na odgovarajući način riješiti dvojbe o prikladnosti kandidata, donosi se negativna odluka.

7.2.1. Vremenski okvir

ESB donosi službenu odluku nakon svake procjene sposobnosti i primjerenosti u roku propisanom nacionalnim pravom ako se nacionalnim pravom propisuje takav rok.

Ne dovodeći u pitanje bilo koji rok propisan nacionalnim pravom, zajedničkim ESMA-inim i EBA-inim smjernicama o prikladnosti određeno je da vrijeme potrebno za donošenje odluke ne smije biti dulje od četiri mjeseca od dana kada je kreditna institucija dostavila zahtjev ili obavijest.

7.2.2. Saslušanja

Ako ESB planira donijeti odluku s nepovoljnim učinkom, odnosno usprotiviti se zatraženom odobrenju, ili pozitivnu odluku s određenim dodatnim odredbama¹⁰¹, stranama u postupku (nadziranom subjektu i, po potrebi, odabranom kandidatu) odobrava se pravo na saslušanje. U takvim je slučajevima, i nadziranom subjektu te, po potrebi, odabranom kandidatu određen rok od najmanje dva tjedna za podnošenje očitovanja u pisanom obliku (ili zahtjeva za usmeno saslušanje) u skladu s člankom 31. stavkom 3. okvirne uredbe o SSM-u.

Saslušanja se u pravilu provode u pisanom obliku. ESB provodi procjenu očitovanja u pisanom obliku koja mogu dovesti do promjena u konačnoj odluci.

Međutim, pravo na saslušanje ne primjenjuje se u slučajevima u kojima su uvjeti ili obveze unaprijed dogovoreni s dotičnim stranama (nadzirani subjekt i, prema potrebi, odabrani kandidat).

7.2.3. ESB-ova odluka i obavijest

Prije službenog postupka donošenja odluke, ESB može u svakom trenutku neslužbeno raspravljati o sposobnosti i primjerenosti odabranih kandidata s nadziranim subjektom (ne dovodeći u pitanje obvezu samog nadziranog subjekta da provodi procjenu pojedinaca).

Osim kada je odluka donesena na osnovi prenesenih ovlasti¹⁰², ESB-ov Nadzorni odbor odobrava nacrt odluke te se ona nakon toga podnosi na donošenje Upravnom vijeću u sklopu postupka neisticanja prigovora.

ESB-ov postupak za donošenje odluka o nadzornim pitanjima detaljno je opisan u Nadzornom priručniku SSM-a.¹⁰³

ESB obavješćuje nadzirani subjekt o konačnoj ESB-ovoj odluci.

U slučaju zahtjeva za odobrenje dodatnog položaja neizvršnog direktora ESB obavješćuje i EBA-u o svojoj konačnoj odluci¹⁰⁴.

¹⁰¹ Takve odredbe obuhvaćaju sve uvjete i obveze osim onih povezanih s praćenjem i izvješćivanjem.

¹⁰² u skladu s Odlukom (EU) 2017/935 Europske središnje banke od 16. studenoga 2016. o prenošenju ovlasti za donošenje odluka o sposobnosti i primjerenosti te procjeni zahtjeva za sposobnost i primjerenost (ESB/2016/42) (SL L 141, 1.6.2017., str. 21.)

¹⁰³ [Nadzorni priručnik SSM-a – Europski nadzor banaka: djelovanje SSM-a i nadzorni pristup](#), ožujak 2018.

¹⁰⁴ Vidi članak 91. stavak 6. CRD-a.

7.3. Pozitivna odluka s uvjetom

Uvjeti omogućuju donošenje pozitivnih odluka o sposobnosti i primjerenosti koje ovise o posebnim zahtjevima određenim nadziranom subjektu i/ili odabranom kandidatu radi ispunjavanja primjenjivih kriterija procjene sposobnosti i primjerenosti.

U skladu s načelom proporcionalnosti, ESB se mora odlučiti za najmanje intruzivnu odluku u vezi s procjenom sposobnosti i primjerenosti. U usporedbi s negativnom odlukom, uvjetna odluka ima manji utjecaj na ugled ili manje štetan utjecaj na nadzirani subjekt i/ili odabranog kandidata. U pojedinim situacijama primjena uvjeta može ESB-u omogućiti da osigura prikladnost upravljačkih tijela i istodobno omogućiti dovoljno raznoliku grupu odabranih kandidata (npr. dopuštanjem ulaska novih kandidata u bankarski sektor) čime se potiču inovacije i dobro odlučivanje u nadziranim subjektima.

7.3.1. Nadzorna praksa

7.3.1.1. Primjena uvjeta

ESB može donijeti pozitivnu odluku u procjeni ili novoj procjeni sposobnosti i primjerenosti pod određenim uvjetima. Uvjet je zahtjev nadziranom subjektu, koji može imati izravne posljedice i za odabranog kandidata, koji se određuje umjesto da se donese negativna odluka. ESB određuje uvjete samo onda kada je to potrebno kako bi kandidat ispunio primjenjive kriterije procjene sposobnosti i primjerenosti. Odluka može ovisiti o ispunjenju jednog ili više uvjeta.

ESB može odrediti uvjete samo **u sljedećim okolnostima:**

- (a) **ESB bi mogao donijeti negativnu odluku**
ESB može odrediti uvjet u odluci o procjeni sposobnosti i primjerenosti kada odabrani kandidat ne ispunjava sve zahtjeve za sposobnost i primjerenost, ali se smatra da se svi nedostaci mogu lako ispraviti, čime će se postići potpuna usklađenost. Ako odabrani kandidat ne ispuni zadani uvjet, smatrat će se da on više nema odobrenje.
- (b) **Uvjet je jasno određen i može se ispuniti u jasno određenom roku**
Uvjet se sastoji od konkretnog i posebnog zahtjeva s jasno definiranim vremenskim okvirom te se, kada god je to moguće, strane o njemu dogovaraju (nadzirani subjekt i, po potrebi, odabrani kandidat). Vremenski okvir uvjeta treba biti relativno kratak i u slučajevima kada je odabrani kandidat već preuzeo funkciju u upravljačkom tijelu **preporučuje se da taj vremenski okvir ne bude dulji od šest mjeseci**. Ako odluka sadrži više uvjeta, oni mogu imati različite vremenske okvire.
- (c) **Sadržaj uvjeta zasniva se na kriterijima procjene iz mjerodavnog nacionalnog prava**
U skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (e) i člankom 4. stavkom 3.

uredbe o SSM-u i člankom 2. točkama 24. i 26. te člankom 93. okvirne uredbe o SSM-u, ESB je ovlašten donositi pozitivne i negativne odluke u procjenama sposobnosti i primjerenosti, čak i kada nacionalno pravo ne zahtijeva donošenje izričite odluke. Štoviše, ESB je ovlašten odrediti uvjete umjesto odbijanja izdavanja odobrenja odabranom kandidatu i može odrediti uvjete u slučajevima kada odabrani kandidat ne ispunjava jedan kriterij ili više kriterija iz članka 91. CRD-a, odnosno odredaba nacionalnog prava kojima se oni provode.

7.3.1.2. Vrste uvjeta

Uvjet može biti zadan kao preduvjet ili naknadni uvjet u odnosu na vrijeme kada ESB-ova odluka stupa na snagu. Kada je riječ o naknadnim uvjetima, u slučaju neispunjavanja zahtjeva određenih (uvjetom) nadziranom subjektu i/ili odabranom kandidatu odobrene i priopćene ESB-ove odluke prestaju proizvoditi pravne učinke. Naknadnim uvjetima ne sprječava se odabranom kandidatu stupanje na položaj te stoga oni ne utječu na interne postupke pravne osobe.

Kada je riječ o prethodnim uvjetima, neispunjenjem zahtjeva određenih nadziranom subjektu i/ili odabranom kandidatu u obliku uvjeta odgađaju se učinci priopćene ESB-ove odluke do ispunjenja uvjeta. To znači da odabrani kandidat ne može stupiti na položaj u nadziranom subjektu do ispunjenja uvjeta.

Ako je donesena uvjetna odluka, nadzirani subjekt mora ESB pravodobno izvijestiti o ispunjenju uvjeta. Načini tog izvješćivanja utvrđeni su ESB-ovom odlukom.

7.3.1.3. Adresati uvjeta

U načelu se uvjet upućuje nadziranom subjektu jer je nadzirani subjekt podnositelj zahtjeva u sklopu nadzornog postupka. Međutim, uvjet može imati učinak na odabranog kandidata koji treba poduzeti radnju ili se suzdržati od poduzimanja određene radnje.

7.3.1.4. Izvršenje uvjeta

U uvjetima treba biti jasno utvrđeno što se očekuje od nadziranog subjekta i/ili odabranog kandidata (vidi prethodno opisane uvjete) i stoga su oni „samoizvršavajući”. Kada je riječ o uvjetima, „samoizvršavajući” znači da je uvjet sastavljen tako da je njegovo ispunjenje jednostavno pratiti i provjeriti vodeći se zahtjevima određenim u ESB-ovoj odluci te ga je stoga moguće utvrditi bez potrebe donošenja dodatne odluke.

7.3.1.5. Neispunjenje uvjeta

Neispunjenje uvjeta znači da ESB-ovo odobrenje ili nikad ne stupa na snagu ili prestaje biti na snazi.

Kada je odabrani kandidat već na položaju člana upravljačkog tijela i odbija odstupiti, ESB može upotrijebiti svoje nadzorničke ovlasti i smijeniti ga s položaja u upravljačkom tijelu.¹⁰⁵ Za tu mjeru ESB treba donijeti novu, posebnu odluku.

7.4. Pozitivna odluka s obvezom

ESB-ovom odlukom može se odrediti i obveza dostavljanja informacija ili obveza poduzimanja određene radnje povezane sa sposobnošću i primjerenošću. Za razliku od neispunjenja uvjeta, neispunjenje obveze neće automatski utjecati na sposobnost i primjerenost odabranog kandidata.

Ako se tim dodatnim odredbama ne mogu na odgovarajući način riješiti preostale dvojbe, donosi se negativna odluka.

Primjeri obveza uključuju:

- izvješćivanje o sudskim postupcima u tijeku
- praćenje vremena koje odabrani kandidat posvećuje nadziranom subjektu
- poboljšanja pisanih politika o sukobima interesa
- poboljšanja kolektivne prikladnosti.

7.5. Pozitivna odluka s preporukama ili očekivanjima

Kada su zadovoljeni svi zahtjevi za sposobnost i primjerenost, ali je utvrđeno da postoji otvoreno pitanje koje treba riješiti, ESB u odluku o sposobnosti i primjerenosti može uključiti preporuke ili u njoj iznijeti svoja očekivanja. Takvim neobvezujućim instrumentima želi se poticati najbolja praksa u nadziranim subjektima i uputiti na poželjna poboljšanja.

¹⁰⁵ To se zasniva na ovlasti utvrđenoj u članku 16. stavku 2. točki (m) uredbe o SSM-u za smjenu „s položaja, u svakom trenutku, članova upravljačkog tijela kreditne institucije koji ne ispunjavaju zahtjeve iz akata koji su navedeni u članku 4. stavku 3. prvom podstavku” ili sličnim ovlastima u skladu s nacionalnim pravom.

7.6. Ostale vrste ovlasti

7.6.1. Nove procjene i smjene

Ovlast za novu procjenu sposobnosti i primjerenosti pojedinca u bilo kojem trenutku propisana je člankom 94. okvirne uredbe o SSM-u. ESB može u svoju odluku uključiti specifične predvidive razloge koji bi mogli dovesti do nove procjene. Osim toga, u skladu s člankom 16. stavkom 2. točkom (m) uredbe o SSM-u, ESB je ovlašten u bilo kojem trenutku smijeniti članove upravljačkog tijela kreditne institucije koji ne ispunjavaju zahtjeve iz akata na koje se upućuje u prvom podstavku članka 4. stavka 3. uredbe o SSM-u.

Za više pojedinosti vidi odjeljak 5.2.

8. Korisne poveznice

[CRD¹⁰⁶](#) – određuju se kriteriji za procjene sposobnosti i primjerenosti

[uredba o SSM-u¹⁰⁷](#) – ESB-ova nadležnost za provođenje procjena

[okvirna uredba o SSM-u¹⁰⁸](#) – detaljnije se određuju zahtjevi za procjenu sposobnosti i primjerenosti

[zajedničke ESMA-ine i EBA-ine smjernice o prikladnosti](#) – pružaju se upute za tumačenje odredbi o sposobnosti i primjerenosti u skladu s CRD-om i zajednički kriteriji za procjenu pojedinačnog i kolektivnog znanja, vještina i iskustva članova upravljačkog tijela i dobrog ugleda, iskrenosti i poštenja te neovisnosti mišljenja članova upravljačkog tijela (uključujući nositelje ključnih funkcija)

[Prilog I. – Predložak za procjenu kolektivne prikladnosti](#) – matrica prikladnosti kao alat za samoprocjenu (EBA i ESMA utvrdile su u zajedničkim smjernicama o prikladnosti da je primjena matrice prikladnosti kao alata za samoprocjenu najbolja praksa, s čime se slaže i ESB)

[EBA-ine Smjernice o internom upravljanju](#) – smjernicama se dopunjuju različite odredbe CRD-a o upravljanju, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti, određivanjem zadaća, dužnosti i organizacije upravljačkog tijela, organizacije institucija i grupa kao i potrebe za stvaranjem transparentnih struktura koje omogućuju nadzor svih njihovih aktivnosti i posebnih zahtjeva za tri linije obrane, posebice funkcije upravljanje rizicima, usklađenosti s propisima i revizije

[Izvešće o mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena iz izvjava neizvršnih direktora u SSM-u](#), kolovoz 2019. – izvješće o rezultatima ESB-ove usporedne analize mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena iz izvjava neizvršnih direktora u državama europodručja

[Vodič o klimatskim i okolišnim rizicima: Nadzorna očekivanja povezana s upravljanjem rizicima i objavama](#), Europska središnja banka, studeni 2020. – iznose se nadzorna očekivanja povezana s ulogom upravljačkog tijela i okvira upravljanja u vezi s klimatskim i okolišnim rizicima

[Vodič ESB-a o mogućnostima i diskrecijskim pravima dostupnima u pravu Europske unije](#), konsolidirana verzija, studeni 2016. – iznosi se ESB-ova politika o posebnim odredbama u vezi s pravilima upravljanja, odnosno o spajanju funkcije predsjednika i glavnog izvršnog direktora te o jednom dodatnom položaju neizvršnog direktora

[Nadzorni priručnik SSM-a – Europski nadzor banaka: djelovanje SSM-a i nadzorni pristup, ožujak 2018.](#) – opisuje se organizacijski ustroj jedinstvenog nadzornog

¹⁰⁶ Vidi članke 3., 74., 88., 91. i 121. i uvodne izjave (55) – (60) CRD-a.

¹⁰⁷ Vidi članak 4. stavak 1. točku (e), članak 6. stavak 4., članke 9., 10. i 11. i članak 16. stavak 2. točku (m) uredbe o SSM-u.

¹⁰⁸ Vidi članke 28., 29., 93., 94. i 95. okvirne uredbe o SSM-u.

mehanizma (SSM) i određuju se metodologije, procesi i postupci koji se primjenjuju u nadzoru banaka u europodručju

[Basel Corporate governance principles for banks](#) – upute Bazelskog odbora za nadzor banaka temelje se na načelima korporativnog upravljanja koje je objavila Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)

[poveznica na novi ESB-ov Upitnik za procjenu sposobnosti i primjerenosti](#)

[poveznica na portal IMAS](#) – portalom IMAS omogućuje se bankama koje nadzire ESB da dostavljaju informacije povezane s nadzornim procesima, prate svoj status i razmjenjuju informacije s nadzornim tijelima; značajne banke mogu se koristiti portalom IMAS za podnošenje zahtjeva za procjenu sposobnosti i primjerenosti, praćenje statusa tih procjena i razmjenu povezanih informacija s nadzornim tijelima

© **Europska središnja banka, 2022**

Poštanska adresa 60640 Frankfurt na Majni, Njemačka

Telefon +49 69 1344 0

Mrežne stranice www.bankingsupervision.europa.eu

Sva prava pridržana. Dopušta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

Objašnjenje terminologije i pokrata možete pronaći u [Pojmovniku SSM-a](#) (samo na engleskom jeziku).